

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.</u>
INLEIDING	1
I. ALGEMEEN BEELD VAN DE REKENING	3
II. KERNGEGEVENS	9
III. JAARVERSLAG	
A. Programmaverantwoording	
a. <i>Kaders</i>	11
b. <i>Programma's</i>	
1. Welzijn en Zorg	13
2. Wonen en Voorzieningen	23
3. Jeugd en Educatie	29
4. Economie en Arbeidsmarkt	35
5. Ruimte en Milieu	42
6. Bestuur en Dienstverlening	47
c. <i>Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>	52
B. Paragrafen	
1. Lokale heffingen	57
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	60
3. Onderhoud kapitaalgoederen	67
4. Financiering	71
5. Bedrijfsvoering	75
6. Verbonden partijen	78
7. Grondbeleid	86
8. Wet maatschappelijke ondersteuning	89
9. Demografische ontwikkelingen	95
10. Interbestuurlijk toezicht	99
IV. JAARREKENING	
A. Balans per 31 december 2015 en toelichting	110
B. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting	129
C. Melding Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)	137
D. Verantwoordingsinformatie SiSa	139

INLEIDING

Aan de raad,

Voor u ligt het jaarverslag 2015 en de jaarrekening 2015.

Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten jaarlijks twee verantwoordingsdocumenten opgesteld worden:

- het **jaarverslag en de jaarrekening** (jaarstukken) voor de raad, die de kaderstellende en controlerende taak van de raad ondersteunen;
- de **productenrealisatie** voor het college, die de bestuurs- en beheerstaken en de uitvoerende taak van het college ondersteunt.

Het **jaarverslag** bestaat uit de hoofdstukken algemeen beeld van de rekening, kerngegevens, programmaverantwoording en de paragrafen.

De **jaarrekening** bestaat uit de balans en toelichting, het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting, melding WNT en de verantwoordingsinformatie SiSa.

Behandeling

Wij stellen u voor de behandeling van het jaarverslag en de jaarrekening te agenderen voor uw vergadering van 11 juli 2016.

Besluitvorming

Uw raad is bevoegd het jaarverslag en de jaarrekening vast te stellen en een bestemming aan het resultaat te geven. Vervolgens zenden wij een exemplaar aan Gedeputeerde Staten (meldingsplicht).

Wij stellen u voor het jaarverslag en de jaarrekening vast te stellen en het voordelig saldo van € 3.126.000,00 te bestemmen zoals voorgesteld in hoofdstuk 1. Tevens vragen wij u om in te stemmen met de mutaties in reserves zoals verwoord in hoofdstuk 1.

Stadskanaal, 13 juli 2016

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

mevrouw B.A.H. Galama
burgemeester

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Stadskanaal op 11 juli 2016.

de heer K. Willems
raadsgriffier

mevrouw B.A.H. Galama
voorzitter

I. Algemeen beeld van de rekening

ALGEMEEN BEELD VAN DE REKENING

De jaarrekening 2015 vertoont een voordelig resultaat van afgerond € 3.126.000,00. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het resultaat op grondexploitatie (€ 1.325.000,00 negatief), conform de nota Grondbeleid, geen onderdeel uitmaakt van het resultaat, maar is onttrokken aan de algemene reserve.

Het begrotingssaldo is in de decemberwijziging bijgesteld naar € 1.845.000,00 voordelig. Het werkelijke resultaat wijkt hier dus € 1.281.000,00 van af. In het vervolg van dit hoofdstuk zal in het onderdeel jaarrekening 2015 worden ingegaan op deze afwijking.

De resultaten van voorgaande jaren bedroegen:

- jaarrekening 2012	€	316.000,00	voordelig
- jaarrekening 2013	€	18.000,00	nadelig
- jaarrekening 2014	€	2.363.000,00	voordelig
en nu dus:			
- jaarrekening 2015	€	3.126.000,00	voordelig

Ontwikkeling resultaat van begroting naar jaarrekening

De ontwikkeling van het resultaat 2015 is als volgt geweest:

A. Saldo primitieve begroting 2015	1.498.000	N
B. Mutaties decemberwijziging 2014	619.000	N
C. Mutaties tot en met voorjaarsnota 2015	547.000	V
D. Mutaties tot en met najaarsnota 2015	862.000	V
E. Mutaties decemberwijziging 2015	2.553.000	V
F. Saldo van afwijkingen in de jaarrekening 2015	<u>1.281.000</u>	V
Resultaat rekening 2015	3.126.000	V

A. Begroting 2015

De door u vastgestelde begroting voor 2015, sluit met een nadelig saldo van € 1.498.000,00.

B. Decemberwijziging 2014

Door de decemberwijziging 2014 is het begrotingssaldo € 619.000,00 nadeliger uitgevallen. Dit betreft overheveling van niet bestede budgetten voor activiteiten die in 2014 niet of slechts gedeeltelijk waren uitgevoerd. In de decemberwijziging zijn de (restant)budgetten voor deze activiteiten in de begroting 2015 opnieuw beschikbaar gesteld.

C. Voorjaarsnota 2015

Tot en met de voorjaarsnota, inclusief daaraan voorafgaande wijziging (€ 646.000,00 negatief), werd in totaal een bijstelling van het begrotingssaldo geraamd van € 547.000,00 positief. We noemen de belangrijkste mutaties die van invloed op het saldo waren.

- Een nadeel van € 638.000,00 voor herindicatie cliënten huishoudelijke hulp.
- Een nadeel van € 119.000,00 in verband met sloop van Brummelkant 2.
- Per saldo een voordeel van € 1.381.000,00 in verband met de overname van de N974.
- Een nadeel van € 150.000,00 voor bermverhardingen.
- Een nadeel van € 150.000,00 op het budget voor Bijzondere bijstand.
- Een nadeel van € 126.000,00 voor de waterberging Musselkanaal.
- Een voordeel van per saldo € 133.000,00 op de algemene uitkering gemeentefonds.
- Een voordeel van € 283.000,00 op de integratie-uitkering Sociaal domein.

D. Najaarsnota 2015

De bijstelling van de begroting, inclusief daaraan voorgaande wijziging (€ 75.000,00 negatief), via de najaarsnota had per saldo een voordelig effect van € 862.000,00. We noemen de belangrijkste mutaties die van invloed op het saldo waren.

- Een voordeel van € 300.000,00 op voorzieningen gehandicapten.
- Een nadeel van € 250.000,00 op de eigen bijdragen Wmo.
- Een voordeel van € 225.000,00 voor de vangnetregeling Huishoudelijke hulp.
- Een voordeel van totaal € 750.000,00 op de Persoonsgebonden budgetten.
- Een voordeel van € 423.000,00 op de Collectieve Zorgverzekering.
- Per saldo een nadeel van € 457.000,00 op de Sociale werkvoorziening.
- Een nadeel van € 759.000,00 door ontwikkelingen in de algemene uitkering gemeentefonds.
- Een nadeel van € 295.000,00 op de integratie-uitkering Sociaal domein.
- Een voordeel van € 1.241.000,00 door vrijval van de General escrow (verkoop aandelen Essent).

E. Decemberwijziging 2015

De begroting is voor het laatst gewijzigd met de Decemberwijziging 2015. Deze wijziging had een voordelig effect van € 2.553.000,00 op het begrotingssaldo. Van dit bedrag had € 485.000,00 betrekking op overheveling van niet-bestede budgetten naar 2016. Het verschil van € 2.068.000,00 had voornamelijk betrekking op bijstelling van de uitkeringen sociale voorzieningen (€ 2.018.000,00).

F. Jaarrekening 2015

Op basis van de hiervoor genoemde bijstellingen van de begroting werd een positief resultaat verwacht van € 1.845.000,00. Het werkelijke rekeningresultaat is € 1.281.000,00 positiever. Wij noemen de belangrijkste afwijkingen (vanaf € 100.000,00).

- Een voordeel van € 1.663.000,00 op verschillende posten Wmo. Voor een verdere uiteenzetting van dit bedrag, verwijzen wij u naar programma 1 Welzijn en Zorg.
- Een nadeel van € 254.000,00 op de onderhoudsbudgetten, voornamelijk veroorzaakt door niet voorziene kosten, onder andere stormschade.
- Een voordeel van € 189.000,00 op het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Op het budget is dit bedrag overgebleven door de dekking uit de rijksuitkering OAB.
- Een voordeel van € 214.000,00 op leerlingenvervoer. Dit voordeel komt door de ontvangen korting van het vervoersbedrijf en door de verrekening van de BTW op de vervoerskosten met de belastingdienst.
- Een voordeel van 673.000,00 op jeugdzorg. Dit komt vooral doordat cliënten maar een deel van hun PGB hebben benut.
- Een nadeel van € 102.000,00 op het saldo van baten en lasten met betrekking tot de inkomensvoorzieningen. Voor een verdere uiteenzetting van dit bedrag, verwijzen wij u naar programma 4 Economie en Arbeidsmarkt.
- Een voordeel van € 901.000,00 op de aanvullende bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling door een voordelig exploitatieresultaat van Wedeka.
- Een nadeel van € 689.000,00 op de voorziening pensioenen aan voormalig wethouders. De hoge dotatie wordt veroorzaakt door de daling van de rekenrente.
- Een nadeel van € 114.000,00 door de nieuw opgenomen voorziening wachtgeldverplichting voormalig wethouders (regelgeving vanuit BBV).
- Een nadeel van afgerond € 100.000,00 door dotaties aan de voorziening dubieuze debiteuren.
- Een nadeel van € 319.000,00 op uitkeringen gemeentefonds. Dit wordt veroorzaakt door per saldo lagere uitkeringen uit het gemeentefonds en niet voorziene mutaties in voorgaande uitkeringsjaren.
- Een nadeel van per saldo € 194.000,00 op de financiering- en kapitaallasten.
- Een nadeel van € 173.000,00 op de bedrijfsvoering.

Voor een uitgebreidere toelichting op de afwijkingen tussen begroting en rekening verwijzen wij u naar de programmaverantwoording en de paragrafen financiering en bedrijfsvoering (hoofdstuk 3 Jaarverslag).

Vershil tussen saldo van baten en lasten en het resultaat

De begrotings- en verantwoordingsvoorschriften maken onderscheid in het saldo van baten en lasten en het resultaat. Het verschil betreft de mutaties in de reserves. Het saldo van baten en lasten is het verschil tussen de baten en lasten van de programma's en het onderdeel algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Het resultaat is het resultaat "onder de streep" nadat de mutaties in de reserves verwerkt zijn. Dit is het bedrag dat de gemeente uiteindelijk over heeft of tekort komt op de jaarrekening.

Saldo van baten en lasten en het resultaat

Het saldo van baten en lasten (= voor mutaties reserves) van de rekening 2015 bedraagt € 1.171.000,00 positief. Het resultaat (= na mutaties reserves) van de rekening bedraagt € 3.126.000,00 positief. Dit betekent dat in de jaarrekening per saldo € 1.955.000,00 aan de reserves is onttrokken.

Hoewel de mutaties in de reserves niet zijn verwerkt in de programmacijfers hebben wij er toch voor gekozen deze te noemen onder een apart kopje bij de programma's. De verschillen in de mutaties van de reserves houden namelijk rechtstreeks verband met de verschillen in de programmacijfers. Het daar opnemen van de toelichting komt naar onze mening de leesbaarheid van de jaarrekening ten goede.

We stellen u voor in te stemmen met de mutaties in de reserves en daarmee het resultaat vast te stellen op € 3.126.000,00 positief.

Het saldo van de incidentele baten en lasten is € 277.000,00 positief.

Exclusief de incidentele baten en lasten is het rekeningresultaat 2015 € 2.849.000,00 positief (€ 3.126.000,00 - € 277.000,00). Voor het overzicht van de incidentele baten en lasten verwijzen wij u naar de Jaarrekening, Hoofdstuk IV, onderdeel B.

Saldo van baten en lasten

	Saldo baten en lasten begroting	Saldo baten en lasten rekening	Verschillen rekening en begroting
1 Welzijn en Zorg	-20.382.000	-17.003.000	3.379.000
2 Wonen en Voorzieningen	-14.909.000	-13.774.000	1.135.000
3 Jeugd en Educatie	-14.912.000	-13.847.000	1.065.000
4 Economie en Arbeidsmarkt	-26.499.000	-25.260.000	1.239.000
5 Ruimte en Milieu	-1.929.000	-2.773.000	-844.000
6 Bestuur en Dienstverlening	-6.371.000	-7.006.000	-635.000
Totaal programma's	-85.002.000	-79.663.000	5.339.000
Algemene dekkingsmiddelen	82.049.000	80.834.000	-1.215.000
Onvoorzien	-10.000		10.000
Saldo van baten en lasten	-2.963.000	1.171.000	4.134.000

Resultaat

	Saldo baten en lasten begroting	Saldo baten en lasten rekening	Verschillen rekening en begroting
1 Welzijn en Zorg	-20.159.000	-18.095.000	2.064.000
2 Wonen en Voorzieningen	-11.698.000	-11.794.000	-96.000
3 Jeugd en Educatie	-14.593.000	-13.510.000	1.083.000
4 Economie en Arbeidsmarkt	-26.468.000	-25.233.000	1.235.000
5 Ruimte en Milieu	-1.334.000	-1.240.000	94.000
6 Bestuur en Dienstverlening	-6.372.000	-7.006.000	-634.000
Totaal programma's	-80.624.000	-76.878.000	3.746.000
Algemene dekkingsmiddelen	82.479.000	80.004.000	-2.475.000
Onvoorzien	-10.000	0	10.000
Resultaat	1.845.000	3.126.000	1.281.000

Bestemming van het resultaat over 2015

Wij stellen u voor het positieve rekeningresultaat van € 3.126.000,00 als volgt te bestemmen:

- € 1.000.000,00 toevoegen aan de reserve Wmo en deze reserve vanaf nu aan te merken als 'reserve Sociaal domein';
- € 2.126.000,00 toevoegen aan de algemene reserve.

Het overschot op het sociaal domein (zie paragraaf Sociaal domein) draagt voor een belangrijk deel bij aan het rekeningresultaat. Drie belangrijke factoren liggen ten grondslag aan dit overschot: lagere zorgkosten, een lagere bijdrage in het exploitatieresultaat van Wedeka en niet bestede uitvoeringskosten. Met uitzondering van de uitvoeringskosten zien wij geen redenen om dit bedrag beschikbaar te moeten houden voor toekomstige lasten van het sociaal domein. De budgetten bestemd voor de zorg kunnen ten opzichte van het niveau van 2015 nog een matige groei van de zorgkosten opvangen. De (meerjarige) bijdrage aan Wedeka wordt op basis van geactualiseerde berekeningen geraamd in de begroting en meerjarenraming, zodat het budget daarvoor aanwezig is.

Onze uitvoeringsorganisatie is echter voor met name de nieuwe taken op het gebied van de Wmo en de Jeugdzorg nog niet volledig op orde. We ondervinden knelpunten in de formatie en in de ICT. Aan het oplossen van de knelpunten wordt hard gewerkt, maar dat brengt (tijdelijk) hogere kosten met zich mee. We stellen daarom voor het deel van het uitvoerings- en implementatiebudget dat in 2015 is overgebleven, hiervoor beschikbaar te houden. Dat is afgerond € 500.000,00.

Daarnaast willen we voor brede ontwikkelingen in het sociaal domein nog eens € 500.000,00 reserveren. Enerzijds voor onverwachte uitgaven tijdens deze eerste fase van de uitvoering, anderzijds om ook investeringen mogelijk te maken in de zorg, met als doel om de transformatie te versnellen, innovatie te ondersteunen en de 0^e -lijn te versterken. Dit alles met het oog op het beheersbaar houden en zo mogelijk verminderen van de structurele kosten.

We stellen u voor in totaal € 1 miljoen toe te voegen aan de bestaande reserve Wmo. Deze reserve bedraagt per 31 december 2015 € 1,8 miljoen, dit bedrag is gevormd uit het overschot op de Wmo in 2014 en de nog niet bestede HHT-gelden in 2015. De reserve wordt de komende jaren naar verwachting ook weer nagenoeg geheel aangewend voor de uitvoeringskosten van de HHT-regeling en de doorontwikkeling van de huishoudelijke hulp.

Met het toevoegen van € 1 miljoen en de beoogde inzet daarvan, zou 'reserve Sociaal domein' een betere benaming zijn. De reserve kan dan 'breed' ingezet worden binnen het sociale domein, wat ook aansluit op de filosofie onder de integratie-uitkering Sociaal domein, namelijk dat de budgetten op termijn ontschot worden en nu al op die manier ingezet kunnen worden.

Het overige deel van het resultaat 2015 komt volgens de gebruikelijke gedragslijn ten gunste van de algemene reserve. De stand van de algemene reserve bedraagt na het toevoegen van het resultaat over 2015 € 17,7 miljoen.

II. Kerngegevens

KERNGEGEVENS

	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
<u>FYSIEKE STRUCTUUR</u>			
Oppervlakte gemeente in ha	11.995	11.995	11.995
Aantal woonruimten	15.285	15.269	15.304
Afval in 1.000 kg (totaal)	14.528	15.608	15.239
Groente-, fruit en tuinafval	2.536	2.562	2.472
Restafval	5.672	5.898	5.816
Hout	1.402	1.706	1.425
Grof huisvuil	1.933	2.075	2.053
Klein chemisch afval	68	73	76
Glas	666	1.096	1.087
Oud papier	1.834	1.756	1.946
Plastic verpakkingen	417	442	364
<u>SOCIALE STRUCTUUR</u>			
Bevolking	32.597	32.625	32.802
0 t/m 4 jaar	1.410	1.435	1.478
5 t/m 19 jaar	5.493	5.542	5.673
20 t/m 64 jaar	18.011	18.079	18.219
65 en ouder	7.683	7.569	7.432
Sociale uitkeringen (alle regelingen)			
Gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden	976	942	927
In procenten van de bevolking	2,99	2,89	2,83
Aantal leerlingen onderwijs			
Openbaar basisonderwijs	664	639	704
Bijzonder basisonderwijs	1.961	2.014	2.083
Speciaal basisonderwijs	210	232	229
Voortgezet onderwijs (excl. MBO)	2.417	2.538	2.648
Praktijk onderwijs	201	195	187
Speciaal (voortgezet) onderwijs	118	124	123
Aantal leners bibliotheek	10.480	10.246	10.451
Uitleningen bibliotheek	453.697	475.347	503.897
Bezoekers Theater Geert Teis	39.793	46.259	49.803

III. Jaarverslag

A. Programmaverantwoording

KADERS

Het overzicht kaders bevat de door u vastgestelde beleidsnota's of bovengemeentelijke nota's die betrekking hebben op de programma's.

Er is gewerkt binnen de volgende kaders:

Accommodatieplan "Gezonde basis voor Stadskanaalse accommodaties"
Actieplan jeugdwerkloosheid 2 - arbeidsmarktregio Groningen
Beleidsnota 0^e-lijn "Voor-, vroeg- en nazorg"
Beleidsnota Accommodatie- en voorzieningenbeleid 2008-2020
Beleidsplan Brandweerzorg en rampenbestrijding
Beleidsplan Openbare verlichting
Beleidsplan Wmo 2013-2017 "De Kracht van Verbinden"
Bestuursakkoord 2014-2018
Bestuursovereenkomst met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)
Categorisering wegen
Deelname verklaring duurzaam inkopen (gemeente-Senter Novem)
Economisch Actieplan "Stroomopwaarts"
Energieakkoord Noord-Nederland
Erfgoedverordening
Gemeentelijk rioleringsplan
Herziening subsidie- en tarievenbeleid sport 2009
Integraal Veiligheidsplan Stadskanaal 2015-2018
Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte
Klimaatakkoord gemeenten en Rijk
Lokaal akkoord 2011-2014
Masterplan centrum Stadskanaal
Naar een integrale Schuldhulpverlening 2011
Nota "Stadskanaal, samen met de burger", integraal beleidskader sociaal domein
Nota Armoedebeleid Stadskanaal "Van droom naar daad"
Nota Cultuur in kanalen
Nota Duurzame energie en energiebesparing
Nota Grondbeleid 2013-2016
Nota Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2015-2018
Nota Invoering Participatiewet in Oost-Groningen
Nota Jeugdhulp 2015-2018
Nota Leerplicht en het recht op onderwijs
Nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2013-2016
Nota Lokaal Onderwijsbeleid "Sprekend Stadskanaal 2008-2012"
Nota Stadskanaal pakt aan
Nota Wijkgericht werken in onze organisatie
Notitie HRM-beleid
Omgevingsnota Stadskanaal 2013-2014
Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2016
Provinciaal- en rijksbeleidskader stedelijke vernieuwing (ISV3)
Provinciaal Omgevingsplan (POP3)
Rapport commissie Jansen "Grenzeloos Gunnen" I en II
Regionaal Crisisplan rampenbestrijding
Regionaal Kompas Actief onder Dak 2014-2017
Regionaal Prestatiekader
Regionaal Veiligheidsplan Noord Nederland 2015-2018
Regionaal woon- en leefbaarheidsplan
Sportnota Stadskanaal 2014-2018

Structuurplan Gemeente Stadskanaal
Systematiek van waarderings- en activiteitensubsidies
Tarieven zwembad Pagecentrum 2008
Toekomstvisie 2025
Toeristische visie Westerwolde
Visie Centrum Stadskanaal
Waterplan Westerwolde
Welstandsnota
Woonvisie 2015-2025 "Kwaliteit en kwantiteit in wonen, leven en zorg"

Programma's

1. WELZIEN EN ZORG

Vrijwilligerswerk, Algemeen maatschappelijk werk, Opvang, begeleid en beschermd wonen, Eerstelijnsloket WMO en jeugd, Maatwerkvoorzieningen Wmo, Welzijn breed, Sociaal cultureel werk, Volksgezondheid en Lijkbezorging.

Wat wilden wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Onze inwoners voelen zich prettig in Stadskanaal en participeren in de samenleving. Ook al zijn er beperkingen. Zij kunnen zolang als zij dat willen in hun eigen woonomgeving blijven wonen. Zij dragen zelf de verantwoordelijkheid voor de inrichting van hun leven en leefomgeving, maar weten dat zij kunnen vertrouwen op de aanwezigheid van voldoende algemene voorzieningen en op ondersteuning van de gemeente of van andere professionals als dit niet meer op eigen kracht of met hulp van het sociale netwerk lukt. In situaties waar de leefbaarheid onder druk staat en in situaties waar sprake is van onvoldoende zelfredzaamheid werken wij samen met maatschappelijke instellingen en (vertegenwoordiging van) bewoners aan verbetering.

NIEUW BELEID

Prioriteit	Algemene doelstelling	Activiteit voor het begrotingsjaar
Decentralisatie AWBZ/WMO 2015	Het mogelijk maken voor mensen om langer thuis te kunnen blijven wonen en te participeren door het bieden van passende ondersteuning aan huis voor mensen die niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Uitgaande van het principe één gezin, één plan, één regisseur.	<ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren continuïteitsarrangementen AWBZ en MEE in 2015- Vormgeving transformatie- Besluitvorming over de uitvoering nieuwe taken vanaf 2016

Wat hebben wij bereikt?

NIEUW BELEID

Decentralisatie AWBZ/WMO 2015

Vanaf 1 januari 2015 kunnen inwoners van onze gemeente voor alle niet medische begeleidingstaken in de thuissituatie terecht bij de gemeente. De nieuwe WMO 2015 is geïmplementeerd in het gemeentelijke beleid. Het gemeentelijk pallet aan taken is daartoe uitgebreid en er zijn nieuwe maatwerkproducten en algemene voorzieningen toegevoegd aan het Wmo-pakket. Het gaat dan om: begeleiding individueel, begeleiding groep, kortdurend verblijf, de niet-medische persoonlijke verzorging en de onafhankelijke cliëntondersteuning voor de doelgroep die voorheen onder de AWBZ viel, de organisatie van het toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid. Wij hebben bereikt dat voor alle cliënten de zorgcontinuïteit is gegarandeerd en dat er nieuwe afspraken met de zorgaanbieders en andere ketenpartners zijn gemaakt die passen bij de nieuwe taken.

BESTAAND BELEID

De implementatie van de WMO 2015 had ook zijn invloed op het bestaand beleid. Bij diverse producten zijn stappen gezet in de transformatie naar een meer gekantelde werkwijze waarbij het zo goed mogelijk benutten van de eigen mogelijkheden van de bewoner en zijn sociale omgeving centraal staat.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

NIEUW BELEID

Decentralisatie AWBZ/WMO 2015

Continuïteitsarrangement Begeleiding ABWZ

De uit de ABWZ gedecentraliseerde zorgtaken zijn in 2015 uitgevoerd middels een provinciaal continuïteitsarrangement voor de duur van één jaar. Insteek was het bieden van zorgcontinuïteit aan alle cliënten die over kwamen naar de Wmo. De gemeente Groningen was penvoerder. Alle AWBZ-cliënten vielen in 2015 onder het overgangsrecht tot het moment dat hun indicatie afliep uiterlijk tot 31 december 2015. Door herindicatie is de oorspronkelijke AWBZ-indicatie van een groot deel van de nieuwe cliëntgroep omgezet naar een Wmo-indicatie. Het deel dat in 2015 niet is bereikt wordt voor 1 mei 2016 geherindiceerd.

Continuïteitsarrangement MEE

De onafhankelijke cliëntondersteuning voor cliënten met beperkingen is in 2015 uitgevoerd door stichting MEE Groningen via een provinciebreed continuïteitsarrangement. De medewerkers van stichting MEE waren lokaal gehuisvest bij stichting Welstad en werkten daarmee samen. Medio 2015 is besloten de onafhankelijke cliëntondersteuning voor de ABWZ-doelgroep vanaf 2016 te integreren in het totale lokale aanbod aan cliëntondersteuning door deze taak bij stichting Welstad onder te brengen.

Vormgeving transformatie:

In 2015 lag het accent vooral op de overheveling van de nieuwe taken naar de gemeente (de transitie), het vervolgens herindiceren van de ABWZ-cliënten en het organiseren van het trekkingsrecht voor de Persoonsgebonden Budgetten en de uitvoering van de nota "Van AWBZ naar Wmo".

De transformatieopgave is een meerjarige en diverse opgave. In de Ommelander Samenwerking zijn daartoe de eerste stappen gezet. Een van de transformatieopgaven is het aanbrengen van samenhang tussen de verschillende zorgstelsels: Wmo, Zorgverzekeringswet en Wet Langdurige Zorg. In 2015 participeerden wij (via de provinciale samenwerkingsstructuur) in het programma Hervorming Langdurige Zorg waarin de samenwerking met Menzis vorm kreeg. Daar werden afbakeningsvraagstukken tussen de verschillende wetten besproken en is gemeentelijke inbreng bij de inkoop door het zorgkantoor van de niet cliëntgebonden wijkverpleegkundige taken voor 2016 gerealiseerd. De afbakeningsvraagstukken zullen vermoedelijk nog leiden tot een aantal aanscherpingen en aanpassingen in wetgeving.

Een andere transformatie opgave is het aanbrengen van integraliteit in de eigen dienstverlening; één gezin, één plan, één regisseur. In 2015 is gestart met een meerjarig scholingsprogramma voor alle consulenten (jeugd, Wmo en participatie) om deze integraliteit in handelen, denken en doen te stimuleren en te faciliteren.

Daarnaast kreeg het gekanteld denken en doen, waarbij de eigen kracht van de inwoners centraal staat, steeds meer vorm binnen de diverse producten, inkooptrajecten, subsidierelaties en samenwerkingsafspraken binnen dit programma.

Besluitvorming over de nieuwe taken vanaf 2016:

- In 2015 is de inkoop afgerond voor de oude AWBZ-begeleidingstaken vanaf 2016. Daarin werkten wij samen met 12 Groninger gemeenten in 2 clusters via het Ommelander samenwerkingsmodel. Wij behoren samen met Veendam, Pekela, Oldambt en Vlagtwedde tot het cluster Zuid-Oost.
- In 2015 is besloten om de onafhankelijke cliëntondersteuning vanaf 2016 over te hevelen naar stichting Welstad zodat synergie kan plaatsvinden met andere vormen van lokale cliëntondersteuning.
- In 2015 is besloten om de provinciale samenwerking op het gebied van de GGZ-inloop en het toezichthouden bij calamiteiten en geweld voor 2016 te continueren.

Met de centrumgemeente Groningen is samengewerkt op de onderdelen Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, GGZ-inloop en het toezichthouden bij calamiteiten en geweld.

- De Centrumregeling beschermd wonen Groningen is in 2015 uitgevoerd, geëvalueerd en in aangepaste vorm door uw raad opnieuw vastgesteld voor 2016 e.v.
- Voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang is een transformatieagenda voor de komende jaren vastgesteld.

Het trekkingsrecht voor de Persoonsgebonden Budgetten is geïmplementeerd. De uitvoering door de sociale verzekeringsbank (SVB) ging gepaard met opstartproblemen.

BESTAAND BELEID

Speerpunten 2015

Doorontwikkeling "De Kanteling"

In 2015 hebben alle medewerkers van het CJGV, WMO en Werk&Inkomen een scholingstraject doorlopen waarin de voorgestane gekantelde en integrale werkwijze van onze visie op het sociale domein "Stadskanaal samen met de burger" centraal stond.

Gewoon doen! / Sociale teams

Onze visie "Stadskanaal, samen met de burger" gaat ervan uit dat professionals met elkaar samenwerken rond casuïstiek, volgens de 8 bakens van Welzijn Nieuwe Stijl. Zij vormen een netwerk in de wijk, weten elkaar op wijkniveau te vinden, stemmen zorg af op de mogelijkheden van andere (al dan niet vrijwillige) wijkorganisaties en weten de gemeente te vinden als er aanvullend gemeentelijke zorg noodzakelijk is.

Om onze visie uit te dragen zijn in het voorjaar van 2015 voor zowel de professionals als de wijkorganisaties bijeenkomsten georganiseerd waarin ons toegangsmodel is gepresenteerd. Dit waren drukbezochte en interactieve avonden.

Overige bestaand beleid

Dit programma valt voor een belangrijk deel onder de Wmo. De gemeente was onder de Wmo 2015 verantwoordelijk voor 3 taakvelden:

- bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- ondersteunen van zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving;
- bieden van beschermd wonen en opvang.

De in de oude Wmo genoemde negen prestatievelden zijn in de nieuwe Wmo teruggebracht/samengevoegd naar drie brede taakvelden. Een deel valt onder bestaand beleid en een deel zijn nieuwe taken (zie nieuw beleid).

Binnen dit programma zijn de volgende resultaten bereikt.

Vrijwilligerswerk

- In 2015 kreeg het 'Vrijwilligerscollege' vorm, waarbij vrijwilligers vaardigheden leren van elkaar.
- De 'Wijk talentenbank' is verbreed naar alle wijken en dorpen. Met dit instrument wordt vraag en aanbod van hulp en diensten bij elkaar gebracht.
- Het Vrijwilligers Informatie Punt VIP! heeft bij de bemiddeling naar passend vrijwilligerswerk, waar nodig als coach opgeleide vrijwilligers ingezet. Sinds maart 2015 wordt het VIP! ook ingezet voor trede 1 en 2 cliënten Werk&Inkomen.
- De Maatschappelijke stages in het onderwijs zijn met ingang van het schooljaar 2015/2016 afgeschaft.

Algemeen maatschappelijk werk

- Het algemeen maatschappelijk werk is uitgevoerd door Stichting Welstad.
- In 2015 is een begin gemaakt met de registratie van ernstig belaste mantelzorgers. Zij komen vanaf 2015 jaarlijks in aanmerking voor een gemeentelijke Blijk van Waardering. Besloten is om voor de jonge mantelzorgers een specifieke vorm van waardering te ontwikkelen.
- Welstad voert waar nodig mantelzorgscans uit.
- In 2015 heeft Discriminatie Meldpunt Groningen informatie en voorlichting verstrekt, preventieactiviteiten ondernomen en aan slachtoffers van discriminatie een luisterend oor en advies geboden. Wij organiseerden deze taak via het CJGV.
- In 2015 bood stichting Slachtofferhulp Nederland inwoners ondersteuning na een misdrijf, verkeersongeval of calamiteit.
- Asielzaken
 - In het najaar is als gevolg van de hoge instroom van vluchtelingen door het COA een beroep op de gemeente gedaan voor noodopvang van asielzoekers. Dit proces heeft in 2015 niet geleid tot besluitvorming.
 - In 2015 zijn, net als in 2014, tijdelijk extra asielzoekers opgevangen in het Pagedal. Het betrof de periode september tot december waarin circa 550 statushouders zijn opgevangen.
 - Voor de verantwoording van de huisvestingstaakstelling statushouders in 2015 verwijzen wij naar de paragraaf Interbestuurlijk toezicht.
 - In december heeft de VNG, na afstemming in een buitengewone algemene ledenvergadering, een bestuursakkoord vluchtelingen vastgesteld met het Rijk waarin voor de korte en (middel)lange termijn principeafspraken zijn gemaakt over de opvang van de hoge instroom van vluchtelingen. Dit akkoord wordt in 2016 nader uitgewerkt.
 - In de provincie Groningen wordt door gemeenten, provincie en COA onderlinge afstemming bewerkstelligd via een regietafel voor het realiseren van opvangvoorzieningen/huisvesting voor asielzoekers en de daarmee samenhangende consequenties.
 - Wij hebben in 2015 een subsidie beschikbaar gesteld aan Stichting Vluchtelingen Werk Noord Nederland voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders en het houden van spreekuren.

Indicator algemeen maatschappelijk werk	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Aantal intakes bij slachtofferhulp	278	325	316
Aantal aanmeldingen AMW	548	600	1.257*
Wachlijsten AMW	Geen	Geen	Geen
Aantal fte AMW	6,6	6,5	Vervallen**
Aantal individuele mantelzorgvragen	276	500	Vervallen***
% geregistreerde mantelzorgers van het geschatte aantal mantelzorgers in onze gemeente	9,2	8	11,3

* Het werkveld van de maatschappelijke werkers is verbreed waardoor het aantal individuele hulpvragen is gestegen.

** Door de verbreding is de relatie met de adviesformatie AMW voor de gemeente vervallen.

*** Het aantal individuele mantelzorgvragen is vervallen omdat deze vragen nu op tal van plekken gesteld kunnen worden. Waar informatieverstrekking afdoende is worden deze vragen niet meer afzonderlijk geregistreerd. Waar vervolgactie nodig is maken ze onderdeel uit van de geregistreerde hulpvragen.

Opvang, begeleid en beschermd wonen

- Met de centrumgemeente Groningen zijn nadere afspraken gemaakt over de verantwoording, aanvraag en inzet van bijdragen Maatschappelijke Opvang die wij lokaal konden besteden. Voor de uitvoering in 2015 zijn afspraken gemaakt met Limor, Zien en het Leger des Heils.
- Voor huiselijk geweld zaken is een gewijzigde aanpak ingevoerd. Deze transformatie wordt in 2016/2017 projectmatig opgepakt door Veilig Thuis Groningen in samenwerking met gemeenten. De intentie is goed aan te sluiten bij de lokale situatie. De Inspectie voor de Jeugdzorg heeft in najaar 2015 een rapport uitgebracht over het functioneren van Veilig Thuis Groningen, waarbinnen huiselijk geweld en kindermishandeling begin

2015 zijn ondergebracht. De inspectie signaleert een aantal tekortkomingen. Vanuit de centrumgemeente Groningen zijn maatregelen voorgesteld die in 2016 worden opgepakt.

Indicator opvang, begeleid en beschermd wonen	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Aantal huisverboden	12	12	7

Eerstelijnsloket WMO en jeugd

Jeugd

Het Centrum voor Jeugd, Gezin en Veiligheid (CJGV) heeft zich in 2015 gericht op de coördinatie van onder andere OGGz-problematiek, nazorg ex-gedetineerden, woonoverlast en hulpverlening bij huiselijk geweld. Daarnaast is de zorgcoördinatie en zorgtoewijzingen van de Jeugdhulp per 1 januari 2015 komen te liggen bij het CJGV. Dit laatste geldt zowel voor de Zorg In Natura (ZIN) als de Persoonsgebonden Budget (PGB) toewijzingen.

Het jaar heeft in het teken gestaan van het vormgeven en inbedden van de nieuwe taken met betrekking tot de jeugdzorg binnen het team CJGV. Dit is een doorlopend proces.

Wmo

In 2015 lag binnen het Wmo-team het accent op de implementatie van de nieuwe taken vanuit de AWBZ en op de uitvoering van het besluit om Huishoudelijke hulp over te laten aan de particuliere markt. Voor beide taken is externe capaciteit ingehuurd. Zo nodig werd bij de maatwerktrajecten een beroep gedaan op medische advisering.

Indicator CJGV	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Aantal signalen jeugd	391	550	478
Aantal malen zorgcoördinatie jeugd	116	200	107
Aantal signalen en zorgcoördinatie OGGz, woonoverlast, veelplegers, ex-gedetineerden	127	250	204
Aantal meldingen huiselijk geweld bij CJGV	152	40	53

Maatwerkvoorzieningen Wmo

Algemeen

- Maatwerkvoorzieningen zijn verstrekt na zorgvuldig onderzoek waarin persoonskenmerken, de individuele (woon)situatie, en de mogelijkheden die de cliënt zelf heeft om problemen in de zelfredzaamheid of participatie op te lossen al dan niet samen met het sociaal netwerk zijn meegewogen.
- In 2015 is het trekkingsrecht voor de persoonsgebonden budgetten (pgb's) ingevoerd. De uitvoering vond plaats door de Sociale Verzekeringsbank. Dat ging het hele jaar gepaard met veel en langdurige implementatieproblematiek.
- Voor de zorg in natura verliep de communicatie tussen zorgaanbieder en gemeente via I-Wmo. De gegevensoverdracht van de AWBZ naar gemeenten en de overgang naar andere ICT-systemen gingen gepaard met implementatieproblemen. Dit vroeg in 2015 veel energie en inzet.

Voorzieningen gehandicapten

- Er zijn op grond van de Wmo gehandicaptenparkeerkaarten, rolstoelen en vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen verstrekt.
- Er zijn in 2015 geen grote woningaanpassingen (> € 20.000) verstrekt.

Huishoudelijke Hulp

- Het besluit van november 2014 om schoonmaakwerk over te laten aan de particuliere markt is uitgevoerd. Mensen die deze vorm van ondersteuning nodig hebben kochten de hulp zelf in waarbij zij voor maximaal 2 uur per week een beroep konden doen op de HHT-regeling en eventueel aanvullend gebruik konden maken van de vangnetregeling. Voor de uitvoering van de HHT- en Vangnetregeling is een uitvoeringsovereenkomst afgesloten met de zorgaanbieders.
Mensen met verminderde of geen regie konden een beroep blijven doen op de maatwerkvoorziening Ondersteuning Zelfredzaamheid/Ondersteuning Huishouden (OZ/OH).
- Het besluit om het wassen/vouwen en boodschappen doen als algemene voorzieningen te beschouwen is uitgevoerd.
Met alle cliënten die een HH1 indicatie of een HH2 indicatie met wassen/vouwen en boodschappen doen hadden, zijn keukentafelgesprekken gevoerd om te onderzoeken of men voldoende regie had om zelfstandig schoonmaakwerk in te kopen dan wel het huishouden te organiseren.
Dit herindicatieproces heeft ertoe geleid dat de HH1 zorg voor de bestaande 1014 HH1-clieënten met ingang van 1 oktober 2015 is beëindigd en dat voor alle OZ/OH (voorheen HH2) cliënten het boodschappen doen en wassen/vouwen is beëindigd. Van de groep waarvan de HH1 zorg is beëindigd zijn 150 cliënten toegeleid naar een maatwerkvoorziening OZ/OH.
- Er zijn 238 bezwaren ingediend. Daarvan heeft een aantal personen het bezwaar weer ingetrokken, zijn cliënten toegeleid naar de maatwerkvoorziening OZ/OH en zijn bezwaren niet ontvankelijk bevonden. Om verdere rechtsgang te voorkomen zijn de resterende 145 bezwarenindieners in de gelegenheid gesteld, in afwachting van besluit op de bezwaren, de HH1 indicatie tijdelijk te herstellen tot uiterlijk 1 mei 2016. Hiervan hebben 110 personen gebruik gemaakt.
De ontwikkelingen in jurisprudentie hebben ertoe geleid dat wij hebben besloten ons beleid voor huishoudelijke ondersteuning door te ontwikkelen.
- Eind 2015 kwam het bericht dat onze grootste aanbieder TSN in surseance van betaling verkeert en geen nieuwe taken meer aanneemt. Voor alle TSN cliënten die hun HH1 indicatie weer mochten herstellen en daarvoor niet meer bij TSN terecht konden is een oplossing gezocht.

Welzijn breed

Lokaal sociaal beleid.

- Vanuit wijkraden en organisaties voor dorpsbelangen is een bijdrage geleverd aan de bevordering van de leefbaarheid.
- In diverse wijken zijn de projectenagenda's in uitvoering. Via de structuur van het wijkgericht werken zijn initiatieven in de wijken ondersteund.
- In het wijkgerichte werken is het werkproject Parkwijk gestart. Cliënten van Novo doen (onderhouds)klussen in en voor de wijk.

Coördinatie subsidies.

- 2015 stond in het teken van de implementatie van de nieuwe opdracht aan de stichting Welstad.
- In 2015 is het subsidieprogramma 2015 uitgevoerd en het programma voor 2016 vastgesteld.

WMO-regie.

- De participatieraad heeft diverse adviezen uitgebracht en werd ambtelijk ondersteund.
- Diverse professionele en wijkorganisaties zijn betrokken bij de uitvoering van onze visie op het sociale domein: "Stadskanaal samen met de burger". In 2015 zijn voor de wijkorganisaties 3 bijeenkomsten in de dorpen georganiseerd en 1 plenaire bijeenkomst voor professionals.
- In 2015 heeft de gemeente zich verantwoord over de prestatiegegevens wmo over het jaar 2014 naar de gemeenteraad, de participatieraad, inwoners en het ministerie van VWS. De aangeleverde prestatiegegevens kunnen met die van andere gemeenten worden vergeleken op de website Artikel9Wmo.nl.

Algemene voorzieningen.

- In 2015 zijn geen nieuwe algemene voorzieningen gerealiseerd. Met huisartsen en zorgorganisaties is wel gestart met een oriëntatie op invoering van een algemene voorziening voor dagopvang voor ouderen met dementie.
- In provinciaal verband zijn voorbereidingen gestart voor een gezamenlijke aanbesteding van het doelgroepenvervoer (Wmo-vervoer, leerlingenvervoer, jeugdzorgvervoer) en het openbaar vervoer vanaf 2017.

Buurtsportcoach

De buurtsportcoach functioneerde als aanjager en verbinder en zorgt dat burgers die dat nodig hebben een steuntje in de rug krijgen, over een drempel worden geholpen om zelf te gaan participeren of worden toegeleid naar hulp en ondersteuning. De invalshoek is bewegen en gezondheid, het doel is meedoen, verbeteren van de gezondheid en daarnaast ook vergroten van welzijn door deelname en het leggen van contacten.

Indicator wijkgericht werken	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Aantal wijkraden	12	12	12
Aantal verstrekte wijkbudgetten	10	12	12
Aantal wijkraden dat gebruik maakt van buurtwerker (opbouwwerk)	5	3	4*

*betreft 3 wijkraden en het bestuur van buurtcentrum Noordstee.

Sociaal cultureel werk

- In 2015 is door Welstad uitvoering gegeven aan de afspraken uit het Programma van Eisen Welzijnsvoorzieningen 2015-2018. De inzet van Welstad verschuift steeds meer van “zorgen voor” naar “zorgen dat”.
- In de diverse culturele centra in onze gemeente waaronder jongerencentrum de Kwinne, MFA Lint, de Stobbe, Gandhiplein, de Spont en diverse locaties in de Parkwijk hebben laagdrempelige en gevarieerde activiteiten plaatsgevonden, afgestemd op de behoefte van de buurt.
- In 2015 is verder vorm gegeven aan de uitvoering van het rapport van ICS Adviseurs uit 2013 om te komen tot een efficiënter accommodatiebeleid. Met diverse gebruikers van gemeentelijke accommodaties zijn gesprekken gevoerd of zijn in goed overleg afspraken gemaakt voor herhuisvesting. Hier zal in 2016 vervolg aan worden gegeven.
- Er is een start gemaakt door middel van een inventarisatie om te komen tot een eenduidig huurtarief voor accommodaties, ook hier zal in 2016 verder vorm aan worden gegeven.

Indicator ouderen	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Verhouding aantal inwoners 55 jaar en ouder tot de totale bevolking (per 1 januari)	37%	36,5%	37,4%
Idem 65 jaar en ouder	23,2%	22,8%	23,6%
Idem 75 jaar en ouder	10,4%	10,5%	10,7%
Aantal bezoeken seniorenvoorlichting 75+ ouderenadviseur (professional)	111	50	Vervallen*
Aantal bezoeken seniorenvoorlichting 75+ door vrijwilligers	133	130	219
Aantal steunstees	3	3	3
Gemiddeld aantal deelnemers per week aan wekelijkse recreatieve en culturele activiteiten	1.339	1.200	Vervallen**

*De bezoeken van professionals worden vanaf 2015 geregistreerd als hulpvraag algemeen maatschappelijke hulpverlening. (aanmeldingen AMW)

** Aangezien Welstad niet meer “zorgt voor” maar “zorgt dat” wordt anders geregistreerd. Als gevolg daarvan wordt het aantal deelnemers niet meer vastgelegd.

Volksgezondheid

- De voorgenomen evaluatie van de Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & zorg (PG&Z) door de PG&Z is doorgeschoven naar 2016.
- Voor het programma Gezond in de Stad (GIDS) is zijn de voorbereidingen gestart om te komen tot een uitvoeringsplan.
- Voor het programma Kans voor de Veenkoloniën is een programmabureau ingericht, zijn programmalijnen vastgesteld en is een aanzet gegeven voor een plan van aanpak.
- In 2015 is door verschillende partijen een bijdrage geleverd aan de verdere realisatie van het alcoholmatigingsplan en zijn afspraken gemaakt over de inzet.

Lijkbezorging

In 2015 heeft de gemeente Stadskanaal haar verplichte wettelijke verplichtingen uitgevoerd. Op verschillende begraafplaatsen heeft renovatie van groen (hagen) en de half-verharde paden plaatsgevonden.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	
Lasten	22.016	18.595	3.421	V
Baten	1.634	1.592	42	N
Saldo programma	20.382	17.003	3.379	V

Toelichting

Bestaand beleid

Het voordelig saldo tussen de begroting en rekening is € 3.379.000,00. Hiervan heeft € 1.325.000,00 betrekking op de HHT-regeling 2015 en 2016. Conform uw besluit bij de decemberwijziging 2015 is dit bedrag gereserveerd (zie mutaties reserves).

De interne doorberekening van de apparaatskosten is op dit programma € 399.000,00 lager uitgevallen. Voor een toelichting op de apparaatskosten verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering. Verder is er een nadeel van € 8.000,00 op de exploitatie van de begraafplaatsen.

Het overige voordeel van € 1.663.000,00 is binnen het sociaal domein ontstaan (verschillende posten Wmo). De oorzaken zijn hieronder in het kort aangegeven. In de paragraaf sociaal domein geven wij een nadere toelichting.

- Het voordeel op de verstrekking van Wmo-voorzieningen bedraagt totaal € 921.000,00. Op huishoudelijke hulp is er een voordeel van € 531.000,00. Daarnaast is er een voordeel van € 202.000,00 op het budget voor begeleiding, kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging. Hiervan heeft € 185.000,00 betrekking op het persoonsgebonden budget. Verder is er een voordeel van € 188.000,00 op de voorzieningen gehandicapten.
- Het voordeel op de subsidies, bijdragen en dergelijke bedraagt € 422.000,00. Op basis van het continuïteitsarrangement 22 Groninger gemeenten is een deel van de rijksuitkering voor de decentralisatie AWBZ bestemd voor de kosten van een doventolk, wijkteams en mantelzorgwaardering. Het budget is niet of maar voor een deel aangesproken. Daarnaast is het uitvoeringsplan Wmo niet volledig gerealiseerd. In totaal is € 382.000,00 op het budget overgebleven. Een aantal subsidies is op een lager bedrag vastgesteld of niet toegekend. Tevens hebben wij van instellingen subsidie terugontvangen. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 40.000,00.
- Het voordeel op het uitvoeringsbudget Wmo bedraagt € 324.000,00. Op grond van het continuïteitsarrangement 22 Groninger gemeenten is een deel van de rijksuitkering voor de decentralisatie AWBZ bestemd voor uitvoering- en transformatiekosten bij de gemeente. Daarnaast was vanuit 2014 nog implementatiebudget beschikbaar. In totaal is € 268.000,00 op dit budget overgebleven. De indicatiestelling van cliënten is hoofdzakelijk door de eigen Wmo-consulenten afgedaan. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 56.000,00.
- De overige afwijkingen zijn per saldo € 4.000,00 nadelig.

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	
Toevoegingen	16	1.335	1.319	-
Ottrekkingen	239	244	5	-
Saldo mutaties	-223	1.091	-1.314	

Toelichting

Er is per saldo € 1.314.000,00 meer toegevoegd aan reserves dan geraamd. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Bij de decemberwijziging 2015 heeft u besloten om het restant op de HHT regeling te reserveren. De toevoeging aan de reserve Wmo bedraagt € 1.325.000,00.
- Een deel van de kapitaallasten van de welzijnsaccommodaties wordt gedekt uit de reserve. De onttrekking is per saldo € 12.000,00 meer dan geraamd.
- Overige afwijkingen zijn ten opzichte van de raming per saldo € 1.000,00 nadelig.

Verantwoording ontvangen subsidies

OGGz, verslavingszorg en maatschappelijke opvang

Van de (centrum)gemeente Groningen hebben wij een subsidie van € 241.000,00 ontvangen. Onze gemeente doet dienst als regiogemeente. Dit betekent dat wij de subsidie ontvangen en de verdeling en verantwoording organiseren. Van de subsidie is € 199.000,00 bestemd voor Stadskanaal en € 42.000,00 voor Vlagtwedde. Dit bedrag hebben wij aan de gemeente Vlagtwedde doorbetaald.

De subsidie is voor de volgende zaken ingezet:

Hulp ex-gedetineerden	€	18.000,00
Project Samen Sterk	"	6.000,00
Projecten woonbegeleiding	"	34.000,00
Aanpak huiselijk geweld	"	7.000,00
Centrum Jeugd, Gezin en Veiligheid	"	30.000,00
Buursportcoach	"	5.000,00
	€	<u>100.000,00</u>

Er is nog een subsidie beschikbaar van € 99.000,00 (€ 199.000,00 - € 100.000,00). Over de besteding van dit bedrag vindt nog overleg plaats met de gemeente Groningen.

2. WONEN EN VOORZIENINGEN

Wegen, Wijkbeheer, Openbare verlichting, Verkeer, Bibliotheek, Sport, Kunst, muziek en cultuur, Theater Geert Teis, Musea, Monumenten, Speelplaatsen, Stedelijke vernieuwing en Volkshuisvesting.

Wat wilden wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Wij blijven een aantrekkelijke gemeente om in te wonen en behouden onze regiofunctie op het gebied van voorzieningen. Wij investeren in de kwaliteit van onze voorzieningen.

NIEUW BELEID

Prioriteit	Algemene doelstelling	Activiteit voor het begrotingsjaar
Starterslening	Vergroten van de kansen van starters op de woningmarkt en stimuleren van doorstroming	Verstrekken van startersleningen

Wat hebben wij bereikt?

NIEUW BELEID

Starterslening

Door het verstrekken van startersleningen aan (toekomstige) inwoners van onze gemeente waren starters kansrijker op de woningmarkt.

BESTAAND BELEID

Leefbaarheid en behoud van voorzieningen zijn belangrijke thema's waar op de beleidsterreinen van het programma wonen en voorzieningen aan is gewerkt. Op regionale thema's hebben wij samengewerkt met andere Oost-Groningse gemeenten door onder meer te werken aan een nieuw regionaal woon- en leefbaarheidsplan, een visie op de vier winkelkernen in Oost-Groningen (Stadskanaal, Veendam, Oldambt en Hoogezand-Sappemeer), de Stichting Waardebehoud Onroerend Goed.

Lokale thema's kwamen aan bod in het proces rond het opstellen van de woonvisie, de prestatieafspraken met de woningcorporaties (het "Lokaal Akkoord").

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

NIEUW BELEID

Startersleningen

Er zijn in 2015 17 startersleningen verstrekt. Het Rijk betaalde vanaf begin 2013 voor de helft mee aan de starterslening. In de loop van 2015 is het budget van het Rijk uitgeput waardoor de leningen voortaan weer voor 100 % ten laste van de gemeente komen. In 2015 is de verordening voor de starterslening ingetrokken en vervangen door een nieuwe, versoberde regeling.

BESTAAND BELEID

Speerpunten 2014

Wonen en Leefbaarheid

Regionaal woon- en leefbaarheidsplan

De Stuurgroep RWLP Oost-Groningen wil een vervolg aan het inmiddels uit 2011 resulterende RWLP geven. Vooruitlopend daarop is een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) uitgevoerd en een zogeheten Positon Paper opgesteld (document met de belangrijkste keuzes waar de regio de komende jaren voor staat).

Woonvisie en prestatieafspraken

In 2015 heeft uw raad de woonvisie 2015-2025 vastgesteld. De woonvisie diende als kader voor prestatieafspraken met de woningcorporaties Lefier en BCM. De prestatieafspraken zijn vastgelegd in een Lokaal Akkoord 2016 tot en met 2020 dat nagenoeg is afgerond.

Sinds juli 2015 is de nieuwe woningwet van kracht. In deze wet wordt de positie van gemeente *en* huurders(organisatie) ten opzichte van woningcorporaties vastgelegd. Dit betekent onder meer dat, wanneer gemeente en corporaties prestatieafspraken met elkaar maken, zij de huurders uitnodigen aan dit proces deel te nemen. In onze gemeente worden huurders vertegenwoordigd door huurdersorganisatie "De Koepel". De Koepel heeft deelgenomen aan het maken van de prestatieafspraken.

Wijkgericht werken

- Wij hebben integrale wijkbeoordelingen georganiseerd in Onstwedde, Vledderveen, Musselkanaal, Stadskanaal Noord en in de Parkwijk.
- Wij hebben collegebezoeken georganiseerd in Alteveer, Mussel en in de Hagen/Borgen en Vogelwijk.
- Op verzoek van een aantal organisaties in Alteveer hebben wij een mediationtraject uit laten voeren. Doel was herstel van het wederzijdse vertrouwen en het elkaar op zoeken, delen van informatie en samen optrekken in het belang van het dorp. De mediation heeft uiteindelijk niet geleid tot herstel van vertrouwen tussen de betrokken organisaties. Het bestuur van Plaatselijk Belang Alteveer heeft haar taken neergelegd. Inmiddels is er een nieuwe organisatie voor plaatselijk belang in oprichting.
- Met bewoners(vertegenwoordiging) en professionele partners in Cereswijk zijn twee bijeenkomsten gehouden in het kader van het wijkvisietraject Cereswijk. Het onderdeel "kijk op de Cereswijk" is afgerond, wij werken nu aan een programma. Dit programma beschrijft de sociale en fysieke opgaven waar bewoners en organisaties voor staan om leefbaarheid in de wijk te versterken.

Musselkanaal

Een aantal ontwikkelingen in Musselkanaal vraagt om een integrale aanpak. Het gaat om de transformatie van de sociale woningvoorraad in de Florawijk en de aanpak van leegstaande winkels en verpauperde panden. In 2015 hebben wij met Lefier en de stichting Dorpsbelangen Musselkanaal een integrale aanpak ontwikkeld. Daarbij hebben wij ook de Ondernemersvereniging Musselkanaal en omstreken en huurdersorganisatie "De Koepel" betrokken. De aanpak dient als voorbeeldproject in het "experimentenjaar particuliere woningvoorraad in Groningse krimpregio's", een initiatief van de provincie Groningen. In een bestuurlijke bijeenkomst in december is de aanpak aan de provincie Groningen voorgelegd.

Sport

In november 2015 is er een expertmeeting georganiseerd voor de gemeenteraad over de toekomst van de openluchtbaden in de gemeente Stadskanaal. Mede op basis hiervan zal uw raad in 2016 een voorstel kunnen verwachten.

Stichting 250/400

De ondersteuning van de verschillende activiteiten en evenementen tijdens de viering van 250 jaar het Stadskanaal en 400 jaar de Semslinie is soepel verlopen.

Overige bestaand beleid

Binnen dit programma zijn de volgende resultaten bereikt.

Wegen

Het bestek voor bermverhardingen is uitgevoerd. Van het restant krediet zullen in 2016 extra bermen worden verhard.

Openbare verlichting - pilot snel internet

Voor de uitrol van breedband internet is op dit moment veel aandacht. Zowel binnen de Europese Unie, als in ons land. Ook in ons buitengebied ontbreekt het aan snel internet. Studerende kinderen en boerenbedrijven ondervinden daarvan veel hinder.

Wij hebben daarom subsidie aangevraagd en ontvangen om een pilot uit te kunnen voeren. Doel van de pilot is om ervaring op te doen met het aanleggen en beheren van een gelijkspanningsnet voor de openbare verlichting. De pilot wordt uitgevoerd in Vledderveen. Dit gelijkspanningsnet is tevens geschikt voor internet met een minimale snelheid van 60Mbit/sec upload- en downloadsnelheid.

TNO (Technisch Natuurwetenschappelijk Onderzoek) is gestart met het onderzoek naar de mogelijkheid van snel internet op het elektriciteitsnet en de ontwikkelingen rond snel internet in het buitengebied in het algemeen. We zijn daarbij de markt aan het verkennen om te kunnen beoordelen of snel internet op het elektriciteitsnet haalbaar is en voldoende toekomstbestendig.

Bibliotheek

Conform het ombuigingsplan 2014-2017 heeft de bibliotheek in 2015 een taakstellende bezuiniging gerealiseerd van € 58.500,00. De taakstelling wordt onder andere bereikt door het genereren van meer eigen inkomsten, de introductie van selfservice uren in Onstwedde en Stadskanaal waardoor ook de dienstverlening kon worden uitgebreid, het niet invullen van vacatures die op basis van natuurlijk verloop ontstaan, het stopzetten van de uitleen van muziekcassettes, cd's en games en beperking van de avondopenstelling in de vestiging Stadskanaal.

Sport

- Eind 2015 is de oprichting van de Stichting Evenementen- en Talentenondersteuning (SET) een feit geworden. Het voorliggende jaar wil wij gebruiken om organisaties te stimuleren om naast het gemeentelijk budget subsidie voor SET beschikbaar te stellen.
- Het beheers- en onderhoudsplan sportvelden gemeente Stadskanaal dat vorig jaar tot stand kwam geeft een goed inzicht in de te verwachten onderhoudskosten van de komende jaren. Wij verwachten dat het huidige budget voldoende zal zijn om het onderhoud op een voldoende niveau te houden.
- Ons voornemen om verenigingen die minder valide sporters de gelegenheid geven om te bewegen te ondersteunen heeft geleid tot het beschikbaar stellen van een aantal subsidies aan die verenigingen.
- Wij zijn in gesprek met een aantal (sport) verenigingen in de voorbereiding op hun veranderende rol in de samenleving. In 2016 gaan we hiermee verder.

Kunst, muziek en cultuur

- Op grond van het ombuigingsplan 2014-2017 is de subsidie aan Stichting Centrum voor de Kunsten Zuid-Groningen (SCKZG) vanaf 2015 met € 100.000,00 verlaagd.
Dit heeft tot een koerswijziging geleid, hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden van het individuele onderwijs naar steeds meer kortlopende activiteiten, workshops en contractactiviteiten. En de muziek- en cultuureducatie is teruggebracht naar groepsniveau binnen bestaande instellingen.
- We hebben opdracht gegeven om alle kunstwerken te inventariseren.
- Een mozaïek (oud-gemeentewapen Wildervank) van de kunstenaar Anno Smit wordt geëxposeerd in het Groninger Museum. De mogelijkheden om het baksteenmozaïek Mercurius van de kunstenaar Johan Dijkstra op het voormalig Philipsterrein te behouden, worden bekeken.

Theater Geert Teis

In het seizoen 2014/2015 zijn er 108 voorstellingen geprogrammeerd en er kwamen gemiddeld 360 bezoekers per voorstelling. Dit is een daling ten opzichte van het vorige jaar, maar wel in overeenstemming met de landelijke trend. In seizoen 2015/2016 zien we voor het eerst weer een stijging van het aantal bezoekers.

Medio 2015 heeft Theater Geert Teis een nieuwe website, een nieuw kassa-systeem en een daaraan gekoppelde marketing-module gekregen. Het kaartverkoop systeem is volledig online. Het is voor de klanten veel eenvoudiger geworden om via internet kaarten te bestellen. De marketing-module geeft ons veel beter inzicht in de keuzes van de klanten, waardoor we onze marketing veel verfijnder en doelgerichter kunnen afstemmen. Zo hebben we nu bijvoorbeeld inzicht in het effect van de diverse campagnes en weten we precies waar onze klanten vandaan komen, naar welke voorstellingen ze gaan en wat de overlap tussen deze voorstellingen is. Bovendien kunnen we zowel het kassa-systeem als de marketing-module overal en altijd online inzien.

In 2015 hebben we in overleg met de brandweer een gratis en openbaar toegankelijke voorstelling ten behoeve van een grote ontruimingsoefening geprogrammeerd. Deze voorstelling heeft ons veel opgeleverd. We hebben weer een up-to-date ontruimingsplan. In overleg met en na advies van de brandweer hebben we portofoons aangeschaft zodat we ook bij stroomuitval nog met elkaar kunnen communiceren. Ook was de noodverlichting in de zaal te minimaal, dit is ondertussen aangepast. Theater Geert Teis voldoet hierdoor weer helemaal aan de brandveiligheidseisen. De niet-begrote kosten hiervan zijn ten laste van de bedrijfsvoering geboekt.

Monumenten

- Voor het Julianapark is in 2013 een herstel en onderhoudsplan opgesteld. Door de provincie Groningen is in 2015 voor de renovatie een financiële bijdrage toegezegd en door het Rijk (in het kader van de BRIM) een bijdrage voor het onderhoud. De uitvoering van de werkzaamheden zijn vooruitlopend hierop in 2015 opgestart.
- Er zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om te komen tot een analyse van de cultuurhistorische en archeologische waarden in onze gemeente ter voorbereiding van de voor onze gemeente nog op te stellen omgevingsplannen (zie ook programma 5).

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	
Lasten	18.089	16.911	1.178	V
Baten	3.180	3.137	43	N
Saldo programma	14.909	13.774	1.135	V

Toelichting

Het voordelig verschil tussen rekening en begroting bedraagt € 1.135.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Ontwikkelingen in investeringen leveren per saldo een voordeel op van € 1.079.000,00. Verschillende investeringen zijn niet (geheel) uitgevoerd. De geraamde budgetten voor kapitaallasten zijn daarom niet besteed waardoor dit voordeel is ontstaan. Het gaat om de volgende investeringen.
 - Er is € 600.000,00 aan de provincie toegezegd als bijdrage voor het ongelijkvloers maken van het kruispunt N366-Exloërweg/Kruisstraat en € 150.000,00 voor de aansluiting bij het bedrijvenpark Zuid Groningen. Beide projecten zijn wel uitgevoerd maar de afrekeningen met de provincie moeten nog plaatsvinden.
 - Binnen het kader van het bedrijvenpark Stadskanaal heeft de ruiling en overdracht van wegen en gronden plaats gevonden. Van het hiervoor beschikbare krediet van € 900.000,00 is € 850.000,00 gebruikt waarmee een voordeel van € 50.000,00 is gerealiseerd.
 - Afrekening bijdrage diverse maatregelen Beumesweg € 232.000,00. Dit is een bijdrage aan de provincie voor de herinrichting van de 2^e fase Beumesweg (€ 217.000,00) en een bijdrage voor de aanleg voor een fiets(voet)pad (€ 15.000,00). De afrekening door de provincie heeft nog niet plaatsgevonden.
 - Niet alle onderhoud aan beschoeiingen is uitgevoerd waardoor een voordeel op kapitaallasten is ontstaan van € 47.000,00.
- De beschikbare budgetten voor het opvangen van structurele lasten van de uitvoering van de herstructurering en wijkontwikkeling (saldo € 101.000,00) zijn niet besteed waardoor een voordeel is ontstaan.
- Door niet beïnvloedbare factoren (hogere uitkoopsommen en lagere opbrengst entreegelden) is een nadeel van per saldo € 32.000,00 ontstaan in het programmabudget van Theater Geert Teis. Hier is wel bij inbegrepen de gratis toegankelijke voorstelling ten behoeve van de ontruimingsoefening. Niet voorziene tegenvallers (onder andere € 18.000,00 voor een nieuw kassasysteem) zijn binnen het totaal van de kosten van de bedrijfsvoering opgevangen.
- Onderhoudsbudgetten leveren per saldo een nadeel op van € 72.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.
 - De direct aan dit programma doorbelaste personeelskosten leveren een voordeel op van € 139.000,00.
 - Het budget voor onvoorzien onderhoud aan kunstwerken is niet besteed waardoor een voordeel van € 43.000,00 is ontstaan.
 - Enkele incidentele niet voorziene gebeurtenissen hebben een nadeel van € 173.000,00 opgeleverd. Zo was er stormschade (€ 137.000,00) en is er als gevolg van de Kastanjeziekte gekapt (€ 36.000,00).
 - Als gevolg van gerealiseerd ombuigingsmaatregelen neemt de kwaliteit van de openbare ruimte af. In 2015 is door kleine reparaties en dergelijke € 49.000,00 nadeel ontstaan.
- Overige ontwikkelingen leveren per saldo een voordeel op van € 59.000,00.

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil
Toevoegingen	15	117	-102
Onttrekkingen	3.226	2.096	1.130
Saldo mutaties	-3.211	-1.979	-1.232

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves wijkt € 1.232.000,00 af van de begroting. Dit heeft de volgende oorzaken.

- De afschrijvingen ineens van verschillende voorgenomen investeringen worden gedekt door een onttrekking aan reserves. Doordat diverse investeringen niet (geheel) zijn uitgevoerd zijn de onttrekkingen aan de reserves € 1.029.000,00 minder.
- De lagere overnamesom van het bedrijvenpark levert een lagere onttrekking van € 50.000,00 aan de algemene reserve op.
- De renovatie van het Julianapark loopt voor op schema. Door de extra lasten is de onttrekking aan de reserve € 18.000,00 hoger dan geraamd.
- Het niet bestede deel van de investeringslasten binnen het kader van de herstructurering en wijkontwikkeling (€ 101.000,00) is aan de reserve wijkontwikkeling toegevoegd. Deze dotatie is niet geraamd.
- Overige ontwikkelingen zijn ten opzichte van de raming per saldo € 70.000,00 nadelig.

3. JEUGD EN EDUCATIE

Lokaal onderwijsbeleid, Onderwijshuisvesting, Algemene onderwijsvoorzieningen, Leerplicht, Individuele voorzieningen en opvang jeugd en Kinderopvang en peuterspeelzalen.

Wat wilden wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

- Jongeren de mogelijkheid bieden zich te ontwikkelen tot weerbare, zelfstandige, competente en sociale burgers.
- Voorkomen dat jongeren buiten de samenleving raken.
- Een samenhangend aanbod van hulpverlening.
- Jongeren hebben een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt én werk.

In een sterke pedagogische civil society voelen burgers zich betrokken bij de (opvoeding van) kinderen en jeugdigen in hun omgeving. Binnen zo'n rijke en sterke sociale omgeving krijgen jeugdigen de meeste kans zich optimaal te ontwikkelen. We gaan uit van de eigen kracht van het gezin en de directe omgeving. Op het moment dat deze basis niet voldoende ondersteuning biedt, is het aan professionals (voorschools, onderwijs, zorg, welzijn) om te faciliteren en te ondersteunen. Waarbij de nadruk ligt op het voorkomen en vroegtijdig herkennen van problemen.

NIEUW BELEID

Prioriteit	Algemene doelstelling	Activiteit voor het begrotingsjaar
Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs 2015-2018	Een goede spreiding van goede schoolgebouwen en een duurzaam en toekomstbestendig onderwijs huisvestingsbestand.	<ul style="list-style-type: none">- Organiseren eventuele herhuisvesting leerlingen Ubbo Emmius.- Voorbereiden nieuwbouw onderwijsvoorziening voor Maarswold, Maarsstee, de Borgen, de Hagen en de Vogelwijk.- Verminderen leegstand door efficiënt medegebruik in relatie tot het totale gemeentelijke accommodatiebeleid.
Decentralisatie Jeugdzorg	Zo licht en zo dichtbij mogelijk, ondersteuning bieden aan kinderen/ jongeren en gezinnen, uitgaande van het principe één gezin, één plan, één regisseur.	Doorontwikkeling van de jeugdzorg in het kader van de transformatie.

Wat hebben wij bereikt?

NIEUW BELEID

Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs 2015-2018

Met het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) voor de periode 2015-2018 hebben wij nu samen met de schoolbesturen een totaal beeld gekregen van de kwaliteit en het gebruik van de schoolgebouwen.

Decentralisatie Jeugdzorg

Op 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid voor de jeugdhulp in één keer in zijn geheel overgegaan naar de gemeente. Bij de daadwerkelijke inkoop, toegang en uitvoering van deze hulp is echter veel meer sprake van een groeimodel. Ouders, jongeren, uitvoerende professionals, de RIGG, maar ook ons CJGV hebben elkaar opnieuw moeten vinden in hun nieuwe rol. Zowel bij het inschatten van de juiste individuele hulp, als ook de uitvoering ervan en de administratieve afhandeling. In veel gevallen ging dat al goed in 2015, maar het is ook voor gekomen dat betrokken partijen langer moesten wachten en vaker afstemming moesten zoeken dan ze wellicht gewend waren of verwacht hadden. Er zijn voor zover bekend geen kinderen verstoken gebleven van noodzakelijke zorg en hulp. Zeker niet als het er om ging de minimale veiligheid te waarborgen.

BESTAAND BELEID

Algemeen

Een deel van de uitvoering van het lokaal onderwijs beleid, maakt vanaf 2015 integraal onderdeel uit van de budgetsubsidies van de stichting Welstad en de stichting Peuterwerk. Met deze organisaties zijn nieuwe afspraken gemaakt over de te leveren prestaties en kengetallen. 2015 werd hierbij als ontwikkeljaar gezien.

Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB)

Sinds dit jaar zijn 3 van de 7 peuterspeelzalen als bijzondere VVE-locatie ingericht. Doelgroepeuters bezoeken hier 3 dagdelen de speelgroep. Twee dagdelen in gemengde groepen samen met de andere peuters en een derde dagdeel uitsluitend voor doelgroepeuters. Op de andere locaties is nog steeds de mogelijkheid om de doelgroepkinderen 4 dagdelen te plaatsen op de reguliere groepen zodat alle doelgroepkinderen 10 of 12 uur peuterspeelzaal krijgen. Op de drie VVE-locaties, wordt aan de ouders het programma VVE Thuis aangeboden. Ouders leren hoe ze hun kind kunnen stimuleren en ondersteunen in zijn of haar ontwikkeling. In peuterspeelzaal Drie Turven Hoog is een basisgroep voor anderstalige peuters. Deze peuters wonen in het AZC in Musselkanaal en worden gebracht en gehaald met bakfietsen door vrijwilligers van het AZC.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

NIEUW BELEID

Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs 2015-2018

Door de overname van het onderwijsdeel voortgezet onderwijs van het Noorderpoort door het Ubbo Emmius, ligt de verantwoordelijkheid voor de huisvesting van deze leerlingen vanaf 1 augustus 2015 weer bij de gemeente.

In 2015 is het besluit genomen tot de nieuwbouw van een onderwijsvoorziening Stadskanaal Centrum (MFA). Deze school moet in 2018 plaats geven aan een openbare basisschool, een christelijke basisschool en het peuterspeelzaalwerk.

Decentralisatie Jeugdzorg

Vanaf 1 januari 2015 ontvingen PGB-houders hun geld via de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Het heeft lang geduurd voordat de SVB haar administratieve systemen op orde had. Hierdoor hebben cliënten zeker in het eerste halfjaar soms in onzekerheid gezeten.

Medio april 2015 heeft de gemeente Stadskanaal besloten om voorlopig geen ouderbijdrage jeugdhulp meer te innen in afwachting van een onderzoek van de minister. Het Rijk heeft inmiddels besloten om vanaf 1 januari 2016 af te zien van de ouderbijdrage. Het college onderzoekt of de in 2015 ontvangen ouderbijdragen terug gestort kunnen worden.

Van alle jeugdhulptaken is het borgen van de veiligheid een van de belangrijkste. Gemeenten in onze provincie hebben het meldpunt, de coördinatie en de benodigde specialistische ondersteuning op dit gebied centraal neergelegd bij "Veilig Thuis Groningen". Dit is een manier van werken die in heel Nederland wordt toegepast. Omdat de veiligheid een van de belangrijkste taken is binnen de jeugdhulp, heeft de inspectie in 2015 al deze organisaties als eerste onderzocht. Veilig Thuis Groningen is met de realisatie van het door de inspectie opgestelde verbeterplan begonnen.

De inkoop van Zorg in Natura (ZIN) vond voor 2015 provinciaal plaats door de RIGG. Gemeenten waren zelf verantwoordelijk voor de afwikkeling van de PGB's. In 2015 is provinciaal besloten de inkoop van de ZIN voor 2016 wederom door de RIGG te laten uitvoeren. Dit is inmiddels gerealiseerd.

De Rijksoverheid had gemeenten als doelstelling opgedragen om alle bestaande PGB's te herindiceren voor 1 oktober 2015. Net als in veel andere gemeenten bleek dit een te ambitieuze doelstelling. Waar nodig zijn daarom PGB's ambtshalve verlengd tot 1 mei 2016. De einddatum van alle bestaande ZIN indicaties was 31 december 2015. Samen met de RIGG is een stappenplan gemaakt om waar noodzakelijk deze ZIN verleningen te herindiceren voor deze datum. Een ander deel wordt geherindiceerd in de eerste helft van 2016.

BESTAAND BELEID

Speerpunten 2015

Onderwijs

Lokaal onderwijsbeleid algemeen

Met het oog op het vertrek van leden van de Raad van Toezicht (RvT) van OPRON hebben de gemeenteraden van de drie betrokken gemeenten (Stadskanaal, Veendam, Menterwolde) ingestemd met de benoeming van de voorgedragen nieuwe leden van de RvT.

Passend onderwijs

Gemeenten en samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs zetten zich in voor hetzelfde doel: jeugdigen groeien gezond en veilig op, ontwikkelen hun talenten op school, thuis en in hun vrije tijd en participeren naar vermogen. Met ingang van de Jeugdwet en de Wet passend onderwijs hebben gemeenten en samenwerkingsverbanden een eigen wettelijke opdracht, wettelijke taken en een bijbehorend toezichtkader om een bijdrage te leveren aan het realiseren van dit doel. Zij zijn verplicht hun plannen af te stemmen in een op overeenstemming gericht overleg (OOGO). Dit versterkt de verbinding tussen passend onderwijs en jeugdhulp. Het gezamenlijk inzetten van ondersteuning door scholen en gemeenten in de vorm van onderwijszorgarrangementen moet de komende jaren vorm steeds meer krijgen.

Overig bestaand beleid

Binnen dit programma zijn de volgende resultaten bereikt.

Lokaal onderwijsbeleid

- In 2015 zijn de twee openbare basisscholen Parkwijk en 't Zonnedal wegens fusies gesloten.
- Gedeputeerde Staten hebben in de beroepzaak van het schoolbestuur stichting Primenius (voorheen stichting Fidarda) tegen het besluit van de onze gemeente aangaande de vijfjaarlijkse afrekening, besloten om het overschrijdingspercentage, net als de gemeente, op nul te stellen. Tegen de uitspraak heeft Primenius beroep aangetekend bij de rechtbank.
- Binnen de brede school is een geïntegreerde aanpak aanwezig ter verbetering van de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus: op school, in het gezin, in de wijk en in hun vrije tijd.

Algemene onderwijsvoorzieningen

Het leerlingenvervoer werd uitgevoerd door taxi De Grooth. Het aantal toegekende vervoersaanvragen is lager uitgevallen dan begroot.

Leerplicht

Voor de Sluitende Aanpak Jongeren (SAJ) inclusief leerplicht hebben zich de volgende ontwikkelingen voorgedaan c.q. zijn de volgende zaken uitgevoerd:

- uitvoering gegeven aan de leerplichtsprekuren;
- participeren in het project RMC+;
- opstellen jaarverslag SAJ, op basis van het schooljaar;
- in de "JONG-monitor" zijn alle jongeren gemonitord van 0 tot 27 jaar op de terreinen VVE, schoolloopbaan, verzuim, het behalen van een startkwalificatie, uitkering, werk en voortijdig schoolverlaten;
- deelgenomen aan netwerken: lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk;
- zorg voor Jeugd maakt onderdeel uit van de processen.

Kinderopvang en peuterspeelzalen

- De inspecties in het kader van de Wet kinderopvang zijn conform planning en de wettelijke eisen uitgevoerd. Er waren in 2015 meer nieuwe gastoudergezinnen dan voorheen. Op basis van een indicatie op sociaal medische gronden konden kinderen voor onze rekening geplaatst worden op de kinderopvang en/of kinderdagverblijf.
- Meer dan de helft van alle peuters in de leeftijdsgroep 2½ tot 4 jaar bezocht een peuterspeelzaal. De overgang van Stichting Welstad naar de stichting Peuterwerk verliep voorspoedig maar ging wel met veranderingen gepaard. Deze waren niet ingegeven door de overgang maar waren nodig om te kunnen voldoen aan landelijke VVE-eisen en om beter aan te sluiten bij de schooltijden binnen het basisonderwijs.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	
Lasten	15.448	14.639	809	V
Baten	536	792	256-	V
Saldo programma	14.912	13.847	1.065	V

Toelichting

Het voordelig saldo tussen de begroting en rekening is € 1.065.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Op het budget voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is € 189.000,00 overgebleven. In de aanloop naar de nieuwe kadernota Lokaal Onderwijs Beleid is de inzet van het budget beperkt gebleven tot de basisactiviteiten. De kosten van deze activiteiten worden gedekt uit de rijksuitkering OAB. Het gemeentelijk aandeel in de kosten OAB is om die reden maar voor een klein deel aangesproken.
- Een aantal subsidies voor schoolbegeleiding en brede scholen is op een lager bedrag vastgesteld dan geraamd. Het voordeel is € 23.000,00.
- Op onderwijshuisvesting is er een voordeel van € 19.000,00. De renovatie van de GBS Piet Prins waaronder de sloop van een aantal overbodige ruimtes was eind 2015 nog onderhanden. Het budget voor de sloop en afwaardering van de boekwaarde van € 81.000,00 is om die reden niet aangesproken. Sinds 1 augustus 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting van zo'n 1.000 voormalige Noorderpoort leerlingen (vmbo). In de aanloop naar een eventuele overname van gebouwen worden deze gebouwen eerst van het Noorderpoort gehuurd. Naast de huur zijn ook kosten gemaakt voor taxatie van de accommodaties en voor belastingen en verzekeringen. De extra kosten bedragen per saldo € 35.000,00. Een deel van de voorbereidingswerkzaamheden voor de nieuwbouw onderwijsvoorziening Stadskanaal is eerder uitgevoerd dan gepland. De kosten waren hierdoor € 18.000,00 meer dan geraamd. De overige afwijkingen leveren een nadeel op van € 9.000,00. Hiervan heeft € 7.000,00 betrekking op extra kosten voor de planontwikkeling MFA Cereswijk.
- Op leerlingenvervoer is er een voordeel van € 214.000,00. In verband met contractafspraken over het aantal vervoerskilometers per kind (zgn. bandbreedte) hebben wij van het vervoersbedrijf een korting op de vervoerskosten ontvangen. Verder is de BTW op de vervoerskosten met de belastingdienst verrekend.
- Op de jeugdzorg is er een voordeel met het budget van € 673.000,00. Hiervan heeft € 514.000,00 betrekking op het persoonsgebonden budget. Dit komt vooral omdat cliënten maar een deel (78%) van hun PGB hebben benut. Aan ouderbijdragen is een bedrag ontvangen van € 6.000,00. Wij overwegen dit bedrag aan de ouders terug te betalen. Op grond van het RTA 23 Groninger gemeenten is een deel van de rijksuitkering voor de decentralisatie jeugdzorg bestemd voor uitvoering- en transformatiekosten bij de gemeente. Daarnaast was vanuit 2014 nog implementatiebudget beschikbaar. Op het budget is € 153.000,00 overgebleven.
- De overige afwijkingen zijn per saldo € 53.000,00 nadelig. Dit betreft hoofzakelijk apparaatskosten (€ 38.000,00).

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil
Toevoegingen			
Onttrekkingen	319	337	18-
Saldo mutaties	-319	-337	18

Toelichting

De voorbereidingskosten van de nieuwbouw onderwijsvoorziening Stadskanaal worden gedekt uit de reserve wijkontwikkeling. Door het nadeel op het budget is de onttrekking aan de reserve € 18.000,00 meer dan geraamd.

4. ECONOMIE EN ARBEIDSMARKT

Werkgelegenheid, Markten, Recreatie en toerisme, Inkomensvoorzieningen, Voorzieningen minima en Arbeidsmarkt.

Wat wilden wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

- Een aantrekkelijke gemeente zijn en blijven voor ondernemers, waar middelgrote en kleine bedrijven floreren.
- Behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in het algemeen en waar mogelijk de vestiging van bedrijven die "laaggeschoold werk" bieden.
- Goede aansluiting tussen onderwijs, regionale bedrijfsleven en arbeidsmarkt.
- Evenwichtige en aantrekkelijke warenmarkten.
- Bereikbaarheid van recreatieve voorzieningen voor alle burgers.
- Verantwoordelijke inwoners die, indien zij niet of onvoldoende in de kosten van hun bestaan kunnen voorzien en anders problemen ondervinden in hun maatschappelijk functioneren en participeren, helpen en ondersteunen en *tijdelijk* een inkomensondersteuning bieden.
- Laagdrempelige voorzieningen voor minima zodat ook zij in de samenleving kunnen "meedoen".
- Een eenduidig beleid en werkwijze in Oost-Groningen voor de uitvoering van de Participatiewet.
- Deelname van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en een arbeidsbeperking aan onze samenleving, waarbij jongeren onder de 27 jaar en mensen met arbeidspotentieel (trede 3 en 4 van de participatieladder) prioriteit krijgen.
- Realiseren van "afpraakbanen" in het kader van de Participatiewet.

NIEUW BELEID

Prioriteit	Algemene doelstelling	Activiteit voor het begrotingsjaar
Decentralisatie Participatie	De huidige methodiek en samenwerking (met SW-bedrijven, Noorderpoort en ondernemers) binnen de vijf Training en Diagnose Centra (TDC's) in Oost-Groningen doorontwikkelen.	Uitvoering geven aan de nota "Invoering Participatiewet in Oost-Groningen".

Wat hebben wij bereikt?

NIEUW BELEID

Decentralisatie Participatie

Eind februari 2015 is het "Akkoord van Westerlee" door de zeven Oost-Groninger gemeenten, de gemeente Borger-Odoorn, de Rijksoverheid, de Provincie en de Sociale Partners getekend. Kern van dit akkoord is tweeledig. Ten eerste moeten de twee sw-bedrijven Synergon en Wedeka worden afgebouwd waarbij de ambitie is uitgesproken dat in 2018 60% van de sw-medewerkers individueel dan wel in groepsdetacheringen zijn ondergebracht bij reguliere werkgevers. Ten tweede wordt een nieuwe uitvoeringsorganisatie "gebouwd" ten behoeve van de doelgroep van de participatiewet.

BESTAAND BELEID

Werkgelegenheid

Onder meer door bedrijfsbezoeken is ook dit jaar weer gewerkt aan het versterken van contacten met het bedrijfsleven. Dit heeft er voor gezorgd dat de relatie met het bestaande bedrijfsleven is verstevigd. Als intermediair voor het Bedrijvenpark Stadskanaal is succesvol meegewerkt aan verkoop van 5 bedrijfskavels (1,4 ha).

In 2015 hebben de vier kernwinkelgebieden in Oost-Groningen een detailhandelsfoto laten op stellen. Het resultaat van deze foto is het startpunt om samen met de provincie een regionale detailhandelsvisie op te stellen, waarin samenwerking, vastgoed/ leegstand en ondernemerschap een grote rol krijgen. Daarnaast neemt de gemeente deel aan het Project “de nieuwe winkelstraat” in samenwerking met de centrumwinkeliers Stadskanaal en de Rabobank.

Recreatie en toerisme

In het centrum van Stadskanaal zijn de aanlegmogelijkheden voor vaarrecreanten uitgebreid met 400 meter houten aanlegsteiger. De voorzieningen van de camperplaats en de ligplaatsen in het Spoordok in Musselkanaal zijn uitgebreid met een WiFi netwerk en met een wasmachine en een wasdroger.

Inkomensvoorzieningen

Het gemiddeld aantal BUIG-uitkeringen (WWB, BBZ en IOAW/Z) over 2015 is 34 lager uitgevallen. In de begroting was rekening gehouden met gemiddeld 1010 uitkeringen. De verwachte instroom van de nieuwe doelgroep (oud Wajong en WSW) in de Participatiewet is uitgebleven.

Voorzieningen minima beleid

In 2015 hebben als gevolg van een toename van het beschermingsbewind meer cliënten gebruik gemaakt van de bijzondere bijstand.

Arbeidsmarkt

In geheel Oost-Groningen zijn in 2015 bijna 1400 cliënten op een Werkervaringsplaats, BBL-plaats dan wel reguliere baan geplaatst. In onze gemeente zijn dit jaar totaal 316 cliënten geplaatst waarvan 145 op een Werkervaringsplaats, 49 op een BBL-plaats en 122 op een reguliere baan.

Het nieuwe instrumentarium (loonwaardebepaling, loonkostensubsidie, job coaching en no-riskpolis) is op Oost Gronings niveau voorbereid, uitgewerkt en in het werkproces geïmplementeerd en kan voor de doelgroep worden ingezet bij werkgevers om deze te ontzorgen. Dit instrumentarium is voor de gehele arbeidsmarktregio Groningen Werk in Zicht gelijk. In het najaar zijn de eerste ervaringen opgedaan met de systematiek van loonwaarde meting t.b.v. van deelnemers uit het doelgroepenregister bij externe werkgevers. In Oost-Groningen zijn in 2015 vanuit de Participatiewet de eerste 5 afspraak banen gerealiseerd. In onze gemeente is nog geen afspraakbaan gerealiseerd. De eerste trajecten hiervoor lopen wel.

In het kader van SROI zijn er afgelopen jaar 2 Europese en 5 onderhandse aanbestedingen geweest die 34 werkervaringsplaatsen en 14 reguliere banen opleverden.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

NIEUW BELEID

Participatiewet

In de zomer 2015 is het plan van aanpak uitvoering “Akkoord van Westerlee” door alle zeven colleges van burgemeester en wethouders van Oost-Groninger en de gemeente Borger-Odoorn vastgesteld. Alle gemeenteraden zijn over het plan van aanpak geïnformeerd. Over de invulling van de uitvoeringsorganisatie ontstond tussen de verschillende gemeenten verschil van inzicht. Deze impasse is voor het kerstreces 2015 opgelost.

Afgesproken is dat de TDC methodiek de basis vormt voor de nieuwe uitvoeringsorganisatie, dat deze “lean and mean” wordt georganiseerd en dat de individuele gemeenten hierover zeggenschap behouden. Op basis daarvan is een gewijzigd plan van aanpak gemaakt. In het voorjaar 2016 wordt een bestuurlijk advies verwacht waarin op hoofdlijnen de contouren van de nieuwe uitvoeringsorganisatie worden geschetst.

BESTAAND BELEID

Speerpunten 2015

Project vroegsignalering

Voor wat betreft de schuldhulpverlening hebben de maatregelen in het kader van het project vroegsignalering geleid tot minder cliënten in behandeling. Voor het eerst zijn daardoor de kosten gedaald.

Arbeidsmarkt

De samenwerking van de 27 gemeenten binnen de gehele arbeidsmarkt regio Groningen Werk in Zicht wordt steeds intensiever en professioneler. Belangrijkste doel is om mensen aan het werk te houden of te krijgen. Binnen dit samenwerkingsverband wordt intensief samengewerkt tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Het regionaal “Werkbedrijf”, een netwerkorganisatie die onderdeel uitmaakt van de arbeidsmarkt regio Groningen Werk in Zicht, is dit jaar gerealiseerd. Dit werkbedrijf, dat in het kader van de Participatiewet en het Sociaal Akkoord door elke arbeidsmarktregio in Nederland moet worden gerealiseerd, is aanjager om de afspraakbanen in de arbeidsmarktregio Groningen Werk in Zicht te realiseren.

Ook binnen de sub-arbeidsmarktregio Oost-Groningen wordt, binnen de kaders van de nota “Invoering Participatiewet in Oost-Groningen”, tussen ondernemers, onderwijs en overheid steeds beter en intensiever samengewerkt om werkzoekenden aan een baan te krijgen. In Oost-Groningen is hiervoor een Bestuurlijk Overleg en een Managersoverleg actief. De concrete uitvoering vindt plaats in de vijf TDC 's. De verbinding met de Ondernemers wordt verder verbeterd.

Werkgelegenheid

Zoals bekend heeft in opdracht van de provincie Groningen de commissie Ruim Baan voor Oost-Groningen en 2-tal opdrachten uitgevoerd. Het eindresultaat van de eerste opdracht was het “Akkoord van Westerlee”. Het eindresultaat van de 2^e opdracht was de nota “Kop d'r Veur”. De provincie heeft inmiddels twee zogenaamde gebiedsregisseurs aangesteld. Deze twee regisseurs hebben als taak om toezicht te houden op de uitvoering van het “Akkoord van Westerlee” en de implementatie van de nota “Kop d'r veur”. Zij rapporteren hierover aan Gedeputeerde Staten en de staatssecretaris.

Regionaal Ondernemings Instituut (ROI)

De nadruk van de dienstverlening van het ROI heeft de afgelopen jaren op ondersteuning van bedrijven in zwaar weer gelegen. Ook in 2015 bedroeg het aantal bedrijven in zwaar weer meer dan de helft van het aantal begeleide ondernemers waarvan een groot aandeel is weggelegd voor de detailhandel. In Stadskanaal wordt meer dan in andere gemeenten ook intensief samengewerkt op het gebied van het Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ) en re-integratie. Het aandeel van deze diensten maakt binnen de gemeente significant

onderdeel uit van de dienstverlening. 11% van het aantal begeleide ondernemers waren starters in 2015. Mede door inmenging van het ROI zijn in 2015 in de gemeente Stadskanaal 15 banen behouden en is 1 baan gecreëerd.

Overig bestaand beleid

Binnen dit programma zijn de volgende resultaten bereikt.

Werkgelegenheid

- We hebben in samenwerking met de Oost-Groninger gemeenten gezamenlijk deelgenomen aan de Bedrijven Contact Dagen in Assen. Onze gemeente was hiervan voor de derde maal de trekker en heeft de coördinatie op zich genomen. Er hebben in totaal 13 bedrijven deelgenomen aan dit plein, waarvan 5 bedrijven uit de gemeente Stadskanaal. Ondanks dat de bedrijven het gezamenlijke plein waardeerden, hebben de deelnemende gemeenten besloten gezamenlijke deelname in de huidige vorm te staken.
- In 2015 hebben we het Plein Ondernemend Stadskanaal georganiseerd en gecoördineerd tijdens de Promotiedagen Noord-Nederland. Het zeer succesvolle thema van het plein was "Ondernemen in het licht van de toekomst". Er hebben in 2015 25 bedrijven deelgenomen, daarmee was het collectief wederom het grootste plein van de beurs. De reacties en resultaten van deelnemende bedrijven waren dermate positief dat er al een groot aantal her inschrijvingen zijn, inclusief 3 nieuwe deelnemers voor de editie 2016.
- In de eerste helft van 2015 is veelvuldig overleg gevoerd met het bedrijfsleven in de daarvoor bedoelde overlegvormen. Dit structureel overleg vond plaats met de Vereniging van Bedrijven in de Kanaalstreek (VVBK), het Ondernemersforum Stadskanaal (OFS), het Ondernemersforum Musselkanaal (OFM) en de marktcommissie. In de tweede helft van 2015 is een start gemaakt met drie nieuwe overleggen ter vervanging van het ondernemersforum Stadskanaal en Musselkanaal. Het praktisch overleg (groen en grijs) Stadskanaal en Musselkanaal loopt inmiddels. Strategische zaken worden besproken in een apart overleg, het Strategisch Overleg. De VVBK heeft aangegeven, gelet op de overlap qua agendapunten, het overleg stop te zetten en te vervangen door het al georganiseerde Strategisch Overleg. Onder aanvoering van MKB Noord is het strategisch overleg ingevoerd.

Recreatie en toerisme

Met de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde is afgesproken de subsidie aan de stichting promotie Westerwolde voor de promotie van de toeristische en recreatieve voorzieningen met drie jaar te verlengen tot 1 januari 2018.

Inkomensvoorzieningen

Zoals aangegeven is het gemiddeld aantal BUIG-uitkeringen (WWB, BBZ en IOAW/Z) over 2015 34 lager uitgevallen. In januari 2015 waren er 873 bijstandsgerechtigden met een WWB-uitkering. Eind december waren dat er 909. De verhoogde instroom van jongeren was met 13 meer, maar minder hoog dan begroot. De Wajong maatregelen hebben minder impact gehad dan verwacht. Voor de doelgroep 27 tot 65-jarigen viel de verwachte hogere instroom ook mee. Eind december waren er 794 bijstandsgerechtigden in deze leeftijdscategorie, een stijging van 22 vergeleken met begin van dit jaar. De cijfers voor de BBZ en IOAW/Z wijken niet af van de prognoses.

Voorzieningen minima

- De stijging van het aantal cliënten dat gebruik maakt van de bijzondere bijstand wordt veroorzaakt door het beschermingsbewind via commerciële bureaus. Zo'n 450 cliënten vallen onder het beschermingsbewind waarvan 50 via de GKB Drenthe. De stijging is wel afgevlakt in 2015 ten opzichte van 2014.
- De individuele inkomensvoorziening als vervanger van de langdurigheidstoelage is zonder problemen ingevoerd. Het leveren van "tegenprestaties" voor trede 2 cliënten loopt boven verwachting. Vrijwel alle benaderde cliënten in 2015 doen vrijwilligerswerk en/of mantelzorg, zodat het opleggen van tegenprestaties niet aan de orde is.
- In 2015 is de toegang en de dekking tot de collectieve zorgverzekering (CZV) verruimd voor de doelgroep chronisch zieken. Bovendien is voor hen het eigen risico, vanwege het wegvallen van landelijke regelingen, volledig gecompenseerd. Dit heeft geleid tot een extra instroom van 75 cliënten.

- Voor de overige regelingen geldt dat het gebruik zich volgens de prognoses in de begroting heeft ontwikkeld.

Indicator voorzieningen	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Aantal uitkeringsgerechtigden	942	1010	976
Uitstroom uit de uitkering	374	350	273
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	429	700	458
Aantal Bewindvoering	406	375	400
Instroom SHV	202	200	198
Aantal Schuldregelingen	252	175	185
Aantal Budgetbegeleiding	230	250	207
Aantal WSNP	97	75	113
Uitstroom SHV	60	125	66
Aantal trajecten Vroegsignalering	20	60	35
Aantal in behandeling bij Humanitas- thuisadministratie	150	150	150
Aantal in behandeling bij Stichting Leergeld	520	400	326*
Aantal in behandeling bij Jeugdsportfonds (JSF)	230	150	179

*93 aanmeldingen door naar JSF

Arbeidsmarkt

In het TDC Stadskanaal ontvangen we alle nieuwe uitkeringsgerechtigden en wordt bepaald of iemand een traject richting arbeidsparticipatie kan volgen (trede 3 en 4). Indien dit niet het geval is en iemand wel tot maatschappelijke participatie (trede 2) in staat is, wordt men begeleid door een klantmanager richting maatschappelijke participatie. Dit gebeurt in samenwerking met Welstad en het Vrijwilligers Informatie Punt (VIP). Jongeren van PRO/VSO onderwijs worden door middel van een warme overdracht in het TDC ontvangen. Er wordt nauw samengewerkt tussen de stagebegeleiders van de PRO/VSO scholen en klantmanagers en accountmanagers van het TDC. De ervaring leert dat de nieuwe doelgroep (doelgroep met beperkingen) een intensieve en langdurige begeleiding en ondersteuning nodig heeft om duurzame uitstroom mogelijk te maken.

Het traject in het TDC is erop gericht om de deelnemer zelf in staat te stellen de regie op zijn re-integratietraject te nemen. In de eerste twee weken volgen deelnemers trainingen waarin zij aan de hand van een e-portfolio leren zichzelf te presenteren en in kaart te brengen wat hun leer en ontwikkeldoelen zijn. In de derde week volgt een gesprek met een klantmanager waarin de deelnemer zichzelf presenteert en het plan van perspectief wordt opgemaakt. Naast het werken aan de persoonlijke leer- en ontwikkeldoelen wordt er werkervaring opgedaan op interne werkplekken bij Wedeka of op werkervaringsplekken bij reguliere werkgevers. Daarnaast bieden we binnen het TDC diverse opleidingen aan van MBO entree t/m MBO 3/4 niveau in samenwerking met het ROC en werkgevers. Op alle werkplekken worden deelnemers gecoacht door hun klantmanager in de ontwikkeling op hun leerdoelen.

Voor de bemiddeling naar reguliere banen en externe werkervaringsplekken hebben accountmanagers een breed netwerk en werken nauw samen met de accountmanagers van de Oost Groningse gemeenten en de gehele arbeidsmarktregio Groningen Werk in Zicht. Deelnemers die geschikt zijn voor externe plaatsing zijn voor accountmanagers zichtbaar in het e-portfolio. Vacatures worden ook in het e-portfolio geplaatst en zijn zichtbaar voor de deelnemers.

In de nota "Invoering Participatiewet in Oost-Groningen" is ook afgesproken dat we gezamenlijk de beschutte werkplekken in het kader van de participatiewet gaan vormgeven. Dit is nog volop in ontwikkeling. Met de uitwerking van het "Akkoord van Westerlee" zal duidelijk worden hoe we in Oost-Groningen het beschut werken gaan organiseren. In 2015 zijn nog geen nieuwe beschutte werkplekken gerealiseerd. Bij de intake in het TDC zijn namelijk geen cliënten aangemerkt die voor een indicatie "beschut werken" in aanmerking kwamen.

Indicator arbeidsparticipatie	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Stijging op de ladder van trede 3 naar 4	53	80	90
Aantal beschikbare externe WEP	100	150	125
Plaatsing op externe WEP	103	180	128
Plaatsing op reguliere banen *	231	165	185
<i>Nieuw in 2015 in verband met de Participatiewet:</i>			
Aantal WSW plaatsen Wedeka	724	666	709
Aantal plaatsen beschut werken	0	5	0
Aantal garantiebanen overheidssector	0	2	0

* dit komt niet per definitie overeen met de prestatie-indicator uitstroom uit de uitkering. Uitstroom uit de uitkering vindt onder andere plaats via een baan, maar ook door handhaving, verhuizing en natuurlijk verloop. Daarnaast vindt er geen uitstroom plaats in de situatie waarin het deeltijdbanen betreft. Er blijft dan een gedeelte uitkering bestaan.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	
Lasten	42.243	40.773	1.469	V
Baten	15.744	15.513	230	N
Saldo programma	26.499	25.260	1.239	V

Toelichting

Het voordelig saldo tussen begroting en rekening bedraagt € 1.239.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Binnen het onderdeel werkgelegenheid/economie zijn in 2015 een aantal incidentele activiteiten bekostigd die hebben geleid tot een nadeel van in totaal € 21.000,00. Dit betreft onder andere het onderzoek naar de staat van dienstverlening aan het MKB en bijdragen voor de Energiewacht tour, de Intensivering Grensoverschrijdende Samenwerking (IGS) en de Retailagenda Oost-Groningen.
- Het saldo van kosten en baten met betrekking tot de inkomensvoorzieningen waaronder de uitkeringsregelingen WWB, IOAW en IOAZ valt € 102.000,00 hoger uit. Er is een nadeel van € 103.000,00 doordat de inkomsten ingevolge terugvordering en verhaal, die jaarlijks behoorlijk fluctueren, lager zijn uitgevallen. Daarnaast wordt jaarlijks de stand van de voorziening dubieuze debiteuren bepaald. Een dotatie aan deze voorziening levert een nadeel op van € 109.000,00. Tegenover deze nadelen staat een voordeel van € 110.000,00 binnen de regeling Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ). Dit betreft naast minder reguliere uitkeringen met name een lager verstrekt bedrag aan kapitaalkredieten.
- Er is een voordeel van € 81.000,00 doordat er minder gebruik is gemaakt van de samengevoegde regelingen voor de collectieve ziektekostenverzekering en de maatwerkvoorzieningen.
- Voor schuldhulpverlening is € 36.000,00 minder uitgegeven voor de dienstverlening van de Gemeentelijke Kredietbank Assen. Daarnaast vielen de kosten voor het project vroegsignalering € 3.000,00 lager uit.
- Als gevolg van een voordeel binnen het exploitatieresultaat van Wedeka hoeven de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling geen aanvullende bijdrage te leveren. Dit levert een voordeel op van € 901.000,00.
- De kosten voor re-integratie waaronder scholing en de kosten van de gesubsidieerde arbeid zijn in totaal € 35.000,00 lager uitgevallen.
- Overige ontwikkelingen leveren per saldo een nadeel op van € 34.000,00. De apparaatskosten binnen dit programma leveren een voordeel op van € 340.000,00.

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil
Toevoegingen			
Onttrekkingen	31	27	4
Saldo mutaties	-31	-27	-4

Toelichting

Er is € 4.000,00 minder onttrokken aan de reserves dan geraamd. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Tegenover het voordeel van € 3.000,00, genoemd bij het project vroegsignalering, staat een lagere onttrekking aan de reserve incidentele bestedingen.
- Er is € 1.000,00 minder onttrokken aan de reserve werkgelegenheid omdat onze bijdrage aan het Regionaal Ondernemersinstituut (ROI) lager is uitgevallen.

5. RUIMTE EN MILIEU

Natuur- en landschapsbescherming, Afval, Riolering, Milieu, Uitvoering Wet milieubeheer, Bodem en water, Geluidhinder, Ruimtelijke ordening, Bouwtoezicht en Grondexploitatie.

Wat wilden wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Wij bieden onze inwoners en ondernemers een hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving. Bij de ontwikkeling van het landelijk gebied en het stedelijk gebied is duurzaamheid een leidend principe, onder andere door bescherming en ontwikkeling van natuur en landschap, vermindering van afvalstoffen, CO2 emissie en gebruik van fossiele energie.

Wat hebben wij bereikt?

BESTAAND BELEID

Windenergie

Wij hebben ons ingezet om de beoogde realisatie van windpark de Drentse Monden en Oostermoer tegen te gaan, dan wel de omvang ervan te beperken en alternatieven voor het opwekken van duurzame energie te onderzoeken. Hierbij is uitvoering gegeven aan de moties die door uw raad in 2014 zijn aangenomen. Doel is het tegengaan van de negatieve effecten van het windpark op het woon-, werk-, vestigings- en verblijfsklimaat.

Met de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) die wij met de gemeenten Borger Odoorn en Aa en Hunze hebben opgesteld, hebben wij aangetoond dat effecten van zonne-energie, het alternatief voor windenergie, positiever zijn. De MKBA onderzocht de gevolgen van een windpark en de alternatieven op de gebieden geluid, uitzicht, beleving en leefbaarheid.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

BESTAAND BELEID

Speerpunten 2015

Milieu: samenwerken in de waterketen

In het kader van samenwerking in de waterketen zijn wij, samen met de gemeente Bellingwedde, Oldambt en Vlagtwedde en Waterschap Hunze en Aa's in 2015 begonnen met het opstellen van een nieuw Afvalwaterplan 2016 tot en met 2020. Dit plan was eind 2015 klaar en is in februari 2016 door uw raad vastgesteld.

Tevens zijn er in datzelfde kader in 2015 een aantal projecten gestart. Deze projecten worden in 2016 afgerond. De projecten zijn: Risicogestuurd rioolbeheer (assetmanagement), Gemalenbeheer en Telemetrie, Meten en Monitoren, overdracht beheer en onderhoud Stedelijk water.

Ruimtelijke ordening

In 2015 hebben wij ons aangemeld als pilot project bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu, in het kader van de crisis- en herstelwet. Hiermee kunnen wij, vooruitlopend op de omgevingswet, een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte opstellen. In 2015 hebben wij de opdracht om de omgevingsplannen op te stellen, aanbesteed. De opdracht is inmiddels verleend en in uitvoering.

Overige bestaand beleid

Binnen dit programma zijn de volgende resultaten bereikt.

Natuur- en landschapsbescherming.

In de Ecologische HoofdStructuur (EHS) is het onderdeel Ter Wupping-Wessinghuizen, inclusief de inrichting van de toeristische infrastructuur, in 2015 afgerond. Onze gemeente betaalt mee aan de toeristische infrastructuur en faciliteert de procedure voor dit deel van de provinciale subsidie.

Afval

- In 2015 is het contract voor de inzameling van het huisvuil, conform de verlengingsoptie verlengd met 1 jaar tot 1 januari 2017.
- In 2015 is het contract voor de inzameling van en verwerking van AEEA (Afgedankt Elektrische en Elektronische apparatuur), conform de verlengingsoptie verlengd met 2 jaar tot 1 januari 2018.
- In 2015 is het contract voor de verwerking en sortering van kunststofverpakkingen en drankenkartons zameling, conform de verlengingsoptie verlengd met 1 jaar tot 1 januari 2017.

Riolering

- In 2015 is de reiniging van kolken, gemalen en lijngoten voor de periode 2016 tot en met 2018 aanbesteed en gegund.
- Medio 2015 is de opstelling van een nieuw Basisrioleringsplan (BRP) aanbesteed en gegund.
- Binnen het kader van het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) zijn de volgende projecten gerealiseerd:
 - het grondwatermeetnet is 2x uitgelezen;
 - doortrekken regenwaterriool Nederlandlaan;
 - wateroverlast Zandtangerweg Mussel;
 - baggeren diverse watergangen.

Milieu

- Met betrekking tot de sanering van het voormalige gasfabriekterrein heeft in januari 2015 een pleidooi en comparitie van partijen bij de rechtbank Groningen plaatsgehad. Naar aanleiding van de comparitie heeft de rechtbank bepaald dat zij wil worden geïnformeerd door een onafhankelijk adviesbureau en is opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een deskundigenonderzoek.

- De uitvoering van de sanering van het Ceresmeer is in volle gang.
- Ter plaatse van de A-weg 16/17 is in opdracht van de provincie Groningen nader onderzoek uitgevoerd.
- Het saneringsprogramma wegverkeerslawaaï is ter inzage gelegd, goedgekeurd en ingediend bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Alle 544 relevante woningen zijn aangeschreven voor deelname. De akoestische onderzoeken en bouwkundige opnames bij deelnemers zijn in volle gang.

Energiebeleid

- Naar aanleiding van monitoring van het energieverbruik en een uitgevoerde energiescan, zijn in onze eigen accommodaties verschillende energiebesparende maatregelen uitgevoerd.
In sporthal Spont passen wij sinds 2015, om het gasverbruik te reduceren, stralingswarmte toe. Binnen zeer korte tijd (8 minuten) is de sporthal op temperatuur. De toepassing heeft een terugverdientijd van circa 6 jaar.
- Er is in 2014 een haalbaarheidsonderzoek verricht naar de mogelijkheden om het zwembad van Zwembad-Noord op een duurzame manier te verwarmen. Verschillende manieren van warmteopwekking zijn onderzocht. De toepassing van zonne-energie, biomassa en de restwarmte van de nabij gelegen biovergister zijn in 2015 nader onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat het duurzaam opwekken of het toepassen van een alternatieve energiebron vanwege de lange terugverdientijd (ongeveer 20 jaar) financieel niet aantrekkelijk is. Wel zijn er besparingsmogelijkheden om het energieverbruik te reduceren of om de kosten van de benodigde energie te verlagen. Deze maatregelen zijn met het bestuur van Zwembad Noord besproken.
- Voor het bijladen van E-auto's is op de parkeerplaats naast het gemeentehuis een E-laadpaal geplaatst.
- Met het consortium Duurzaam Stadskanaal zijn dit jaar 4 informatieavonden voor particulieren georganiseerd met een gemiddeld opkomst van circa 25 bezoekers. Bij de bijeenkomsten is informatie - gegeven over het verduurzamen van de bestaande woning, subsidie en financieringsmogelijkheden.
- In het afgelopen jaar zijn 27 duurzaamheidsleningen verstrekt met een totaal bedrag van € 207.671,00. Er zijn nog 6 aanvragen in behandeling met een totaalbedrag van € 44.500,00. In het afgelopen jaar is 1 aanvraag niet door de financiële toetsing gekomen.

Windenergie

Wij hebben getracht het windpark in deze vorm en omvang tegen te houden door middel van een aantal acties, waaronder een politieke lobby. Deze lobby heeft inmiddels geleid tot diverse moties in de Tweede Kamer. Wij hebben gereageerd op relevante gebeurtenissen en besluitvorming middels brieven en zienswijzen, waarin wij het draagvlakonderzoek, de maatschappelijke kosten/baten analyse en initiatieven voor alternatieve vormen van duurzame energie (met name zonne-energie) onder de aandacht brengen. Steun hebben we betuigd aan het juridische traject dat onze buurgemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn volgen tegen het toepassen van de Rijkscoördinatieprocedure.

Ruimtelijke ordening

- In 2015 is opdracht verleend aan Libau voor de actualisatie van het ruimtelijke ordeningsbeleid voor cultuurhistorie en archeologie. Dit is in uitvoering (zie ook programma 2).
- In 2014 en 2015 is in Oost Groningen gewerkt aan de Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS). Dit is nodig voor het verkrijgen van Europese subsidie in het kader van POP-3 (Europees plattelandsontwikkelingsprogramma, zogeheten Leader-subsidie). De voorgaande periode was van 2007 tot en met 2013. De nieuwe periode is van 2014 tot en met 2020. Behalve provincie dragen ook de Oost-Groninger gemeenten bij aan de regeling. De regeling wordt vanaf begin 2016 weer open gesteld

Grondexploitatie

Voor een toelichting met betrekking tot de grondexploitatie verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	
Lasten	10.948	11.842	894-	N
Baten	9.019	9.069	50-	V
Saldo programma	1.929	2.773	844-	N

Toelichting

Het nadelig saldo tussen begroting en rekening bedraagt € 844.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

- In 2015 is binnen de Ecologische Hoofdstructuur het onderdeel Ter Wupping-Wessinghuizen afgerond. Onze bijdrage aan dit project viel € 33.000,00 lager uit dan verwacht.
- Het voordeel op afval bedraagt per saldo € 93.000,00. Er is aanzienlijk minder afval ingezameld en ingeleverd. Het voordeel aan verwerkings- en vervoerskosten bedraagt € 213.000,00. Daar staat tegenover dat er per saldo ook een lagere opbrengst is aan afvalstoffenheffing van € 134.000,00. Overige afwijkingen leveren per saldo een voordeel op van € 14.000,00.
- Het voordeel op riolering is per saldo € 230.000,00. Er is een voordeel van € 273.000,00 door lagere kapitaallasten, met name veroorzaakt doordat verschillende rioleringsprojecten per eind 2015 nog niet waren afgerond. Ook de werkzaamheden bij de waterberging in Musselkanaal zijn nog niet afgerond. Dit levert een voordeel op van € 25.000,00. Tegenover deze voordelen staat dat de opbrengst rioolheffing € 51.000,00 lager is uitgevallen. Overige afwijkingen leveren per saldo een nadeel op van € 17.000,00.
- De kosten voor diverse activiteiten in het kader van duurzame energie zijn € 15.000,00 lager uitgevallen.
- De kosten van het actualiseren van bestemmingsplannen zijn € 47.000,00 lager dan geraamd. In 2015 is er een aanbesteding van de actualisering geweest. Het voordeel is het gevolg van een vertraagde start van de werkzaamheden.
- De opbrengst van bouwleges is € 83.000,00 hoger dan geraamd. Dit is met name het gevolg van een drietal grote projecten.
- Het nadelig saldo van de grondexploitatie bedraagt € 1.325.000,00. Een nadere toelichting wordt gegeven in de paragraaf grondbeleid.
- Overige ontwikkelingen leveren per saldo een nadeel op van € 20.000,00.

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil
Toevoegingen		180	180-
Onttrekkingen	594	1.712	1.118-
Saldo mutaties	-594	1.532-	938

Toelichting

Het saldo van de mutaties binnen de reserves wijkt € 938.000,00 af van de begroting. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Tegenover het voordeel van € 33.000,00, genoemd bij de Ecologische Hoofdstructuur, staat een lagere onttrekking aan de reserve incidentele bestedingen.
- Er is € 126.000,00 minder onttrokken aan de egalisatiereserve afval. Dit wordt veroorzaakt door het genoemde voordeel bij het product van € 93.000,00, vermeerderd met een voordeel op apparaatskosten van € 33.000,00.
- In plaats van de geraamde onttrekking aan de egalisatiereserve riolering van € 42.000,00 is er € 171.000,00 toegevoegd. Dit levert een saldo op van € 213.000,00. Met uitzondering van de werkzaamheden bij de waterberging Musselkanaal staat tegenover het voordelig saldo van het product een dotatie aan de reserve. Dit betreft € 205.000,00. Dit wordt aangevuld met het voordeel op apparaatskosten van € 8.000,00.
- Tegenover het voordeel van € 15.000,00 voor de kosten van activiteiten het kader van duurzame energie staat een lagere onttrekking aan de gelijknamige reserve.
- Tegenover het nadeel van € 1.325.000,00 binnen de grondexploitatie staat een niet geraamde onttrekking aan de algemene reserve.

6. BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Bestuursorganen, Bestuurlijke samenwerking, Externe communicatie, Bestuursondersteuning, Rechtsbescherming, Burgerzaken, Brandweer en rampenbestrijding, Openbare orde en veiligheid.

Wat wilden wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

- Open en transparant bestuur.
- Klantgerichte, zorgvuldige, doeltreffende en doelmatige bedrijfsvoering.
- Een veilig Stadskanaal.
- Ontwikkelen van een maximaal veiligheidsgevoel bij de burger door onder meer duidelijke regels te stellen voor openbare orde en veiligheid met een consequente handhaving van die regels. Toepassing coffeeshopbeleid. Aandacht voor bestrijding van jeugdcriminaliteit. Hierbij geldt een intensieve samenwerking met politie, veiligheidshuis, reclassering, VNN en andere ketenpartners en burgers.
- Het bevorderen van het wederzijdse begrip tussen de gemeente en haar publieksgroepen.
- Het verbeteren en uitbreiden van de digitale bereikbaarheid van de gemeente voor haar publieksgroepen.

Wat hebben wij bereikt?

BESTAAND BELEID

Bestuursorganen

In het kader van de bestuurlijke opschaling is verder gevolg gegeven aan het proces van mogelijke herindeling met de gemeenten Veendam en Pekela's. Er is een Strategische Agenda (SA3) opgesteld.

Externe communicatie

Het Klant Contact Centrum (KCC) is operationeel, daarnaast wordt de telefonie gemonitord en is er gestuurd op terugbelacties.

Openbare orde en veiligheid

De integrale aanpak van High Impact Crimes is gecontinueerd. Het beleid inzake de illegale vestiging van clubhuizen van motorclubs is eveneens gecontinueerd.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

BESTAAND BELEID

Speerpunten 2015

Bestuursorganen

In maart 2015 is gemeentelijke herindeling (de toenmalige Strategische agenda (SA5)) in raadsvergaderingen van alle vijf beoogde herindelingsgemeenten (Stadskanaal, Veendam, Pekela's, Vlagtwedde en Bellingwedde) behandeld. De raden van Bellingwedde en Vlagtwedde herbevestigden hun voorkeur voor een fusie tussen de twee gemeenten.

De colleges van Pekela, Stadskanaal en Veendam hebben in juli 2015 besloten om vanuit de (inhoudelijke) maatschappelijke opgaven en kansen binnen de drie gemeenten een gezamenlijke Strategische Agenda voor de drie gemeenten (SA3) op te stellen.

De raden van Veendam, Pekela en Stadskanaal hebben in het najaar 2015 de SA3 opiniërend besproken.

Externe communicatie

Naast de dienstverlening in het KCC heeft de externe communicatie en publieksvoorlichting verdergaand gedigitaliseerd plaatsgevonden. De gemeente heeft nog maandelijks gepubliceerd in De Kanaalstreek.

Openbare orde en veiligheid

Inzake de aanpak van High Impact Crimes zijn goede resultaten bereikt. Het aantal woninginbraken blijft in lijn met voorgaande jaren erg laag. Er is één poging tot een roofoverval geweest bij een bedrijf waarbij de daders door personeel zijn verjaagd. Er hebben zich geen roof-/woningovervallen voorgedaan. Voorts zijn in het kader van ondermijning twee illegale clubhuizen van motorclubs gesloten.

In de gemeente zijn geen criminele, hinderlijke of overlast gevende jeugdgroepen. Ook is er nauwelijks sprake van individuele, criminele jeugd. De monitoring is gecontinueerd.

Overig bestaand beleid

Binnen dit programma zijn de volgende resultaten bereikt.

Bestuurlijke samenwerking

- In 2015 is de samenwerking op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet gecontinueerd (drie D's). In het kader van de Jeugdwet is de samenwerking middels de gemeenschappelijke regeling PG&Z in de vorm van de RIGG gecontinueerd. Zo zijn er nadere afspraken gemaakt voor wat betreft de verdeling van gelden voor zorgondersteuning in de vorm van PGB en in natura (solidariteitsafspraken). De afspraken met de gemeente Groningen over beschermd wonen en de controle/escalatiefunctie (op grond van de Wmo-2015) zijn gecontinueerd. In het kader van het Akkoord van Westerlee zijn er diverse overleggen/activiteiten geweest over de toekomst van de SW-bedrijven. Er is gewerkt aan een plan van aanpak.
- De stuurgroep Agenda voor de Veenkoloniën heeft in 2015 besloten in ieder geval voor de periode 2016 - 2020 door te gaan met de samenwerking. Wij hebben hiermee ingestemd. Het programmabureau van de Agenda voor de Veenkoloniën is verhuisd van het gemeentehuis in Stadskanaal naar het innovatiecentrum voor de landbouw in Valthermond. Besluitvorming over de voorzetting was nodig omdat de huidige samenwerking eindigde per 31 december 2015. Om tijdig op de veranderingen als gevolg van het nieuwe Europese landbouwbeleid in te kunnen spelen hebben de Agenda voor de Veenkoloniën, LTO Noord, AVEBE en de Agrarische Natuurvereniging Oost Groningen hun verantwoordelijkheid genomen en eerder

gezamenlijk het Innovatieprogramma Landbouw Veenkoloniën 2012-2020 opgesteld. Er zijn met € 5 miljoen aan Europees geld inmiddels 65 innovatieve projecten van de grond gekomen.

Op basis van een in 2014 uitgevoerde update van het Innovatieprogramma 2012-2020 wordt nu vervolgens voor ruim € 40 miljoen geïnvesteerd in innovaties in de veenkoloniale landbouw. Het Rijk heeft € 13 miljoen toegezegd en de provincies Drenthe en Groningen samen € 7 miljoen. De overige € 20 miljoen komt van het bedrijfsleven/de sector. Daarmee wordt een aantal aansprekende projecten ontwikkeld die naar verwachting begin 2016 van start gaan.

- De Stichting Internationale Betrekkingen Stadskanaal heeft zijn werkzaamheden in 2015 voortgezet. Van de ontwikkelde initiatieven zijn vele niet tot uitvoering gekomen wegens gebrek aan belangstelling. De Stichting heeft te kennen gegeven zijn werkzaamheden te willen beëindigen. Het doel van de Europese uitwisseling en opbouw van (gelegde) contacten is bereikt. De Stichting heeft in 2015 voor de laatste keer een beroep op de subsidie gedaan en is voornemens om de Stichting te liquideren in 2016. In 2015 hebben geen (bestuurlijke) uitwisselingen plaatsgehad.

Externe communicatie

Alle bekendmakingen en publicatie van vergunningaanvragen en -verlening hebben plaatsgehad in het digitale Gemeenteblad. Het gebruik van de sociale media is gecontinueerd. De dienstkleding voor de frontofficemedewerkers van het KCC is aangeschaft. De dienstkleding bevordert de herkenbaarheid. Bezoekers weten wie ze kunnen aanspreken. De dienstkleding is representatief en straalt kwaliteit uit.

Burgerzaken

- Op 18 maart 2015 zijn er verkiezingen gehouden voor de Provinciale Staten en het Waterschap. De verkiezingen hebben gecombineerd plaatsgevonden.
- In tegenstelling tot de in de begroting genoemde datum (1 januari 2015) is het trekker-rijbewijs op 1 juli 2015 ingevoerd.

Brandweer en rampenbestrijding

- Op 3 juli 2015 heeft het Algemeen Bestuur (AB) van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) ingestemd met een tussenstap in de transitie van de Gemeentelijke Kolom Groningen (GKG) naar de VRG. Deze tussenstap komt neer op het handhaven van de huidige zelfstandige positie van de GKG als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling VRG. Hierbij is gekozen voor de VRG als gastorganisatie in plaats van de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Eind 2015 is de GKG verhuisd naar de VRG.
- In opdracht van het AB van de VRG is onderzocht hoe de lokale huisvesting van de brandweer uitgevoerd en gefinancierd dient te worden. In oktober 2015 is hierover een besluit genomen. In onze gemeente is geen sprake van verkoop en overdracht van de kazerne. De kazerne aan de Veenstraat wordt immers gehuurd. De VRG en de verhuurder hebben inmiddels overeenstemming over de huur van de kazerne vanaf 1 januari 2016, de huurovereenkomst tussen de gemeente en de verhuurder wordt beëindigd.
- Binnen het programma Crisisbeheersing is intensief meegewerkt aan de totstandkoming en actualisatie van de multidisciplinaire planvorming zoals de dertien rampbestrijdingsplannen, de zeven incidentbestrijdingsplannen (waaronder grootschalige uitval stroom, aardbevingen), het Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen 2016-2019, het Regionaal Risicoprofiel en het Beleidsplan opleiden, trainen en oefenen 2016-2019 Veiligheidsregio Groningen.

Openbare orde en veiligheid

- De sinds 2009 ingezette integrale aanpak tegen woonoverlast blijft succesvol. Eind 2015 waren bijna alle woonoverlastzaken die speelden (29 stuks) onder controle. Bij twee zaken wordt de vinger nog aan de pols gehouden en bij een derde kwestie, die eind december binnen is gekomen, is de hulp inmiddels opgestart. Wat opvalt, is dat er steeds vroeger gesignaleerd wordt en dat de diverse betrokken partijen snel het contact met elkaar zoeken om af te stemmen en actie te ondernemen voordat situaties escaleren.

- In 2015 is het steunpunt Omgevingsveiligheid opgenomen in de Omgevingsdienst Groningen. Gemeente en provincie hebben zich ingezet voor een goede ruimtelijke ordening en een gezonde en veilige leefomgeving. De wetgever heeft dit een verplicht karakter gegeven en de risiconormen, de verantwoording van het groepsrisico, de advisering in de besluitvoorbereiding en de Risicokaart vastgelegd in diverse Besluiten. De nieuwe naam voor dit beleidsthema luidt 'omgevingsveiligheid'. In de afgelopen decennia werd de naam externe veiligheid gebruikt.

De volgende werkzaamheden zijn binnen dit kader uitgevoerd:

- uitvoeren en versterken van de inhoudelijke advisering over omgevingsveiligheid voor de Wabovergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH);
- versterken van het procesmatige onderdeel van de advisering voor VTH;
- registreren van de gegevens in het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS);
- adviseren voor de RO-planvoorbereiding, risicoanalyses uitvoeren en risicoberekeningen maken;
- begeleiden en oplossen van (potentiële) saneringsgevallen naar aanleiding van het Besluit externe veiligheid transportroutes, Besluit externe veiligheid buisleidingen en het Besluit externe veiligheid inrichtingen;
- actualiseren van de gegevens in RRGS en verankeren van de kwaliteit van de gegevens;
- voorbereiden van structuurvisies Omgevingsveiligheid;
- verbeteren van de kwaliteit van de verantwoording groepsrisico;
- actualiseren van de routing voor het vervoer gevaarlijke stoffen en op de kaart zetten van de routes en een consistent ontheffingenbeleid voeren.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	
Lasten	6.947	7.614	667-	N
Baten	576	608	32-	V
Saldo programma	6.371	7.006	635-	N

Toelichting

Het nadelig verschil tussen rekening en begroting is € 635.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Om de voorziening voor pensioenen aan voormalige wethouders op peil te houden is een nieuwe actuariële berekening gemaakt om de omvang van de voorziening te bepalen. Op grond hiervan is een dotatie van € 689.000,00 aan de voorziening toegevoegd. Deze dotatie is voornamelijk veroorzaakt door de daling van de rekenrente (van 2,0% naar 1,6%) op basis waarvan de omvang van de voorziening is bepaald.
- Op grond van artikel 44 lid 3 van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording is het niet langer toegestaan wachtgeldverplichtingen aan voormalige wethouders structureel in de begroting te ramen maar moet een voorziening worden ingesteld die vervolgens jaarlijks op toereikendheid moet worden beoordeeld. Onze gemeente heeft wachtgeldverplichtingen aan twee voormalige wethouders en voor het instellen van de wachtgeldvoorziening is incidenteel € 114.000,00 gedoteerd waarmee een nadeel is ontstaan.
- Door efficiënt en terughoudend om te gaan met het beschikbare communicatiebudget is een voordeel ontstaan van € 33.000,00.
- De kosten voor de gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen zijn € 27.000,00 lager uitgevallen dan geraamd, waarmee een voordeel is gerealiseerd.
- Ook onze gemeente heeft in 2015 te maken gehad met de vluchtelingenstroom. Dit heeft personele inzet van het KCC gevergd, waardoor het noodzakelijk was externe ondersteuning voor de reguliere taken in te huren. Hierdoor is een nadeel ontstaan van € 29.000,00.
- Binnen de uitvoering van de Veiligheidsregio is een voordeel van € 95.000,00 gerealiseerd. In de eerste plaats is het resultaat van een nacalculatie van de werkelijke opleidingskosten over 2015 een restitutie van € 33.000,00 waarmee een voordeel is gerealiseerd. Daarnaast zijn de resultaten over zowel 2014 als 2015 positief. Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio heeft besloten uit het resultaat 2014 € 0,5 miljoen en uit het resultaat 2015 € 1,0 miljoen aan de gemeenten te restitueren. Per saldo levert dit een lagere exploitatiebijdrage en voordeel op van € 62.000,00.
- Overige ontwikkelingen leveren per saldo een voordeel op van € 42.000,00 waarvan € 38.000,00 apparaatskosten.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Financiering en belegging, Belastingen, Uitkeringen gemeentefonds, Algemene uitgaven, Algemene inkomsten en Gemeentelijke eigendommen.

In onderstaand overzicht zijn de baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen. Het betreft voornamelijk de opbrengsten van belastingen en uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen, in tegenstelling tot heffingen als rioolrechten en afvalstoffen, geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen zijn, evenals specifieke uitkeringen van het Rijk, in de programma's verantwoord. De onderdelen worden kort toegelicht. Naast de vrij te besteden middelen is de post onvoorzien opgenomen en toegelicht.

Lasten (x € 1.000)

Beschrijving	Begroting	Rekening	Verschil	
	2015	2015		
Financiering en belegging	0	210	210-	N
Belastingen	188	166	22	V
Algemene uitkeringen	250	249	1	V
Algemene uitgaven	1.032	493	539	V
Algemene inkomsten	45	46	1-	N
Gemeentelijke eigendommen (niet voor de openbare dienst)	679	709	30-	N
Saldi kostenplaatsen	1.109	559	550	V
Onvoorzien	10	0	10	V
Totaal Lasten	3.313	2.432	881	V

Baten (x € 1.000)

Beschrijving	Begroting	Rekening	Verschil	
	2015	2015		
Financiering en belegging	2.216	2.360	144-	V
Belastingen	5.384	5.235	149	N
Algemene uitkeringen	73.508	73.188	320	N
Algemene uitgaven	0	0	0	
Algemene inkomsten	2.092	1.957	135	N
Gemeentelijke eigendommen (niet voor de openbare dienst)	507	526	19-	V
Saldi kostenplaatsen	1.645	0	1.645	N
Onvoorzien	0	0	0	
Totaal Baten	85.352	83.266	2.086	N

Saldo	82.039-	80.834-	1.205-	N
--------------	----------------	----------------	---------------	----------

Toelichting

Financiering en belegging

Het nadelige saldo tussen begroting en rekening bedraagt € 66.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

Voor de doorbelasting van de rentelasten van investeringen is in 2015 een renteomslag van 4% gehanteerd. Bij het opstellen van de begroting 2015 is op basis van de geraamde rentelasten een renteomslag van 3,85% berekend. Het verschil met de doorberekende rentelasten (€ 120.000,00) is als opbrengst op dit onderdeel geraamd. In de rekening zijn in werkelijkheid € 67.000,00 te veel rentelasten van investeringen doorbelast. Dit betekent ten opzichte van de raming op dit onderdeel een nadeel van € 53.000,00.

In de begroting 2015 is de renteomslag berekend op basis van een geraamd financieringstekort. Door vertraging in de uitvoering van geraamde investeringen (voor een bedrag van bijna € 12 miljoen) is in de rekening per 1 januari 2015 in werkelijkheid sprake van een financieringsoverschot. Dit betekent ten opzichte van de begroting een extra nadeel van € 277.000,00 op de toerekening van de rentelasten over de financieringsmiddelen. Het totale nadeel op de renteomslag bedraagt € 330.000,00.

Het financieringssaldo en de liquiditeitsbehoefte bepalen samen de financiële positie. De liquiditeitsbehoefte is de werkelijke dagelijkse behoefte aan geld voor het doen van betalingen. In de begroting is voor rente liquiditeit een opbrengst van € 100.000,00 geraamd. De werkelijke opbrengst is per saldo € 46.000,00, dit is € 54.000,00 nadeliger.

Het totaal van de toegerekende rente over eigen financieringsmiddelen is € 318.000,00 hoger dan geraamd. Dit levert een voordeel op. Het voordeel heeft betrekking op het deel dat toegevoegd wordt aan de bestemmingsreserves.

Belastingen

Het nadelig verschil tussen rekening en begroting bedraagt € 127.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

De totale opbrengst van de onroerende zaakbelasting is € 91.000,00 lager dan was geraamd. Dit is enerzijds veroorzaakt door verminderingen naar aanleiding van bezwaarprocedures van voorgaande belastingjaren (€ 49.000,00) en anderzijds door ontwikkelingen (o.a. afwijkingen in WOZ waarden) binnen de belastingheffing 2015 (€ 42.000,00). Daarnaast is ten laste van de opbrengst OZB een niet geraamde dotatie van € 61.000,00 aan de voorzieningen dubieuze debiteuren geboekt.

De opbrengst van de toeristenbelasting 2015 is pas medio 2016 definitief. We verwachten (gebaseerd op de werkelijke opbrengsten tot en met 2014) een voorlopige opbrengst die € 3.000,00 lager is dan de raming (€ 78.000,00).

Voor de afhandeling van bezwaar en beroepschriften is minder een beroep gedaan op derden dan verwacht en is een voordeel van € 32.000,00 gerealiseerd.

Overige ontwikkelingen leveren per saldo een nadeel op van € 4.000,00.

Uitkeringen gemeentefonds

Het nadelig saldo tussen rekening en begroting bedraagt € 319.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn per saldo € 114.000,00 lager waardoor een nadeel is ontstaan. Dit is veroorzaakt doordat na het verwerken van de ramingen op basis van de septembercirculaire nog verschillende uitkeringsmaatstaven (aantallen) zijn aangepast die daardoor niet in de ramingen zijn verwerkt. Niet voorziene mutaties in voorgaande uitkeringsjaren (2013 en 2014) leveren per saldo een nadeel op van € 238.000,00.

Ten laste van de algemene uitkering is per saldo € 22.000,00 gereserveerd voor taken (i.c. met name om de mantelzorgondersteuning naar een hoger niveau te tillen) waarvan de lasten niet specifiek op het betreffende programma zijn geraamd. Dit levert op dit onderdeel een voordeel op.

Overige ontwikkelingen leveren per saldo een voordeel op van € 11.000,00.

Algemene uitgaven

Het voordelige saldo tussen begroting en rekening bedraagt € 539.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken. Ter compensatie van prijsstijgingen op de programma's is op dit onderdeel een correctieraming van € 165.000,00 opgenomen. In de rekening zijn de lagere lasten op de programma's verwerkt, dit levert hier een nadeel op.

Van de raming voor het activiteitenfonds van € 11.000,00 resteert nog € 4.000,00. De geraamde (incidentele) bijdrage van € 700.000,00 voor de verdubbeling van de N33 ten laste van de reserve Incidentele bestedingen is niet besteed.

Op apparaatskosten van algemene dekkingsmiddelen bedraagt het nadeel € 4.000,00. Overige afwijkingen leveren een voordeel op van € 4.000,00.

Onvoorzien

Van het budget van € 36.000,00 voor incidentele onvoorziene uitgaven is in de najaarsnota 2015 € 26.000,00 ingezet. Het restant bedraagt € 10.000,00, dit is een voordeel.

Algemene inkomsten

Het nadelige saldo tussen begroting en rekening bedraagt € 136.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

Voor onderuitputting van kapitaal- en exploitatielasten is in de begroting op dit onderdeel een correctiepost van € 100.000,00 geraamd. In de rekening is het voordeel van de onderuitputting verantwoord op de verschillende programma's. Op dit onderdeel betekent dit een nadeel van € 100.000,00.

Voor het afdekken van het risico dat debiteuren hun verplichtingen niet nakomen is € 36.000,00 aan de voorziening dubieuze debiteuren gedoteerd. Dit levert een nadeel op.

Gemeentelijke eigendommen

Het nadelig saldo tussen begroting en rekening bedraagt € 11.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

Per saldo levert de aan- en verkoop van gronden een nadeel op van € 9.000,00. Dit wordt met name veroorzaakt door bijkomende kosten. Aan energie, water, verzekeringen, belastingen, kapitaallasten, etc. is € 8.000,00 meer uitgegeven. Hier tegenover staat een voordeel van € 6.000,00 aan opbrengst huren en pachten.

Saldi kostenplaatsen

Het nadeel op saldi kostenplaatsen bedraagt € 1.095.000,00.

De mutaties voor het doorleiden van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves naar kostenplaatsen leveren ten opzichte van de begroting een voordeel op van € 241.000,00.

Een nadeel van € 1.336.000,00 heeft betrekking op het totaal van de apparaatskosten.

Op dit onderdeel is een voordeel van € 1.372.000,00 op apparaatskosten geraamd. Dit is voornamelijk het gevolg van doorbelasting van personeelsmutaties aan de programma's op basis van begrote tarieven. In de rekening zijn de tarieven naar beneden bijgesteld op basis van de werkelijke kosten. Het werkelijke doorbelaste voordeel op de kostenplaatsen bedraagt € 36.000,00 waardoor op dit onderdeel een nadeel van € 1.336.000,00 is ontstaan (€ 1.372.000,00 - € 36.000,00).

Hiertegenover staat een voordeel op de programma's en het onderdeel Algemene uitgaven van afgerond € 1.003.000,00 (direct doorbelaste uren € 855.000,00 en indirect doorbelast € 148.000,00). Het verschil is € 333.000,00, hiervoor is op de kostenplaatsen € 160.000,00 geraamd.

Op het totaal van de apparaatskosten is er dan per saldo een nadeel van € 173.000,00 (€ 1.003.000,00 - € 1.336.000,00 + 160.000,00), dit is toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel apparaatskosten.

Mutaties reserves

Toevoegingen (x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil
Financiering en belegging	1.144	1.462	318-
Algemene uitgaven	2.363	2.363	0
Saldi kostenplaatsen	13	239	226-
Totaal toevoegingen	3.520	4.064	544-

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil
Algemene uitgaven	3.063	2.363	700
Gemeentelijke eigendommen	37	37	0
Saldi kostenplaatsen	850	835	15
Totaal onttrekkingen	3.950	3.235	715

Saldo mutaties	-430	829	1.259-
-----------------------	-------------	------------	---------------

Financiering en belegging

De toevoeging van rente aan bestemmingsreserves is € 318.000,00 hoger dan geraamd.

Algemene uitgaven

Doordat de bijdrage voor de verdubbeling van de N33 niet is besteed is de geraamde onttrekking aan de reserve incidentele bestedingen vervallen.

Saldi kostenplaatsen

Het saldo van de onttrekkingen en toevoegingen aan reserves doorgeleid naar kostenplaatsen is € 241.0000,00 lager dan geraamd.

B. Paragrafen

1. PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

De gemeente heeft naast de uitkeringen van het Rijk meer inkomsten nodig om op vele terreinen uitgaven te kunnen doen. Daarom heffen wij verschillende soorten belastingen. Deze zijn in twee groepen in te delen: algemene heffingen en bestemmingsheffingen. Over deze heffingen en over de opbrengsten daarvan kunnen wij u de volgende informatie verschaffen.

Geraamde inkomsten ten opzichte van gerealiseerde opbrengsten

belastingsoort	geraamde opbrengst	gerealiseerde opbrengst	verschil
onroerendezaakbelasting	5.278.000	5.187.000	-91.000
afvalstoffenheffing	2.679.000	2.588.000	-91.000
rioolheffing	3.244.000	3.236.000	-8.000
grafrechten	52.000	41.000	-11.000
toeristenbelasting	78.000	75.000	-3.000
marktgeld	40.000	39.000	-1.000
liggelden en standplaatsvergoedingen Spoordok	28.000	28.000	0
leges omgevingsverg./Wabo	200.000	283.000	83.000
leges burgerzaken	284.000	291.000	7.000
Totaal	11.883.000	11.768.000	-115.000

Toelichting

De totale opbrengst van de onroerendezaakbelasting is € 91.000,00 lager dan was geraamd. De vermoedelijke oorzaak is dat de totale WOZ-waarde van de woningen en de niet-woningen lager is dan waarvan bij de begroting is uitgegaan. Er zijn ook meer verminderingen verleend dan verwacht.

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is € 91.000,00 lager dit wordt onder andere veroorzaakt door minder aanbiedingen in verband met afzonderlijk inzamelen van drankkartons.

Uw raad heeft bij het vaststellen van de begroting 2015 besloten voor het vastrecht hetzelfde tarief te hanteren als voor het jaar 2014.

De gerealiseerde opbrengst rioolheffing is € 8.000,00 lager dan geraamd.

De opbrengst toeristenbelasting is geraamd op € 78.000,00. De werkelijke opbrengst zal op basis van ontvangen aangiftes over 2015 € 75.000,00 bedragen.

De opbrengst van de leges voor de omgevingsvergunning (Wet Wabo) is € 83.000,00 hoger dan begroot. Dit komt omdat er meer vergunningen zijn verleend.

a. **Beleid ten aanzien van de lokale heffingen**

Het uitgangspunt voor het tarievenbeleid bij de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de rechten (marktgeden, grafrechten en leges) is een kostendekkendheid van 100%. Op rekeningbasis bedragen de dekkingspercentages voor afvalstoffenheffing 91,50, voor rioolheffing 106,19 en voor marktgeld 74,23. Het beleid is dat overdekking c.q. onderdekking ten gunste c.q. ten laste komt van het rekeningsaldo, met uitzondering van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hiervoor zijn afzonderlijke egalisereserves ingesteld. De egalisereserve afvalstoffenheffing bedraagt ultimo 2015 € 400.800,00. De egalisereserve rioolheffing is ultimo 2015 € 758.600,00.

b. Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerendezaakbelasting

De opbrengst voor 2015 is ten opzichte van de opbrengst voor 2014 met 3 procent verhoogd. Als gevolg van de resultaten van de herwaardering van alle WOZ-objecten zijn de tarieven naderhand zodanig aangepast dat de waardeontwikkeling geen invloed heeft op de geraamde ozb opbrengst.

De tarieven van de onroerendezaakbelasting worden gesteld op een percentage van de WOZ-waarde. Deze tarieven zijn voor het belastingjaar 2015 als volgt vastgesteld:

woningen: 0,1556 % voor de eigenaar

niet-woningen:

0,2792 % voor de eigenaar

0,2325 % voor de gebruiker

Afvalstoffenheffing

De gemeente hanteert een Diftar (gedifferentieerde tarieven) systeem voor de afvalstoffenheffing. Voor alle woningen geldt in 2015 een vastrecht van € 56,00 per halfjaar. Het tarief is ten opzichte van 2014 niet gewijzigd. Het tarief voor het vastrecht is niet kostendekkend.

Naast het vastrecht wordt een afvalstoffenheffing geheven voor de aanbiedingen van de grijze en groene minicontainers en voor de inworpen in een ondergrondse container.

Rioolheffing

Van de eigenaren van op de gemeentelijke riolering aangesloten percelen (woningen en niet-woningen) wordt een rioolheffing geheven. Voor de rioolheffing zijn twee tarieven vastgesteld: voor percelen of een zelfstandig gedeelte daarvan € 202,00 en voor een garagebox die als een zelfstandig WOZ-object wordt aangemerkt € 21,00.

Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting is € 0,75 per persoon per overnachting. De heffing van de toeristenbelasting over 2015 vindt plaats op basis van aangifte van het aantal overnachtingen. De aanslagen worden in de eerste helft van 2016 opgelegd.

Marktgeden

Voor een kostendekkende exploitatie van de markten, zijn op basis van de geraamde uitgaven de marktgeldtarieven voor 2015 verlaagd ten opzichte van de tarieven voor 2014. De tarieven voor 2015 zijn: € 0,45 per vierkante meter voor de markt in Stadskanaal en € 1,85 per strekkende meter voor de markt in Musselkanaal.

Spoordok

De gemeentelijke jachthaven Spoordok aan de Havenkade in Musselkanaal is aangelegd voor de vaarrecreatie. Bij de jachthaven zijn enkele voorzieningen aangebracht, waar de vaarrecreanten gebruik van kunnen maken. De gebruiker van een vaartuig is voor het innemen van een ligplaats in het Spoordok liggeld verschuldigd. Het tarief is vastgesteld op € 0,75 per m¹ bootlengte per dag. Daarnaast zijn er bij het Spoordok standplaatsen voor campers. Het tarief voor het innemen van een standplaats bedraagt € 7,50 per dag.

Leges

Voor diverse vormen van dienstverlening worden leges geheven. De belangrijkste leges zijn de leges voor de omgevingsvergunning (Wet Wabo) en de leges voor verschillende producten van burgerzaken.

c. Lokale lastendruk

De gemiddelde belastingdruk per particulier huishouden is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
onroerendezaakbelasting, eigenarendeel	€ 216,00	€ 210,00
afvalstoffenheffing	" 204,85	" 204,85
rioolheffing	<u>" 202,00</u>	<u>" 198,00</u>
Totaal	€ 622,85	€ 612,85

De WOZ-waarde die voor het jaar 2015 wordt gehanteerd is gebaseerd op de waardepeildatum 1 januari 2014. De gemiddelde WOZ-waarde per woonruimte in de gemeente Stadskanaal bedroeg € 139.000,00. Voor de afvalstoffenheffing is van een gemiddeld belastingbedrag per huishouden van € 204,85 uitgegaan. Dit bedrag is berekend op basis van vastrecht plus een gemiddeld aantal van 14 ledigingen van de grijze container (restafval) en 5 ledigingen van de groene container (gft-afval). De belastingdruk in 2015 was (€ 622,85 minus € 612,85) € 10,00 hoger dan in 2014.

d. Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Stadskanaal hanteert al jaren een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid. Particulieren kunnen, als zij geen vermogen en geen betalingscapaciteit hebben, in aanmerking komen voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing, onroerendezaakbelasting, rioolheffing en het jaarlijks recht voor het schoonhouden van graven. Ook voor verschillende leges, zoals paspoort- en rijbewijsleges, kan kwijtschelding worden verleend.

Voor 2015 is het kwijt te schelden bedrag geraamd op € 152.000,00. Na afloop van het jaar is gebleken dat er € 170.000,00 is kwijtgescholden.

2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Algemeen

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat (de uitvoering van) het beleid veranderd moet worden. De omvang van de benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt.

Deze paragraaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente zoals bekend bij het opstellen van de jaarrekening.

Er is onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het voornamelijk om de omvang van de algemene reserves en bestemmingsreserves (eigen vermogen) en de incidentele risico's. Met structurele weerstandscapaciteit worden middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers met structurele financiële effecten op te vangen.

Op grond van wijziging van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) zijn met ingang van de rekening 2015 in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing financiële kengetallen opgenomen. De kengetallen zijn beoordeeld in relatie tot de financiële positie.

Beoordeling weerstandsvermogen

Voor de omvang van de weerstandscapaciteit wordt een norm gehanteerd waarbij de verhouding tussen de beschikbare capaciteit en de benodigde capaciteit wordt uitgedrukt in de ratio weerstandscapaciteit:

$$\frac{\text{Beschikbare capaciteit}}{\text{Nodige capaciteit (af te dekken risico's)}}$$

De ratio is bepaald op 1,15. Hierbij worden geen maatregelen getroffen zolang de ratio boven de 1 blijft. Wanneer de ratio tijdens een monitor > 1,3 blijkt te zijn betekent dit dat de weerstandscapaciteit meer dan voldoende is. Indien de ratio < 1 blijkt te zijn moet worden overwogen of er maatregelen nodig zijn.

In het kader van de benodigde weerstandscapaciteit wordt de algemene reserve minimaal gehandhaafd op € 8 miljoen. Bij het vaststellen van het algemene weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met risico's op het gebied van grondexploitatie en de reserves die betrekking hebben op grondexploitatie. Hiervoor wordt geen afzonderlijk weerstandsvermogen aangehouden.

Weerstandvermogen per 31 december 2015

(x € 1.000)

	Rekening	Begroting*
Beschikbare weerstandscapaciteit (a)	€ 30.211	€ 19.700
Benodigde weerstandscapaciteit (b)	€ 11.462	€ 13.800
Weerstandvermogen (a-b)	€ 18.749	€ 5.900
Ratio weerstandscapaciteit (a/b)	2,64	1,43

*geactualiseerd Perspectiefnota 2016-2019

Ten opzichte van de begroting is het weerstandsvermogen groter door de hogere beschikbare weerstandscapaciteit en afname van de risico's.

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 10,5 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- een voordeel op het rekeningresultaat 2015 van € 4,7 miljoen. In de Perspectiefnota 2016-2019 werd rekening gehouden met een nadeel van € 1,6 miljoen. Het werkelijke resultaat is € 3,1 miljoen voordelig;
- niet geraamde onttrekkingen van totaal € 1,3 miljoen aan de algemene reserve in verband met afwaarderingen en het vormen van voorzieningen voor de grondexploitatie;

- een voordeel van totaal € 5,2 miljoen op investeringen die ineens ten laste van de reserves komen. De raming is ten opzichte van de perspectiefnota verlaagd met € 3,4 miljoen, door uitgestelde investeringen is de stand van de bestemmingsreserves € 1,8 miljoen hoger;
- niet geraamde toevoegingen aan reserves van totaal € 1,8 miljoen;
- overige afwijkingen van totaal € 0,1 miljoen.

Ten opzichte van de begroting is de benodigde weerstandscapaciteit € 2,3 miljoen minder. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door € 1,6 miljoen minder risico door aflossingen van gewaarborgde geldleningen van zorginstellingen (voor 1 januari 2015) en het vervallen van het risico op de dividendopbrengst. Ook de in de begroting genoemde risico's op het gebied van het sociale domein van totaal € 0,5 miljoen zijn vervallen. Het risico voor de grondexploitatie is € 0,4 miljoen lager dan geraamd. Anderzijds zijn de risico's in verband met verstrekte duurzaamheidsleningen toegenomen met totaal € 0,2 miljoen.

Op basis van de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit van € 30,2 miljoen per 31 december 2015 is de ratio 2,64. Indien het bedrag van de uitgestelde investeringen in 2015 nog volledig onttrokken wordt aan de reserves daalt de ratio naar 2,48. Uitgaande van de vastgestelde ratio van 1,15 is de beschikbare capaciteit dus ruim voldoende voor de dekking van de lopende (incidentele) risico's.

Hierbij moet wel rekening gehouden worden met een mogelijke inzet van de algemene reserve voor structurele risico's (zie structurele weerstandscapaciteit). De structurele lasten behoren structureel gedekt te zijn binnen de begroting en de meerjarenraming. Incidenteel kunnen voor tegenvallende lastenontwikkelingen echter wel bedragen onttrokken worden aan de algemene reserve.

Berekeningen

Beschikbare weerstandscapaciteit (a)

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit wordt gevormd door het eigen vermogen (reserves) per balansdatum. Een deel hiervan is in beginsel niet vrij besteedbaar omdat mutaties direct consequenties hebben voor de exploitatie en dus voor de structurele weerstandscapaciteit.

Ontwikkeling reservepositie

Per 31 december 2015 bedraagt het totaal van de reserves € 53,5 miljoen, waarvan € 15,5 miljoen algemene reserve en € 38,0 miljoen bestemmingsreserves. Het totaal van de reserves is ten opzichte van de stand per 31 december 2014 (€ 55,4 miljoen, inclusief het resultaat van 2014) met € 1,9 miljoen afgenomen. Dit is enerzijds het gevolg van rentetoevoegingen aan bestemmingsreserves van € 1,5 miljoen en anderzijds het negatieve saldo van mutaties van € 3,4 miljoen.

Rekeningsaldo

Het rekeningsaldo 2015 is € 3.126.000,00 voordelig. In hoofdstuk 1 Algemeen beeld van de rekening wordt voorgesteld van het positieve resultaat € 1.000.000,00 toe te voegen aan de reserve WMO en € 2.126.000,00 aan de algemene reserve.

Totaal per 31 december 2015

Omvang algemene reserve	€	15.541.000,00
Omvang bestemmingsreserves	"	<u>37.943.000,00</u>
	€	53.484.000,00
Niet vrij besteedbaar:		
Algemene reserve/verkoop aandelen Essent	€	3.228.500,00/-
Bestemmingsreserve verkoop aandelen Essent	"	13.526.000,00/-
Bestemmingsreserve bijdragen in kosten activa	"	<u>9.644.500,00/-</u>
	€	27.085.000,00
Rekeningresultaat 2015	"	<u>3.126.000,00</u>
Beschikbare weerstandscapaciteit (a)	€	30.211.000,00

Benodigde weerstandscapaciteit (b)

Risico's die van materiele betekenis zijn maken deel uit van het weerstandsvermogen. Alleen de risico's met een financieel belang van meer dan € 300.000,00 zijn opgenomen.

Borgstellingen geldleningen

De gemeente Stadskanaal waarborgt voor de volgende geldleningen de betaling van rente en aflossing of fungeert als achtervang.

Geldleningen aan woningbouwcorporaties

De financiële risico's die aan deze garanties zijn verbonden, zijn overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente en het Rijk blijven ieder wel voor 50% op achtervang aanspreekbaar. Deze achtervang is gerelateerd aan de omvang van het waarborgfonds. Door de omvang van het fonds en de financiële constructie is het risico voor de gemeente gering. Mocht de gemeente echter wel worden aangesproken op de achtervang, dan zal dit in de vorm van het verstrekken van een renteloze lening zijn. Deze lening zal dan worden opgenomen als risico.

Geldleningen aan eigenaren van particuliere woningen

Het Waarborgfonds Eigen Woningen verstrekt Nationale Hypotheek Garantie (NHG) voor aankoop en verbetering van woningen aan particulieren. Daarmee worden voor de geldgevers de risico's beperkt en profiteren de geldnemers van een lagere rente. Met het waarborgfonds is een overeenkomst gesloten waarin de achtervang voor bestaande leningen van particulieren is geregeld. De achtervangfunctie (de gemeenten samen met het Rijk) kan door het waarborgfonds worden aangesproken, in de vorm van renteloze leningen, als het garantievermogen te laag is.

Geldleningen aan instellingen voor ouderenhuisvesting

Het schuldrestant van de leningen aan zorginstellingen die werkzaam zijn in onze gemeente bedraagt per 31 december 2015 € 5.223.000,00. Het financiële risico van deze leningen ligt volledig bij de gemeente. Uitgangspunt is dat eventuele nieuwe leningen aan zorginstellingen door deze instellingen worden ondergebracht bij de stichting Waarborgfonds voor de zorgsector (Wfz).

Geldleningen aan instellingen

Het schuldrestant van de leningen aan het Noorderpoortcollege bedraagt per 31 december 2015 totaal € 682.000,00. Het financiële risico van dit bedrag ligt bij de gemeente.

Vorderingen

Vordering op Enexis NV

Het schuldrestant van een achtergestelde lening aan Enexis (voorheen Essent) bedraagt per 31 december 2015 € 462.000,00.

Vordering op Vordering op Enexis BV

Het schuldrestant van de door de aandeelhouders verstrekte geldleningen aan Vordering op Enexis BV bedraagt per 31 december 2015 € 3.228.000,00.

Startersleningen

Het totaal van verstrekte startersleningen is per 31 december 2015 € 1.835.000,00. Het financiële risico wordt gedekt doordat startersleningen (als 2^e hypotheek) onder de zekerheidsstelling van het Waarborgfonds Eigen Woningen vallen en daarmee geborgd zijn.

Duurzaamheidsleningen

Het totaal van verstrekte duurzaamheidsleningen is per 31 december 2015 € 527.000,00. Het financiële risico van deze leningen is niet gedekt.

Grondexploitatie

Jaarlijks wordt bekeken of er complexen afgewaardeerd moeten worden om de risico's bedrijfseconomisch te dekken. Per balansdatum zijn de boekwaarden beoordeeld, op basis hiervan is totaal € 1.325.000,00 afgewaardeerd of voorzien. Per 31 december 2015 is de (netto) boekwaarde € 3.400.000,00. Voor het risico wordt een percentage van 10% gehanteerd van de totale boekwaarde van het strategisch bezit en onderhanden werk. Het totale risico bedraagt € 340.000,00.

Overige risico's

Dividend

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting is een risico van € 456.000,00 genoemd in verband met te ontvangen dividendopbrengsten op de aandelen van Enexis NV, Attero NV en Bank Nederlandse Gemeenten. De raming voor dividend is in het begrotingsjaar bijgesteld naar € 520.000,00. Dit bedrag is ontvangen waardoor het risico is vervallen.

Hersanering voormalig gasfabriekterrein

Er loopt een juridische procedure om te komen tot ontbinding van de overeenkomst met de aannemer van de sanering van het voormalige gasfabriekterrein en in verband hiermee het vorderen van schadevergoeding. De uitkomst van deze procedure is onzeker, er bestaat dus een (financieel) risico dat de kosten voor hersanering van het terrein voor rekening van de gemeente komen. Indicatief gaat het om een bedrag van € 1.000.000,00.

Mercurius Business Park (MBP)

In oktober 2014 is door ons het voormalige Philipsterrein aangekocht en in maart 2015 weer verkocht aan Mercurius Business Park BV Het juridisch eigendom is daarmee in handen van MBP BV gekomen, de feitelijke levering (overdracht van het economisch eigendom) vindt plaats na oplevering van de milieusanering. Voor het gemeentelijk aandeel in de kosten van de sanering is in de jaarrekening 2014 een voorziening van € 2,0 miljoen getroffen. Het risico bestaat dat de kosten, en daarmee de bijdrage van de gemeente, hoger uitvallen dan voorzien. Dit risico is nu niet kwantificeerbaar.

Lokaal onderwijsbeleid algemeen

Stichting Primenius (voorheen stichting Fidarda) heeft bezwaar ingediend tegen het vaststellen van het overschrijdingspercentage voor de vijfjaarlijkse afrekening. Het college van Gedeputeerde Staten (GS) heeft de vordering van de stichting afgewezen. Tegen deze afwijzing heeft de stichting beroep aangetekend bij de rechtbank Groningen. Indien de stichting in het gelijk wordt gesteld lopen we een doorbetalingsrisico.

Diversen

In algemene zin loopt de gemeente risico's met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- wachtgeldverplichtingen;
- planschadeclaims;
- fiscale wet- en regelgeving;
- rijksvergoeding inkomensvoorziening (BUIG).

Bij het opstellen van de jaarrekening waren met betrekking tot deze onderwerpen geen risico's met een financieel belang van meer dan € 300.000,00 bekend.

Totaal per 31 december 2015

Gewaarborgde geldleningen	€	5.905.000,00
Vorderingen	"	4.217.000,00
Grondexploitatie	"	340.000,00
Overige risico's	"	<u>1.000.000,00</u>
Benodigde weerstandscapaciteit (b)	€	11.462.000,00

Structurele weerstandscapaciteit

Tegenvallers en risico's van structurele aard met financiële gevolgen voor de langere termijn kunnen in beginsel niet worden gedekt uit de incidentele weerstandscapaciteit. Zodra structurele risico's zich voordoen zullen deze moeten worden vertaald naar de meerjarenbegroting.

De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen generen.

De ontwikkeling van de begrotingspositie in de begroting 2016 en de daarin genoemde structurele risico's hebben geleid tot nieuwe ombuigingsmaatregelen voor de periode 2016-2019.

In het hoofdstuk Financiële beschouwingen van de Voorjaarsnota 2016 is een stand van zaken van het lopende ombuigingsplan (2014-2017) opgenomen. In de voorjaarsnota is eveneens een actueel beeld van de ontwikkelingen en risico's binnen het sociale domein opgenomen.

De Perspectiefnota 2017-2020 geeft een actueel inzicht in het financiële meerjarenperspectief.

Financiële kengetallen

Kengetal	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Netto schuldquote	25%	30%	19%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	19%	23%	14%
Solvabiliteitsratio	55%	55%	54%
Grondexploitatie	6,7%	6,6%	3,0%
Structurele exploitatieruimte	4,1%	-1,1%	2,5%
Belastingcapaciteit	88%	88%	88%

Algemene toelichting

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De hoogte van de schuld die de gemeente kan dragen hangt in belangrijke mate af van de hoogte van de inkomsten. Het kengetal geeft de netto schuld als aandeel van de inkomsten uitgedrukt in procenten. Het kengetal wordt zowel inclusief als exclusief alle verstrekte geldleningen berekend. Hiermee wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte geldleningen is en betekent voor de schuldenlast. Een netto schuldquote tussen 0% en 100% wordt als normaal beschouwd, boven 100% is er weinig leencapaciteit over. Voor een gemeente geldt als indicatie voor een zeer hoge schuld een maximale norm van 130%.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de ratio van een gemeente zich tussen 20% en 70%. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves, gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Het kengetal geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Het kengetal grondexploitatie is van belang om te kunnen beoordelen of de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie. Het geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De waarde van de grond is het totaal van de geraamde boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie. Het percentage geeft een indicatie van het risico, hoe lager het percentage des te geringer het risico.

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de ruimte die de gemeente heeft om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Het kengetal geeft weer hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar worden uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Beoordeling kengetallen in relatie tot de financiële positie

Voor de beoordeling van de financiële positie moeten de kengetallen in samenhang worden gezien. Ze geven voldoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De opeenvolgende (rekening)jaren laten de trendmatige ontwikkelingen zien.

Op basis van bovenstaande kengetallen concluderen wij dat onze financiële positie per balansdatum **goed** is.

- De schuldenlast is relatief laag, de netto schuldquote ligt ruim onder de maximale norm van 130%. De netto schuldquote is ten opzichte van 2014 gedaald. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door stijging van het begrotingstotaal in 2015 als gevolg van de decentralisatie-uitkering voor het sociale domein. De werkelijke inkomsten zijn daardoor ruim € 16 miljoen hoger dan in 2014.
- De solvabiliteitsratio blijft redelijk constant. Met een percentage van 54 zijn we voldoende in staat aan onze verplichtingen te voldoen.
- De verhouding tussen de totale boekwaarde van de grondexploitatie en het totaal van de baten is 3%. Het kengetal is lager dan 2014, dit is gedeeltelijk veroorzaakt doordat in de jaarrekening 2015 gronden gemuteerd zijn naar de vaste activa op de balans. Daarnaast zijn gronden afgewaardeerd. De overige boekwaarden zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend.
- Het kengetal structurele exploitatieruimte is in 2015 positief (2,5%). Ten opzichte van 2014 is er echter een negatieve ontwikkeling. Naar aanleiding van de begrotingspositie worden in 2016 maatregelen genomen om de structurele ruimte in de meerjarenraming te vergroten.
- Voor het opvangen van structurele tegenvallers is belastingcapaciteit aanwezig. Inzet hiervan is onderdeel van de maatregelen om de structurele ruimte te vergroten.

Voor incidentele tegenvallers is er ruim voldoende incidentele weerstandscapaciteit (zie onder weerstandsvermogen). Inzet hiervan is wel van invloed op de solvabiliteitsratio.

3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

Deze paragraaf betreft het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Hierbij gaat het om wegen, groen, water, riolering en gebouwen. Deze onderwerpen komen voor in de diverse beleidsvelden. De informatie in deze paragraaf is daarmee een horizontale dwarsdoorsnede van de begroting.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau in de gemeente. Het beleid is gericht op het uitvoeren van het noodzakelijke onderhoud en het zoveel mogelijk voorkomen van (potentieel zeer kostbaar) achterstallig onderhoud.

Op 27 januari 2014 is de Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte door u vastgesteld. De nota geeft het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor openbaar groen, water, riolering, wegen, openbare verlichting, speelplaatsen en kunstwerken. De volgende kadernota wordt uiterlijk in 2018 vastgesteld.

Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud is met ingang van 2012 een taakstellende bezuiniging opgelegd. Voor wegen en bruggen is de taakstelling € 500.000,00 en voor wijkonderhoud € 280.000,00. In het ombuigingsplan 2014-2017 is een bezuiniging opgenomen voor het grijs en groenonderhoud van structureel € 650.000,00 (2014 € 150.000,00; 2015 € 325.000,00; 2016 € 500.000,00 en 2017 € 650.000,00).

In 2015 is het integraal beheersysteem gevuld met areaalgegevens van wegbeheer, groen, kunstwerken en gebouwen. Ongeveer 80% van de areaalgegevens zijn in 2015 ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. Binnen dit op de Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT) gebaseerde systeem is het onderhoud van de verschillende disciplines op elkaar afgestemd. Het integrale beheersysteem is in mei 2016 operationeel.

Wegen & kunstwerken

Algemeen onderhoud wegen

Het vaststellen van het benodigde wegonderhoud is uitgevoerd op basis van het wegbeheersysteem. Om dit systeem te voeden worden elke twee jaar de wegen visueel geïnspecteerd. De onderhoudsbehoefte wordt sterk bepaald door verkeersbelasting en weersomstandigheden. In 2014 heeft de laatste weginspectie plaatsgevonden. Op basis van deze input, het beschikbare budget en de minimaal gewenste kwaliteitsniveau (vastgelegd in de Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte) is de uitvoeringsplanning vastgesteld. Door de taakstellende bezuiniging van € 500.000,00 op wegen en bruggen met ingang van 2012 en de gevolgen van de ombuigingen 2014-2017 is het onderhoudsbudget en daarmee het onderhoud onder druk komen te staan. Dit wordt visueel waarneembaar in het beeld van de openbare ruimte.

Dagelijks onderhoud

Dit zijn de activiteiten die tot de dagelijkse werkzaamheden behoren zoals vegen, kleine reparaties aan verhardingen, klein herstelwerk, belijning en het herstraten van een deel van de weg. In de begroting 2015 is hiervoor € 935.000,00 geraamd. Voor het dagelijks onderhoud is de raming gebaseerd op ervaringscijfers. De werkelijke besteding bedraagt € 867.000,00 en dit is € 68.000,00 minder.

U hebt in november 2013 besloten bermen te verharden. Om bermen structureel te verbeteren heeft u besloten om € 500.000,00 van de ombuigingen die in de periode 2014 tot en met 2016 worden gerealiseerd (in 2014 € 150.000,00; in 2015 € 175.000,00 en in 2016 € 175.000,00) incidenteel gefaseerd over de periode 2014-2016, beschikbaar te stellen. De uitvoering was in verband met het gefaseerd beschikbaar stellen van middelen gepland over vier jaar. Uit oogpunt van efficiency (één keer een bestek voorbereiden en aanbesteden) zijn de bermen in één bestek in één keer aanbesteed. Dit heeft een aanbestedingsvoordeel opgeleverd van € 250.000,00. De werkzaamheden zijn in 2015 uitgevoerd.

Uit een inspectie bleek dat van meer wegen de bermen aan groot onderhoud toe zijn. Door slim gebruik te maken van de BDU regeling komen ook deze kosten in aanmerking voor de 50% subsidie regeling. U hebt vervolgens besloten het aanbestedingsvoordeel in te zetten voor het verharderen van deze bermen.

Groot onderhoud

Dit zijn grotere, planmatige maatregelen met als doel de structurele achteruitgang van een object te vertragen en weer aan de technische richtlijnen te laten voldoen. De werkzaamheden zijn ingrijpend van aard op een groot deel van de wegen. Voorbeelden zijn het herstraten van een weg en het aanbrengen van nieuwe asfaltdekkingen. Projectmatig onderhoud is het groot onderhoud dat plaatsvindt op basis van een beheerprogramma. De kosten voor groot onderhoud kunnen sterk variëren van jaar tot jaar. Om pieken te voorkomen wordt de gemiddelde onderhoudsbehoefte over vier jaren vastgesteld.

In de begroting 2015 is € 866.000,00 geraamd voor het groot onderhoud aan wegen. Op hoofdroutes (wegen met een ontsluitingsfunctie) is preventief onderhoud uitgevoerd omdat deze wegen (meest asfalt) het meest gevoelig zijn voor schade als gevolg van verkeersbelasting in combinatie met weersinvloeden. Op alle overige wegen, de woonstraten en wegen in het buitengebied, is curatief onderhoud (alleen vanuit verkeersveiligheid noodzakelijk onderhoud) uitgevoerd.

De werkelijk bestede kosten in 2015 bedragen € 938.000,00 en dit is € 72.000,00 meer. De overschrijding is ontstaan door extra werkzaamheden in verband met de slechte verharding van de Mussel A-kanal WZ.

Als onderdeel van de reconstructie van de N366 is de aansluiting Onstwedderweg (N974) enkele jaren geleden verwijderd. De N974 is hiermee een lokale verbinding geworden met hoofdzakelijk bestemmingsverkeer. In 2015 heeft de provincie daarom de N974 overdragen aan onze gemeente. Met de overdracht is € 2.192.000,00 gemoeid: voor afkoop en beheer € 1.401.000,00 en voor groot onderhoud € 791.000,00. Er is sprake van achterstallig onderhoud en met de provincie is afgesproken dat de gemeente het groot onderhoud gaat uitvoeren. In het voorjaar van 2016 is met de werkzaamheden gestart.

Onderhoud kunstwerken

Het noodzakelijke onderhoud ten behoeve van de veiligheid en de werking van beweegbare bruggen heeft plaatsgevonden. Om de kunstwerken op te kunnen nemen in het beheerssysteem GBI zijn alle kunstwerken geïnventariseerd. In de begroting 2015 is voor bruggen € 294.000,00 geraamd voor dagelijks onderhoud, inspectiekosten, klein onderhoud, storingen, stroom en water. De werkelijk bestede kosten in 2015 bedragen € 327.000,00, dit is € 33.000,00 meer.

Voor het noodzakelijke groot onderhoud ten behoeve van veiligheid en de werking van beweegbare bruggen was in 2015 via het meerjarenprogramma vervangingsinvesteringen € 366.000,00 beschikbaar. Er hebben geen uitgaven plaatsgevonden. De middelen blijven voor dit doel beschikbaar in verband met het nieuw op te stellen meerjarenplan.

Openbare verlichting

In 2015 is na een Europese aanbestedingsprocedure een nieuw contract afgesloten voor het onderhoud, beheer en de vervanging van de openbare verlichting voor een periode van tien jaar. Daarnaast is samen met Enexis in Vledderveen een onderzoek gestart naar de mogelijkheden van gelijkspanning. Enexis wil hiermee ervaring opdoen. Tegelijkertijd is de pilot gestart om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor snel internet via de openbare verlichting. Dit onderzoek wordt in 2016 afgerond.

Conform het beleidsplan openbare verlichting is een deel van de afgeschreven lichtmasten vervangen door masten met energiezuinige verlichting (LED). Hiervoor was in de begroting 2015 een krediet beschikbaar van € 244.000,00. Hiervan resteert € 95.000,00. De komende jaren wordt verouderde verlichting versneld vervangen, hiervoor wordt ook het restant krediet ingezet.

Ten behoeve van het reguliere onderhoud van de openbare verlichting (onderhoud, storingen en remplace) is € 189.000,00 opgenomen in de begroting 2015. De werkelijke bestede kosten in 2015 bedragen € 219.000,00, dit is een nadeel van € 20.000,00. De overschrijding is deels ontstaan door extra inhuur van juridische ondersteuning in verband met het onderzoek in Vledderveen en extra onderhoud door relatief veel verouderde verlichting.

Groen

Het groenonderhoud wordt na de vaststelling van de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte uitgevoerd op basis van de bijgestelde beeldkwaliteit en de kwaliteitscatalogus van de CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de grond en Weg en waterbouw en de verkeerstechniek). Binnen het groenonderhoud vallen ook de sportvelden en het groen rond de begraafplaatsen.

Door de taakstellende bezuiniging van € 280.000,00 op groen (wijkonderhoud) met ingang van 2012 en de gevolgen van de ombuigingen 2014-2017 is het onderhoudsbudget en daarmee het onderhoud onder druk komen te staan. Dit wordt meer en meer visueel waarneembaar in het beeld van de openbare ruimte.

Er was in 2015 € 3.183.000,00 beschikbaar voor groenonderhoud. Dit is conform de raming op basis van het bijgestelde kwaliteitsniveau. Binnen dit budget is ook het onderhoud aan bermen en bermsloten (€ 434.700,00) uitgevoerd. De werkelijke kosten bedragen € 3.467.000,00, dit is € 284.000,00 meer. Enkele oorzaken van deze overschrijding zijn stormschade, kap door kastanje ziekte en een toename van het aantal kleine reparaties als gevolg van afnemend kwaliteitsniveau.

Speelplaatsen

In de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte (samenvatting en gevolgen ombuigingen) is geschreven dat op basis van de nieuwe situatie er een herberekening zal plaatsvinden. In 2015 is een globale herberekening uitgevoerd.

Water en riolering

In plaats van een nieuw gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is in het kader van de samenwerking Waterketen, fase 3 in clusterverband (cluster Groningen-Oost in casu de gemeenten Bellingwedde, Oldambt, Stadskanaal en Vlagtwedde) in 2015 voor de periode 2016-2020 gezamenlijk een afvalwaterplan opgesteld.

In het afvalwaterplan worden behalve het GRP in dit cluster meerdere taken en/of opdrachten gezamenlijk opgepakt en uitgevoerd. De samenwerking moet leiden tot vermindering van kosten voor alle deelnemers.

Op basis van het GRP is voor het dagelijks onderhoud van de riolering in 2015 € 801.000,00 beschikbaar. Hiervoor is een gedeelte (ruim 35 kilometer) van het riool geïnspecteerd en gereinigd. Op basis van de inspecties en/of klachten zijn kleine reparaties aan het rioolstelsel uitgevoerd. Uiteindelijk is het onderhoudsbudget voor riolen en gemalen per saldo met € 14.000,00 overschreden.

In de periode 2012-2016 zijn, zoals vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2015, watergangen gebaggerd. In het GRP is hiervoor totaal € 1.250.000,00 geraamd.

De baggerwerkzaamheden zijn tot nu toe gefaseerd uitgevoerd. In de voorjaarsnota 2012 was reeds aangekondigd om na een aantal jaar de uitvoering van het baggerplan te evalueren en te beoordelen op financiële toereikendheid. De beoordeling heeft in 2015 plaatsgevonden.

Voor de baggerwerkzaamheden in 2015-2016 is een totaal budget beschikbaar van € 731.000,00 (vanuit de jaren 2012 tot en met 2014 resteert nog een restant budget van € 331.000,00, € 250.000,00 is het beschikbaar budget in 2015 en € 150.000,00 in 2016). Om efficiency redenen is de uitvoering 2015 en 2016 ineens aanbesteed binnen de totaal beschikbare middelen van € 731.000,00. De opdracht voor 2015 is inmiddels afgerond, de rest volgt in 2016.

Sportvelden

In 2015 is het beheersplan sportvelden vastgesteld. Op basis van het beheersplan sportvelden wordt het onderhoud van de sportvelden uitgevoerd.

Voor het reguliere groenonderhoud is € 147.000,00 opgenomen in de begroting 2015 en voor het reguliere onderhoud voor velden € 220.000,00. Per saldo is er € 17.000,00 meer besteed. De overschrijding is veroorzaakt doordat wij de velden steeds meer organisch zijn gaan beheren. Dit heeft als nadeel dat natuurlijke vijanden als mollen en engerlingen zich sterker kunnen ontwikkelen. De bestrijding van deze ongewenste diersoorten op de velden leverden een overschrijding op. Daarnaast zijn de leunhekken rond twee velden bij de v.v. Alteveer en de v.v. SETA vervangen. Door betonrot op de plaatsen waar de metalen buizen in het beton zijn gestort zou er een gevaarlijke situatie kunnen ontstaan. Door de leunhekken te vervangen is dit risico voorkomen.

Gebouwen

Met behulp van het beheerprogramma is het noodzakelijke reguliere onderhoud aan gebouwen bepaald. Het reguliere onderhoud bestaat uit onder andere het schilderen en kleine reparaties. Op basis van bijgestelde kwaliteitsniveaus was € 532.000,00 beschikbaar. Het noodzakelijke onderhoud voor de instandhouding van gebouwen heeft plaatsgevonden. De werkelijk bestede kosten bedragen 454.000,00 en dit levert een voordeel op van € 78.000,00. Dit is het saldo van de onderhoudslasten van ruim 80 gebouwen. Er is terughoudend, maar wel verantwoord, met het uitvoeren van onderhoud omgegaan.

Investeringsen

Op beschikbare kredieten voor vervangingsinvesteringen (€ 1.664.000,00) is totaal € 524.000,00 uitgegeven.

	<i>Begroting</i>	<i>Rekening</i>	<i>Vershil</i>
Bruggen (voormalige stadsbezittingen)	379	332	47
Riolering – GRP 2010-2015	1.074	32	1043
Gebouwen	211	51	160

Bruggen

Niet alle onderhoud aan beschoeiingen is in 2015 uitgevoerd waardoor een restant krediet van € 47.000,00 resteert.

Riolering

Het verschil is ontstaan doordat geplande investeringen voor vervanging, renovatie en relining nog niet (volledig) zijn uitgevoerd. Het gaat met name om kredieten die binnen het kader van het GRP beschikbaar zijn gesteld. Verschillende projecten zijn aanbesteed en worden in 2016 afgerond.

Gebouwen

Op basis van het beheerssysteem Planon zijn in 2015 drie kredieten (totaal € 81.000,00) beschikbaar gesteld voor vervangingsinvesteringen. Daarnaast is uit voorgaande jaren nog € 130.000,00 beschikbaar voor vijf vervangingsinvesteringen. Totaal was daarmee € 211.000,00 beschikbaar. Per saldo is € 51.000,00 besteed en kan € 9.000,00 aan geraamd krediet vervallen waardoor voor uitvoering in 2016 nog € 151.000,00 resteert. Een aantal vervangingsinvesteringen is nog niet uitgevoerd omdat bij inspectie is gebleken dat de geplande maatregelen nog iets kunnen worden uitgesteld.

4. PARAGRAAF FINANCIERING

Het financieringsstatuut geeft de infrastructuur voor het uitvoeren van de treasuryfunctie. Deze paragraaf is het instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoord over en toezicht houden op de treasuryfunctie.

Dagelijks is er aandacht voor het liquiditeitenbeheer van onze gemeente om zo efficiënt mogelijk in de behoefte aan dagelijkse financieringsmiddelen te voorzien.

Voor het beheersen van renterisico's gelden twee richtlijnen. Het gaat hierbij om de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal bedraagt voor 2015 € 111,6 miljoen waarmee de renterisiconorm uitkomt op € 22,3 miljoen.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	Begroting 2015	Rekening 2015
(1)	Renteherzieningen	0	0
(2)	Aflossingen	1.300	1.300
(3)	Renterisico (1+2)	1.300	1.300
(4)	Renterisiconorm	22.300	22.300
(5a)=(4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	21.000	21.000
(5b)=(3>4)	Overschrijding renterisiconorm	0	0
Berekening	Renterisiconorm		
(4a)	Begrotingstotaal	111.600	
(4b)	Percentage regeling	20	
(4) = (4a x 4b/100)	Renterisiconorm (van alleen jaar T)	22.300	

In 2015 zijn geen geldleningen in aanmerking gekomen voor renteherziening. Uit bovenstaande tabel blijkt dat onze gemeente ruim binnen de renterisiconorm is gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de limiet aan voor de vlottende schuld van een gemeente. Onder vlottende schuld wordt zoal verstaan geldleningen met een looptijd van korter dan één jaar en schulden in rekening courant verminderd met onder andere contante gelden en tegoeden in rekening courant. De kasgeldlimiet wordt bepaald door een (bij ministeriële regeling vastgesteld) percentage van de totale begroting van de gemeente bij aanvang van het jaar.

Zodra een gemeente met de omvang van de vlottende middelen deze grens structureel overschrijdt, ontstaat een verplichting om binnen drie kwartalen maatregelen te treffen om de omvang van de vlottende middelen te verlagen. Dit is mogelijk door vlottende middelen te vervangen door een langlopende geldlening. Per kwartaal wordt de gemiddelde liquiditeitspositie over het voorgaande kwartaal berekend en vergeleken met de kasgeldlimiet.

Voor 2015 bedraagt het begrotingstotaal € 111,6 miljoen. Het percentage is vastgesteld op 8,5. Dit betekent dat de kasgeldlimiet voor onze gemeente in 2015 afgerond € 9,5 miljoen was. Dit is dus het maximum dat de gemeente in 2015 aan vlottende schuld mag hebben. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de vier kwartalen van 2015.

Bedragen x € 1.000,00

Berekening liquiditeitspositie		Kwartaal	1	2	3	4
1.	Vlottende (korte) schuld	€	5.128	4.656	1.498	1.545
2.	Vlottende middelen	€	400	1.726	880	1.529
3.	Totaal netto vlottende schuld (1-2)	€	4.728	2.930	618	16
5.	Kasgeldlimiet	€	9.488	9.488	9.488	9.488
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet	€	4.760	6.558	8.870	9.472
6b.	Overschrijding v/d kasgeldlimiet	€	-	-	-	-
Berekening kasgeldlimiet						
7.	Begrotingstotaal	€	111.600			
8.	Het bij min. regeling vastgestelde percentage		8,5			
9.	Kasgeldlimiet 8,5% x begrotingstotaal	€	9.488			

Zoals uit dit overzicht blijkt zijn we in 2015 binnen de kasgeldlimiet gebleven.

Schatkistbankieren

In december 2013 is het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden ingevoerd. Dat betekent dat decentrale overheden vanaf dat moment al hun overtollige middelen aan moeten houden in de schatkist bij het ministerie van Financiën of mogen uitlenen aan andere decentrale overheden. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden.

In geval van overtollige middelen is er wel sprake van een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal dagelijks buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag mag liggen. Deze drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal.

Op basis van de begroting 2015 bedraagt de drempel voor onze gemeente afgerond € 837.000,00 (0,75% x € 111,6 miljoen).

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de vier kwartalen van 2015. Daaruit blijkt dat het gemiddeld bedrag aan overtollige middelen per kwartaal onder het drempelbedrag is gebleven.

Overzicht schatkistbankieren (bedragen x € 1.000,00)

	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Gemiddeld saldo	431	834	639	788
Drempelbedrag	837	837	837	837
Ruimte onder het drempelbedrag	406	3	198	49
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Vaste geldleningen

De stand van de opgenomen geldleningen per 31 december 2015 bedraagt € 23,5 miljoen.

<i>Geldgever</i>	<i>Stand per 31 december 2014</i>	<i>Stand per 31 december 2015</i>	<i>Rente %</i>
NV BNG	€ 2.240.000,00	€ 2.100.000,00	3,55
NV BNG	" 3.200.000,00	" 3.000.000,00	3,80
NV BNG	" 6.400.000,00	" 6.000.000,00	3,72
NV BNG	" 3.800.000,00	" 3.600.000,00	4,56
NV BNG	" <u>9.200.000,00</u>	" <u>8.800.000,00</u>	3,68
	€ 24.840.000,00	€ 23.500.000,00	

De rentekosten voor bovenstaande leningen bedragen in 2015 € 924.700,00. Dit betekent een gemiddeld rentepercentage van 3,72.

Financiering

Wij financieren de investeringen van onze gemeente met eigen en vreemd vermogen. Onder eigen vermogen vallen de algemene reserve en bestemmingsreserves, onder vreemd vermogen vallen voorzieningen en geldleningen van derden.

Een groot deel van de investeringen wordt gefinancierd met interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen). Hierdoor wordt rente bespaard omdat we voor dit deel geen geld hoeven te lenen. Het overige deel wordt gefinancierd met externe middelen, hoofdzakelijk langlopende geldleningen.

In de begroting 2015 is voor het toerekenen van rente aan investeringen uitgegaan van 4%. De rentevergoeding voor het gebruik van interne financieringsmiddelen is eveneens op 4% gesteld (bespaarde rente). Dit is een interne rekenrente waarvan het percentage los moet worden gezien van de actuele rentestand op de kapitaalmarkt.

De totale rentelasten (interne en externe) worden uitgedrukt in een percentage van de vaste activa (omslagrente). Het percentage wordt voornamelijk bepaald door de gewogen rentelast op de opgenomen vaste geldleningen (per 1 januari 2015 3,72%).

Omslagrente

Bij het opstellen van de begroting 2015 is op basis van de geraamde rentelasten en boekwaarden per 1 januari 2015 een omslagpercentage van 3,85 berekend. Voor het verschil is een bedrag van € 120.000,00 als bate geraamd. In de rekening zijn in werkelijkheid € 67.000,00 te veel rentelasten aan investeringen doorbelast. Ten opzichte van de raming is dit een nadeel van € 53.000,00.

In de begroting 2015 is de renteomslag berekend op basis van een geraamd financieringstekort. Door vertraging in de uitvoering van geraamde investeringen (voor een bedrag van bijna € 12 miljoen) is in de rekening per 1 januari 2015 in werkelijkheid sprake van een financieringsoverschot. Dit betekent ten opzichte van de

begroting een extra nadeel van € 277.000,00 op de toerekening van de rentelasten over de financieringsmiddelen. Het totale nadeel op de renteomslag bedraagt € 330.000,00.

De doorberekende kapitaallasten over investeringen zijn ten opzichte van de begroting € 432.000,00 lager. Hiervan is € 92.000,00 verantwoord in de analyse van de apparaatskosten (zie paragraaf bedrijfsvoering). Het voordeel op de programma's en algemene dekkingsmiddelen bedraagt € 340.000,00. Hiervan heeft een bedrag van € 150.000,00 betrekking op het onderdeel riolering. Het resultaat hiervan is verrekend met de equalisatiereserve/ voorziening riolering. Het netto voordeel op kapitaallasten bedraagt dan € 190.000,00.

Per saldo is het nadeel op de programma's en algemene dekkingsmiddelen € 140.000,00.

Renteomslag	€	330.000,00 N
Kapitaallasten	"	<u>190.000,00 V</u>
	€	140.000,00 N

Voor rente liquiditeit is een opbrengst geraamd van € 100.000,00. De werkelijke opbrengst bedraagt per saldo € 46.000,00. Ten opzichte van de begroting levert dit een nadeel op van € 54.000,00.

Financieringsstructuur

	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2015</u>
Totaal vaste activa (A)	€ 80.939.000,00	€ 82.676.000,00
Reserves	" 53.076.000,00	" 53.484.000,00
Saldo rekening	" 2.363.000,00	" 3.126.000,00
Voorzieningen	" 7.704.000,00	" 7.347.000,00
Opgenomen geldleningen	" <u>24.868.000,00</u>	" <u>23.502.000,00</u>
Totaal passiva (B)	€ 88.011.000,00	€ 87.459.000,00
Saldo (A-B)	€ -7.072.000,00	€ -4.783.000,00

Deze berekening laat zien dat per 31 december 2015 er sprake is van een overschot aan financieringsmiddelen van bijna € 4,8 miljoen. Ten opzichte van 2014 is het financieringssaldo met € 2.289.000,00 (€ -4.783.000,00 – € -7.072.000,00) afgenomen. In de volgende specificatie komt deze mutatie tot uitdrukking.

Besteding van middelen

Netto investeringen in vaste activa	€	7.302.000,00
Aanwending reserves	"	5.288.000,00
Aanwending voorzieningen	"	1.590.000,00
Aflossing langlopende geldleningen	"	<u>1.366.000,00</u>
	€	15.546.000,00

Herkomst van middelen

Afschrijving/afwaardering op investeringen	€	5.257.000,00
Aflossing op verstrekte leningen	"	308.000,00
Toevoeging rente aan reserves	"	1.462.000,00
Dotaties aan reserves	"	1.871.000,00
Dotaties aan voorzieningen	"	1.233.000,00
Voordelig rekeningresultaat 2015	"	<u>3.126.000,00</u>
	€	13.257.000,00

Per saldo afname van vaste financieringsmiddelen voor de financiering van vaste activa € 2.289.000,00

5. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Organisatie- en personeelsbeleid

2015 stond in het teken van organisatiewijzigingen en nieuwe werkwijzen. Het Klant Contact Centrum (KCC) heeft in 2015 concreet vorm gekregen. Er heeft een herinrichting van het gemeentehuis plaatsgevonden en de personeelsformatie en –structuur is aangepast op de nieuwe werkwijze.

Daarnaast is het Centrum voor Jeugd Gezin en Veiligheid ingericht waarbij samengewerkt wordt met de GGD en de gemeente Vlagtwedde. Er is een strategisch opleidingsplan in het kader van de decentralisaties opgesteld, met als doel alle consultants binnen Maatschappelijke zaken op te leiden voor het voeren van keukentafelgesprekken en interdisciplinaire samenwerking vanuit een regierol. In de organisatie wordt veel geïnvesteerd in persoonlijke- en loopbaanontwikkeling.

Er is in 2015 sprake geweest van een grote mate van externe inhuur van personeel. Dit vond met name plaats bij Maatschappelijke zaken op het gebied van jeugd, Wmo en inkomen, wegens de 3D-transitie, maar ook bij de afdeling Dienstverlening vond met name bij applicatiebeheer en het KCC inhuur plaats.

Het nieuwe werken wordt gefaseerd ingevoerd en is nog steeds in ontwikkeling. De invoering van de werktijdenregeling maakt flexibelere werktijden mogelijk. Wat betreft de ontwikkeling van HRM beleid, is in 2015 het BHV- en Agressiebeleid verder doorontwikkeld en is begonnen met de invoering van een toekomstbestendig functiewaarderingssysteem (HR21). In de landelijke rechtspositieregeling is een nieuw beloningshoofdstuk ingevoerd, met als doel een gemoderniseerd en uniform beloningsbeleid bij gemeenten.

Dienstverlening/Klant Contact Centrum

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente. Met het Klant Contact Centrum (KCC) willen wij de herkenbare toegang realiseren voor burgers, bedrijven en instellingen. Het doel is om hiermee onze dienstverlening te optimaliseren. In 2015 zijn hier belangrijke stappen in gezet.

Op 1 april 2015 was de verbouwing van het KCC klaar en zijn we gestart met het fasegewijs invoeren van een aantal onderdelen in het KCC. Er is tijdelijk extra personeel aangetrokken, nieuwe dienstkleding besteld en de medewerkers van het team KCC zijn opgeleid. Op 2 juli is het KCC officieel geopend door burgemeester Galama. Vanaf juli werken we met een Klant Contact Systeem waarin alle vragen, die telefonisch binnenkomen, worden geregistreerd. Aan de hand hiervan voeren we regie op de klantvragen. Daarnaast werken we voor de producten van burgerzaken meer op afspraak.

Inkoop

Medio 2014 is de centrale inkoopfunctie doorgevoerd. Ondertussen is dit verfijnd in gecoördineerde inkoop, een goed gestructureerd samenspel tussen inkoop en de functionele medewerkers van de verschillende afdelingen. Kern van het samenspel is dat het inkoopproces altijd een verantwoordelijkheid is van het inkoopteam en het product (de inhoudelijke dienst, werk of levering) altijd een verantwoordelijkheid is van de inhoudelijk deskundige kredietbeheerder. Zo staat ieder voor zijn eigen expertise en wordt een inkoopproces zo efficiënt mogelijk uitgevoerd.

Kredietbeheerders hebben de weg naar het inkoopteam gevonden voor het doen van investeringen en reguliere exploitatie-inkopen. De gekozen werkwijze wordt gewaardeerd en in toenemende mate wordt gebruik gemaakt van de faciliterende functie van het inkoopteam. Hiermee is draagvlak en erkenning gecreëerd voor de geïmplementeerde werkwijze met betrekking tot het organiseren van inkoopprocessen. Enerzijds is daarmee een belangrijke bijdrage geleverd aan het aan de voorkant voorkomen van onrechtmatige aanbestedingen doordat de juiste keuzes worden gemaakt voor enkelvoudig, meervoudig en/of Europese aanbestedingen. Anderzijds verlopen inkoopprocessen efficiënter doordat voor inkooptrajecten vanaf het begin maatwerk en structuur in het inkoopproces wordt geboden. Het waarborgen van de rechtmatigheid is verder verbeterd door een controlesystematiek waarbij het team inkoop opdrachten met een rechtmatigheidsrisico toetst voordat deze aan een leverancier worden verstrekt.

Als onderdeel van het inkoopproces wordt aan aanbestedende partijen gevraagd duurzame producten te leveren. Bij het selecteren van de opdrachtgever en het gunnen van opdracht is dat dan vervolgens één van de beoordelingscriteria. Daar waar mogelijk (onderhandse enkelvoudige en meervoudige aanbestedingen) zijn bij aanbestedingsprocessen lokale en regionale ondernemers uitgenodigd. Verder is, zonder dat er in gestuurd kon worden, aan een plaatselijke ondernemer de Europese aanbesteding voor vervanging, onderhoud en beheer van de openbare verlichting gegund.

Communicatie

In 2015 is het aantal digitale diensten opnieuw verder uitgebreid. Het digitaal loket op de website is 1,5 keer vaker gebruikt dan het jaar daarvoor.

In 2015 zijn in toenemende mate sociale media ingezet. Het aantal volgers op het gemeentelijk Twitter account is opnieuw flink toegenomen in vergelijking met voorgaande jaren (van ruim 3.100 volgers in 2014 naar ruim 3.800 volgers in 2015). In de provincie blijft Stadskanaal daarmee na de gemeente Groningen de 'grootste'. Naast het gebruik van Twitter, krijgt ook het gemeentelijk Facebook account steeds meer likes (600) en steeds meer reacties.

De gemeente heeft zich in 2015 ingezet voor een goede informatievoorziening en afstemming met inwoners en ondernemers, samen met diverse andere partijen. Dit is onder meer gedaan via wijkbezoeken, contacten met wijkraden, ondernemersbijeenkomsten en informatievoorziening via diverse media.

Door de toename van digitale dienstverlening en informatievoorziening is de frequentie van de gemeentelijke informatiepagina in De Kanaalstreek in 2015 verder verlaagd, naar gemiddeld 1 pagina per maand. De bekendmakingen zijn structureel gemeld via het digitale gemeenteblad, de GVOP.

In 2015 zijn de goede contacten met de lokale en regionale pers bestendig. Naast de gebruikelijke wekelijkse persinformatie, hebben de media veelvuldig aanvullende informatie ontvangen of zijn zij bij specifieke gebeurtenissen betrokken. Incidenteel is dit ook bij landelijke media gebeurd.

Wat betreft het verbeteren van de interne communicatie binnen de gemeente draagt zowel de verbeterde dienstverlening via het KCC als het verder optimaliseren van het intranet hieraan bij. Steeds meer interne diensten kunnen online via intranet worden aangevraagd. Daarnaast is in 2015 een aantal plenaire personeelsbijeenkomsten voorbereid en uitgevoerd, in verband met de interne ontwikkelingen.

Informatievoorziening & automatisering

In 2015 is gewerkt op basis van het Informatiebeleidsplan 2015-2016. Dit plan was een geactualiseerde en verlengde versie van het plan 2013-2015.

Op het gebied van de decentralisaties zijn diverse nieuwe applicaties in gebruik genomen. Daarnaast zijn bestaande applicaties geüpgraded en uitgebreid. Er is gewerkt aan de inrichting van de ketensamenwerking. Informatie moet op een veilige manier tussen de verschillende partners in de keten kunnen worden uitgewisseld. In dit kader zijn ook bestanden opgeschoond en uitwisselbaar gemaakt.

Vorbereidingen zijn getroffen om ons Document Management Systeem (het digitale archief) te upgraden naar een zaakgericht (en niet document gericht) systeem. Dit was noodzakelijk in verband met de verdergaande digitalisering en de start van het project digitalisering. Dit is de opmaat voor het volledig zaakgericht digitaal werken. In het kader hiervan hebben we ook grote schermen en digitale voorzieningen geplaatst in vergaderkamers en andere ruimtes.

Ter voorbereiding op de pilots die plaats gaan vinden in het kader van het tijd- en plaatsonafhankelijk werken (Het Nieuwe Werken), is een proefopstelling binnen onze hardware geplaatst. Dit moet er toe leiden dat vanaf medio 2016 de eerste medewerkers met mobiele apparaten op locatie kunnen werken. Denk hierbij aan consultants en accountmanagers van Maatschappelijke Zaken (keukentafel gesprekken), Economische Zaken (Bureau Bedrijfsleven) en de wijk- en dorpscoördinatoren.

We hebben verschillende onderzoeken laten uitvoeren naar de inrichting van onze systemen. Dit heeft geleid tot verbeteringen in onze ICT infrastructuur.

De invoering van de basisregistratie personen (BRP) is landelijk vertraagd en zal in 2016 worden opgestart.

Ontwikkeling apparaatskosten

Apparaatskosten zijn salaris- en overige personeelslasten en overheadkosten zoals huisvesting en automatisering, van het ambtelijk apparaat. De apparaatskosten zijn aan de diverse programma's toegerekend door middel van een systematiek van urenverantwoording x uurtarieven. Een deel van de kosten is rechtstreeks op de programma's verantwoord. Dit betreft onder andere kosten die aan het bestuur toegerekend worden.

De totale apparaatskosten bedragen in 2015 afgerond € 15,1 miljoen (2014 € 13,9 miljoen). Hiervan heeft € 12,0 miljoen betrekking op salarissen en overige personeelskosten en € 3,1 miljoen op kosten overhead. De stijging ten opzichte van 2014 wordt voor € 0,8 miljoen veroorzaakt door extra personeelslasten, voornamelijk als gevolg van inzet van (tijdelijk) personeel ten laste van de implementatie- en uitvoeringsbudgetten voor het Sociale Domein. Daarnaast zijn de overheadkosten € 0,4 miljoen hoger.

Van het totaal is € 1,0 miljoen rechtstreeks op de programma's verantwoord, een bedrag van € 14,1 miljoen is verantwoord via urentoerekening.

De voor- en nadelen op de doorbelaste apparaatskosten ten opzichte van de begroting maken onderdeel uit van de toelichtingen bij de programma's en algemene dekkingsmiddelen.

Het totale saldo ten opzichte van de begroting (inclusief saldi kostenplaatsen) is € 173.000,00 nadelig. Dit is het resultaat op de bedrijfsvoering.

Het bedrag van € 173.000,00 betreft per saldo een nadeel op de volgende budgetten:

- een voordeel van € 108.000,00 op personeelskosten;
- een voordeel van € 92.000,00 op kapitaallasten, voornamelijk kapitaallasten automatisering;
- een nadeel van € 309.000,00 op onderhoudskosten automatisering;
- een voordeel van € 33.000,00 op energielasten;
- een nadeel van € 61.000,00 op huisvesting, locatie A22;
- per saldo een nadeel van € 36.000,00 op diverse overige goederen en diensten.

6. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Stadskanaal had in 2015 zowel bestuurlijke als financiële belangen in 20 verbonden partijen. In deze paragraaf staan gemeenschappelijke regelingen, aandeelhouderschap, deelname aan stichtingen waarbij in 2015 zowel een bestuurlijk als financieel belang aanwezig was. Per verbonden partij zijn de belangrijkste ontwikkelingen in 2015 weergegeven.

Naam	Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z)
Verbonden Partijen	Alle 23 Groninger gemeenten
Bestuurlijk belang	Binnen de PG&Z werken de 23 Groninger gemeenten samen op het gebied van de publieke (jeugd)gezondheidszorg. De GGD is de uitvoerende organisatie en heeft de taak te zorgen voor de bescherming en bevordering van de gezondheid van de Groninger burgers. De 23 Groninger gemeenten hebben de inkoop van de jeugdzorg gemandateerd aan het Dagelijks Bestuur PG&Z en de uitvoering belegd bij de uitvoeringsorganisatie Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). Daarmee zijn er vanaf 2015 twee uitvoeringsorganisaties (GGD & RIGG) onder de vlag van PG&Z actief.
Financieel belang	Voor 2015 was begroot dat de gemeente € 2.172.000,00 bijdraagt aan de PG&Z. Dit is inclusief de bijdrage voor uitvoering van de JGZ 0-4 jarigen.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1 januari 2015 € 1.516.000,00 Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 900.000,00
Realisatie 2015	De voorgenomen evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & zorg (PG&Z) door de PG&Z is doorgeschoven naar 2016. Met ingang van 2015 maakt de RIGG (uitvoering jeugdzorg) deel uit van de PG&Z.

Naam	Bedrijvenpark Stadskanaal BV en CV
Verbonden Partijen	Gemeente Stadskanaal en TCN (faillissement)
Bestuurlijk belang	Ruimte bieden aan bedrijven die zich in Stadskanaal willen vestigen of aan bestaande bedrijven om uit te kunnen breiden en/of te verplaatsen, om zodoende werkgelegenheid te bevorderen.
Financieel belang	De activa (de gronden) is aan het bedrijvenpark onttrokken. De aandeelhouders van de BV (gemeente en TCN) hebben besloten de BV en de CV te liquideren. De liquidatie is in voorbereiding.
Realisatie 2015	Niet van toepassing

Naam	Centrumregeling beschermd wonen en opvang
Verbonden Partijen	Alle 23 Groninger gemeenten
Bestuurlijk belang	Binnen de Centrumregeling beschermd wonen Groningen hebben de 23 Groninger gemeenten afspraken gemaakt met centrumgemeente Groningen voor de uitvoering van de taken beschermd wonen, inloop GGZ en begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang over het jaar 2015.
Financieel belang	De bijdrage voor de taak inloop GGZ was voor 2015 geraamd op € 81.735,00.
Financiële kengetallen	Niet van toepassing
Realisatie 2015	De Centrumregeling beschermd wonen Groningen is in 2015 uitgevoerd, geëvalueerd en in aangepaste vorm door uw raad opnieuw vastgesteld voor 2016 en verder. Voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang is een transformatieagenda voor de komende jaren vastgesteld. Met de centrumgemeente Groningen is samengewerkt op de onderdelen Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, GGZ-inloop en het toezichthouden bij calamiteiten en geweld.

Naam	Veiligheidsregio Groningen (VR Groningen)
Verbonden Partijen	Alle 23 Groninger gemeenten
Bestuurlijk belang	De VR is op 1 januari 2014 ontstaan na splitsing van de "oude" regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (V&GR) in een nieuwe VR Groningen en de PG&Z. Binnen de VR Groningen werken de 23 Groninger gemeenten samen op het gebied van brandweezorg en rampenbestrijding (crisisbeheersing). De VR Groningen is zelf uitvoerende organisatie.
Financieel belang	Voor 2015 is een bijdrage van € 1.280.000,00 geraamd voor de uitvoering van de brandweertaken en € 102.300,00 voor rampenbestrijding.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1 januari 2015 € 2.723.000,00 Eigen vermogen 31 december 2015 € 4.284.000,00 Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 6.030.000,00 Vreemd vermogen 31 december 2015 € 6.153.000,00
Realisatie 2015	De werkelijke bijdrage voor 2015 is € 1.218.000,00 en € 62.000,00 lager dan geraamd. Dit is het gevolg van het besluit van het AB om over 2014 € 1 miljoen en over 2015 € 0,5 miljoen via de exploitatiebijdrage terug te geven aan de deelnemende gemeenten. De overdracht van de huisvesting wordt in 2016 gerealiseerd. De bijdrage voor rampenbestrijding is conform raming.

Naam	Omgevingsdienst Groningen (ODG)
Verbonden Partijen	Alle 23 Groninger gemeenten en de provincie Groningen
Bestuurlijk belang	De Omgevingsdienst Groningen verzorgt vanaf 1 november 2013 voor de Groninger gemeenten en de provincie Groningen (afhankelijk van gemaakte afspraken) de uitvoering van vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van milieu, bouwen, wonen, Ruimtelijke Ordening, Algemene Plaatselijke Verordening en Bijzondere wetten. Het belangrijkste doel van de Omgevingsdienst is het verhogen van de kennis en daarmee het verhogen van de kwaliteit van het werk en het realiseren van efficiencyvoordelen. De Omgevingsdienst Groningen werkt in opdracht van de 23 Groninger gemeenten en de provincie Groningen.
Financieel belang	De bijdrage in het exploitatietekort van de ODG bedraagt € 1.360.000,00. Daarnaast is er € 35.000,00 bijgedragen als gevolg is van specifieke loonafspraken van de medewerkers die zijn overgedragen aan de ODG.
Financiële kengetallen	Gegevens ODG 2015 Eigen vermogen 1 januari 2015 € 1.701.000,00 Eigen vermogen 31 december 2015 € 1.984.000,00 Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 3.674.000 Vreemd vermogen 31 december 2015 € 3.605.000,00
Realisatie 2015	De begroting en rekening van de ODG sluiten met de bijdrage van de deelnemers.

Naam	Stichting SportEvenementen en Talentondersteuning (SET)
Verbonden Partijen	Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, sportverenigingen en het bedrijfsleven, gevestigd in de gemeente Stadskanaal, en een vertegenwoordiger van de gemeente Stadskanaal.
Bestuurlijk belang	De stichting is opgezet met als doel om een fonds op te zetten om (grote) sportevenementen mogelijk te blijven maken en talenten te ondersteunen.
Financieel belang	Door de gemeente is in 2015 een bijdrage toegekend van € 25.000,00. Hiervan is € 17.500,00 incidenteel en € 7.500,00 structureel.
Financiële kengetallen	De stichting is eind 2015 opgericht. Financiële kengetallen zijn over 2015 nog niet beschikbaar.
Realisatie 2015	De stichting heeft in 2015 een bijdrage van € 10.000,00 betaald aan de stichting Disability Games.

Naam	Agenda voor de Veenkoloniën
Verbonden Partijen	Gemeenten Veendam, Pekela, Stadskanaal, Vlagtwedde, Borger-Odoorn, Aa en Hunze en Emmen, de waterschappen Hunze en Aa's en Velt en Vecht en de provincies Groningen en Drenthe
Bestuurlijk belang	Het verbeteren van de sociaaleconomische ontwikkeling van de Veenkoloniën.
Financieel belang	De bijdrage in de kosten voor projecten bedroeg in 2015 € 10.000,00.
Realisatie 2015	In 2015 is de uitvoering van de projecten gecontinueerd. Er zijn met € 5 miljoen aan Europees geld inmiddels 65 innovatieve projecten van de grond gekomen.

Naam	Werkvoorzieningsschap de Kanaalstreek (Wedeka)
Verbonden Partijen	Gemeenten Stadskanaal, Vlagtwedde, Borger-Odoorn, Veendam en Menterwolde
Bestuurlijk belang	Mensen met een arbeidshandicap een passende werkomgeving bieden en/of begeleiding bieden indien de werkomgeving bij een reguliere werkgever is. Dit gebeurt in het kader van de wet Sociale Werkvoorziening.
Financieel belang	Voor de uitvoering van de WSW heeft de gemeente in het Sociaal Deelfonds een bedrag van € 18.278.000 ontvangen van het Rijk. Dit lumpsum bedrag is doorbetaald aan Wedeka Bedrijven.
Financiële kengetallen	Gegevens Wedeka 2015: Eigen vermogen 1 januari 2015 € 2.952.000,00 Eigen vermogen 31 december 2015 € 2.540.000,00. Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 9.672.000 Vreemd vermogen 31 december 2015 € 8.904.000,00. Het nadelige exploitatieresultaat over 2015 van € 362.000,00 is ten laste gebracht van de algemene reserve, waardoor een algemene reserve resteert van € 1.539.000,00.
Realisatie 2015	Door hogere opbrengsten, lagere bedrijfslasten en een hogere Rijkssubsidie hoeft de begrote gemeentelijke bijdrage van € 901.000,00 niet te worden betaald.

Naam	Bedrijvenpark Zuid-Groningen
Verbonden Partijen	Gemeente Stadskanaal en Gemeente Vlagtwedde
Bestuurlijk belang	Ontwikkelen werkgelegenheid door middel van exploitatie bedrijventerrein
Financieel belang	Exploitatie fase 1 is met winst afgerond.
Realisatie 2015	-

Naam	Samenwerkingsverband afvalverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)
Verbonden Partijen	Gemeenten Bellingwedde, Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Oldambt, Pekela, Slochteren, Stadskanaal, Veendam, Vlagtwedde
Bestuurlijk belang	Samenwerking op het gebied van verwijdering van afval. Het accent ligt op het afsluiten van afvalverwerkingscontracten en afvalinzamelingscontracten.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage aan SOZOG voor 2015 was geraamd op € 2.300,00. Vanwege de liquiditeitspositie van het Sozog was er geen bijdrage verschuldigd.
Financiële kengetallen	De SOZOG heeft geen eigen of vreemd vermogen. Het exploitatieresultaat wordt met de deelnemende gemeenten afgerekend.
Realisatie 2015	-

Naam	Eems Dollard Regio (EDR)
Verbonden Partijen	Grensoverschrijdend samenwerkingsverband in het noordelijk Nederlands-Duits grensgebied.
Bestuurlijk belang	Op allerlei terreinen contacten in de regio tussen mensen, overheden, ondernemingen en organisaties tot stand te brengen en te versterken.
Financieel belang	De contributie voor 2015 bedroeg € 3.200,00
Realisatie 2015	Er zijn diverse projecten (mede) gefinancierd vanuit de EDR, zoals de inzet op de vergroting van de arbeidsmobiliteit (in arbeidsmarktregioverband) naar Duitsland.

Naam	Bestuursacademie Noord Nederland
Verbonden Partijen	Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling BANN, waaronder de gemeente Stadskanaal
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling BANN is na de fusie met de Bestuursacademie Oost-Nederland omgevormd tot een vangnetvoorziening voor na de privatisering doorlopende werkgeversverplichtingen.
Financieel belang	In de begroting 2015 is geen bijdrage geraamd.
Realisatie 2015	-

Naam	NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)
Verbonden Partijen	Nederlandse overheidsinstellingen waaronder alle Nederlandse gemeenten.
Bestuurlijk belang	De NV BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 27.339 aandelen met een nominale waarde van € 68.000,00 (€ 2,50 per aandeel). In 2015 is een bedrag van € 16.000,00 aan dividend ontvangen.
Financiële kengetallen	Gegevens rekening Eigen vermogen 1 januari 2015 € 3.582 mln. Eigen vermogen 31 december 2015 € 4.163 mln. Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 149.923 mln. Vreemd vermogen 31 december 2015 € 145.348 mln. Het resultaat over 2015 is € 226 mln.
Realisatie 2015	Geen bijzonderheden.

Naam	Enexis Holding NV (voorheen NV Essent)
Verbonden Partijen	6 provincies en 113 gemeenten
Bestuurlijk belang	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk voor 1 januari 2011 gesplitst te worden in een Netwerk en een Productie- en Levering Bedrijf. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij het economisch eigendom de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis. De afsplitsing van het netwerkbedrijf vanuit Essent naar haar publieke aandeelhouders is geëffectueerd op 30 juni 2009 via een uitkering in natura. Essent heeft daarmee 100% van de aandelen in de Vennootschap Enexis Holding uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van hun aandelenbezit.
Financieel belang	De gemeente bezit 568.464 aandelen met een nominale waarde van € 568.464,00 (€ 1,00 per aandeel). In 2015 is een bedrag van € 504.000,00 aan dividend ontvangen. In verband met de verstrekte achtergestelde geldlening is een bedrag van € 42.000,00 aan rente ontvangen.
Financiële kengetallen	Gegevens rekening Eigen vermogen 1 januari 2015 € 3.517 mln. Eigen vermogen 31 december 2015 € 3.608 mln. Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 2.900 mln. Vreemd vermogen 31 december 2015 € 3.472 mln. Het resultaat over 2015 is € 223,1 mln.
Realisatie 2015	Enexis heeft eind 2015 het proces in gang gezet om de achtergestelde lening per 31 december 2016 af te lossen.

Naam	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
Verbonden Partijen	6 provincies en 113 gemeenten
Bestuurlijk belang	De rechter heeft, in kort geding, bepaald dat het 50%-belang van Essent, in economische zin, in NV Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ) niet mocht worden mee verkocht aan RWE. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridisch als economische eigendom van Essent haar 50% belang in EPZ verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen. Medio 2011 is overeenstemming bereikt tussen de aandeelhouders van PBE en het Zeeuwse energiebedrijf Delta over een minnelijke regeling van het in 2009 ontstane geschil inzake de verkoop en levering. Het EPZ-belang is alsnog verkocht aan RWE. PBE heeft sindsdien alleen nog enkele toezichthoudende functies.
Financieel belang	Deelneming heeft een nominale waarde van € 1,00.
Financiële kengetallen	Gegevens rekening Eigen vermogen 1 januari 2015 € 1.598 mln. Eigen vermogen 31 december 2015 € 1.580 mln. Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 108.000,00 Vreemd vermogen 31 december 2015 € 118.000,00. Het resultaat over 2015 is - € 18 mln
Realisatie 2015	Geen bijzonderheden.

Naam	Vordering op Enexis BV
Verbonden Partijen	6 provincies en 113 gemeenten
Bestuurlijk belang	Omdat Enexis BV over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs voor de gas- en elektriciteitsnetten te betalen is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening van Essent Nederland BV. De lening is overgedragen aan de verkopende aandeelhouders en ondergebracht in deze vennootschap.
Financieel belang	Deelneming heeft een waarde van € 75,96. Verstreckte geldlening € 3.228.000,00. In verband met de verstreckte geldleningen is in 2015 een bedrag van € 184.000,00 aan rente ontvangen.
Financiële kengetallen	Gegevens rekening Eigen vermogen 1 januari 2015 € 66.000,00 Eigen vermogen 31 december 2015 € 43.000,00. Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 862 mln. Vreemd vermogen 31 december 2015 € 862 mln. Het resultaat over 2015 is -€ 22.000,00.
Realisatie 2015	Geen bijzonderheden.

Naam	CBL Vennootschap BV
Verbonden Partijen	6 provincies en 113 gemeenten
Bestuurlijk belang	De functie van deze CBL Vennootschap BV is dat zij de verkopende aandeelhouders vertegenwoordigt (naast RWE AG, Enexis Holding NV en Essent NV) ten behoeve van de afwikkeling van de Cross Border Leases.
Financieel belang	Deelneming heeft een waarde van € 75,96.
Financiële kengetallen (in dollars)	Gegevens rekening (in dollars): Eigen vermogen 1 januari 2015 \$ 9,8 mln. Eigen vermogen 31 december 2015 \$ 9,5 mln. Vreemd vermogen 1 januari 2015 \$ 107.000,00 Vreemd vermogen 31 december 2015 \$ 445.000,00. Het resultaat over 2015 is -\$ 351.000,00
Realisatie 2015	Geen bijzonderheden.

Naam	Verkoop Vennootschap BV
Verbonden Partijen	6 provincies en 113 gemeenten
Bestuurlijk belang	In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze deelneming. De vennootschap beheert het bedrag dat in escrow is gestort ter zekerheidsstelling van eventuele schadeclaims.
Financieel belang	Deelneming heeft een waarde van € 75,96. Verstrekt kapitaal € 1.671.000,00. Dit bedrag is 100% voorzien. In 2015 is het tweede deel van de General Escrow vrijgevallen. Onze gemeente heeft een bedrag ontvangen van € 1.241.000,00.
Financiële kengetallen	Gegevens rekening Eigen vermogen 1 januari 2015 € 363 mln. Eigen vermogen 31 december 2015 € 85 mln. Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 80 mln. Vreemd vermogen 31 december 2015 € 30 mln. Het resultaat over 2015 is € 49 mln.
Realisatie 2015	In 2015 is het tweede deel van de General Escrow vrijgevallen. Over het restant in de escrow wordt door het bestuur van Verkoop Vennootschap nog onderhandelingen gevoerd met RWE.

Naam	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap BV)
Verbonden Partijen	6 provincies en 113 gemeenten
Bestuurlijk belang	In februari 2008 zijn Essent NV en Essent Nederland BV, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingswetgeving onverbindend zijn. Als gevolg van deze, in de ogen van Essent NV, onverbindende splitsingswetgeving (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing) lijden haar aandeelhouders schade. Om te zorgen dat het hoger beroep doorgang kan vinden (ondanks de verkoop) is de schadevergoedingsvordering toen gecedeerd aan de Claim Staat Vennootschap BV. In 2014 is er, in verband met de verkoop van Attero, een bedrag van € 13,5 miljoen in escrow gestort (voor eventuele claims). Deze escrow wordt beheerd door CSV Amsterdam BV.
Financieel belang	Deelneming heeft een waarde van € 75,96.
Financiële kengetallen	Gegevens rekening Eigen vermogen 1 januari 2015 € 9.000,00 Eigen vermogen 31 december 2015 -€ 42.000,00. Vreemd vermogen 1 januari 2015 € 36.000,00 Vreemd vermogen 31 december 2015 € 50.000,00. Het resultaat over 2015 is -€ 50.000,00.
Realisatie 2015	Geen bijzonderheden.

Naam	NV Waterbedrijf Groningen
Verbonden Partijen	Alle 23 Groninger gemeenten en de provincie Groningen
Bestuurlijk belang	Waterbedrijf Groningen wil als maatschappelijke onderneming de waterbelangen in de regio duurzaam veilig stellen.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 14 aandelen met een nominale waarde van € 6.350,00 (€ 454,00 per aandeel). Door het waterbedrijf wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële kengetallen	Nog niet bekend.
Realisatie 2015	Geen bijzonderheden.

7. PARAGRAAF GRONDBELEID

Inleiding

De gemeente Stadskanaal hanteert een situatief grondbeleid. Afhankelijk van de situatie maakt de gemeente een keuze tussen:

- actief aankopen;
- wachten tot kansen zich voordoen;
- samenwerken met marktpartijen;

of worden ontwikkelingen aan de markt overgelaten.

Deze paragraaf biedt een overzicht van het exploitatieresultaat over 2015, de omvang van het strategisch grondbezit en het weerstandsvermogen van de grondexploitatie.

Exploitatieresultaat

Over het jaar 2015 is het saldo € 1.325.000,00 negatief.

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

a. Voorziening afwikkeling Nieuw-Veenlanden/Drentse Horn	€	935.000,00 N
b. Afwaardering in exploitatie genomen gronden	"	25.000,00 N
c. Afwaardering Dideldom	"	247.000,00 N
d. Afwaardering diverse complexen	"	<u>118.000,00 N</u>
Totaal afwaarderingen	€	1.325.000,00 N

In de nota Grondbeleid is vastgelegd dat er geen saldo in de exploitatie terechtkomt maar dat een saldo via onttrekkingen c.q. toevoegingen aan reserves of via mutaties op de balanspost onderhanden werk wordt geëgaliseerd. Het negatieve resultaat van € 1.325.000,00 wordt onttrokken aan de algemene reserve.

Toelichting

Voorziening afwikkeling Nieuw-Veenlanden

De verkoop van de bouwkavels in Nieuw Veenlanden stagneert. In 2012 is er één bouwkavel verkocht en in 2014 eveneens één. Gezien het huidige verkooptempo, de (mogelijke) komst van windturbines en een afnemende woningvraag, is de verwachting dat de verkoop van kavels nog verder zal afnemen. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de exploitatie van het plan. Kosten voor beheer en onderhoud, rentelasten en projectkosten blijven op de exploitatie drukken, terwijl inkomsten uitblijven. Er wordt rekening gehouden met een beëindiging van het project, waarbij de verantwoordelijkheid voor een zorgvuldige afronding wordt overgedragen aan de gemeente Borger-Odoorn. Voor de afwikkeling van het project wordt een voorziening getroffen van € 935.000,00.

Afwaardering in exploitatie genomen gronden

Deze afwaardering bestaat uit een korting die gegeven is op een verkochte bouwkavel in Mussel en een aanpassing van de exploitatieopzet voor de Schoolkade in Musselkanaal. De korting op de verkochte bouwkavel is gegeven vanwege een slechte bodemgesteldheid waardoor de funderingskosten toenamen voor de koper.

Afwaardering Dideldom

De gemeente heeft nog ca. 1 ha aan grond in exploitatie op het bedrijventerrein Dideldom. Vanwege de lagere grondprijzen van het naastgelegen Mercurius Business Park wordt de boekwaarde met € 247.000,00 afgewaardeerd. De boekwaarde wordt na afwaardering € 20/m², dit is vergelijkbaar met de omliggende percelen.

Afwaardering diverse complexen

De grootste afwaardering is het gevolg van het uit de verkoop halen van een bouwka­vel aan de Hoofdstraat 120/121 in Stadskanaal. Vanwege een uitblijvende vraag is gekozen om nog 1 bouwka­vel in de markt te houden, de bijbehorende afwaardering bedraagt € 101.000,00. De overige € 16.000,00 aan afwaarderingen bedragen correcties van boekwaardes boven de verkoopprijs van drie woningbouwlocaties en de afhandeling van de grondruil op het bedrijvenpark Stadskanaal.

Omvang strategisch grondbezit.

De ontwikkeling van het strategisch grondbezit is als volgt:

<i>Categorie gronden</i>	<i>1-1-2015</i>	<i>31-12-2015</i>
direct uitgeefbaar	10 ha	10 ha
rechtstreeks gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen	42 ha	1 ha
Totaal grondbezit grondexploitatie	52 ha	11 ha
Pachtgronden	65 ha	80 ha
Totaal strategisch grondbezit	117 ha	91 ha

Het grondbezit is afgenomen met 26 ha:

- Mercurius Business Park 14,5 ha
In maart 2015 is deze grond verkocht.
- Bedrijvenpark Stadskanaal 11 ha
In 2015 is 11 hectare grond geruimd met de nieuwe eigenaren van het bedrijvenpark tegen de openbare wegen en waterpartijen.
- Mussel 0,2 ha
Dit betreft de verkoop van kavels.
- Tuinlaan 0,3 ha
Dit betreft de verkoop van grond.

In 2015 zijn de gronden van het Bedrijvenpark Zuid-Groningen (14,5 ha) overgebracht van de grondexploitatie naar de materiele vaste activa, balanspost gronden en terreinen. In bovenstaand overzicht is dit terug te zien bij de toename van de pachtgronden.

Uitgiftebeleid

In 2015 hebben de volgende verkopen plaats gevonden:

<i>Waar</i>	<i>Wat</i>	<i>Oppervlakte</i>
Mercurius Business Park	Bedrijventerrein	145.650 m ²
Bedrijvenpark Stadskanaal	Bedrijventerrein	109.865 m ²
Mussel	Bouwkavels	2.208 m ²
Tuinlaan	Uitbreiding kavel	3.645 m ²
	Totaal	261.368 m ²

Per 31 december 2015 zijn 40 woningbouwkavels beschikbaar:

Landschappelijk Wonen, Mussel	7
Blauwe Kamer, Alteveer	10
Tuinlaan	8
Molenwijk, Stadskanaal	7
Schoolkade, Musselkanaal	3
LTS-park, Musselkanaal	2
A-kade 8 – 9, Musselkanaal	2
Hoofdstraat 120/121, Stadskanaal	1

Grondexploitatie complexen

In 2015 hebben ten aanzien van de voorbereiding, het bouwrijp maken en het woonrijp maken activiteiten plaats gevonden bij het complex Schoolkade 95-96 en Molenwijk.

<i>Boekwaarden</i>	<i>1-1-2015</i>	<i>31-12-2015</i>
Niet in exploitatie genomen gronden	1.110.028	1.180.930
Overige gronden	3.248.556	1.157.634
Onderhanden werk	2.506.858	2.347.805
Voorziening niet in exploitatie genomen gronden	-223.000	-1.138.000
Voorziening overige gronden		-30.000
Voorziening onderhanden werk	-120.226	-120.226
<i>Totaal</i>	<i>6.522.216</i>	<i>3.398.143</i>

Een overzicht van de opbouw van het grondbezit per 31 december 2015 ligt voor leden van uw raad ter inzage bij de griffier.

Strategische aankopen

Er zijn geen strategische aankopen gedaan.

Weerstandsvermogen

Het saldo van de algemene reserve grondexploitatie is nihil, hierdoor valt de grondexploitatie voor het weerstandsvermogen terug op het algemene weerstandsvermogen van de gemeente. Bij de beschouwing van dit weerstandsvermogen is ook het risico van de grondexploitatie meegenomen.

8. PARAGRAAF SOCIAAL DOMEIN

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 zijn we verantwoordelijk voor de uitvoering van de 3 decentralisaties AWBZ/WMO, Jeugdzorg en Participatiewet. Per die datum zijn ook de rijksmiddelen van deze drie decentralisaties ontschot en samengevoegd in de integratie-uitkering sociaal domein. Uitgangspunt is dat de drie decentralisaties binnen de door de Rijksoverheid beschikbaar gestelde financiële middelen worden uitgevoerd. Om het sociaal domein zowel beleidsmatig als financieel goed te kunnen volgen is afgesproken dit te doen in de paragraaf Sociaal Domein. We hebben u zowel in de voorjaarsnota als in de najaarsnota 2015 op de hoogte gehouden over de uitvoering van de drie decentralisaties. Zoals bekend neemt ook onze gemeente deel aan de gemeentelijke monitor Sociaal Domein (KING/VNG). Vanaf januari 2016 zijn de resultaten in het sociaal domein over het eerste half jaar 2015 op www.waarstaatjegemeente.nl beschikbaar gekomen. Daarmee kunnen de resultaten van onze gemeente vergeleken worden met andere gemeenten.

Visie

Onze visie op het sociaal domein is vastgelegd in de nota "Stadskanaal, samen met de burger". Deze nota laat een stip op de horizon zien en geeft ons en onze ketenpartners, koers, houvast en richting voor de concrete uitvoering. Kern hiervan is dat we de komende jaren geleidelijk toewerken om de transformatie van "zware" naar "lichte" ondersteuning te bewerkstelligen. Uiteindelijk moet dit gaan resulteren in een verschuiving van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen. Het streven is dat op termijn het percentage "individuele maatwerkvoorzieningen" minder is dan 15. De transformatie en transitie binnen het Sociale Domein lopen parallel. Het tempo is echter verschillend. Dit jaar is er natuurlijk veel energie gestoken in de transitie om de (werk)processen goed te laten verlopen. Ondertussen zal het accent geleidelijk meer komen te liggen op de transformatie. Onderstaand wordt per decentralisatie op hoofdlijnen aangegeven wat er in 2015 is gebeurd en wat hiervan de consequenties zijn geweest.

WMO

Vanaf 2015 was de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 van kracht. Twee dossiers stonden daarin centraal: Huishoudelijke Hulp en de decentralisatie van de AWBZ-taken.

Huishoudelijke hulp:

Begin 2015 stond in het teken van de uitvoering van het besluit om het schoonmaakwerk over te laten aan de particuliere markt en als gemeente alleen nog Hulp bij het Huishouden te verstrekken als er geen regie meer was. Vanaf 1 oktober is dit beleid geïmplementeerd onder gelijktijdige start van de invoering van de HHT-regeling en Vangnetregeling. Deze beleidswijziging heeft geleid tot bezwaarprocedures. In november 2015 hebben wij besloten het beleid voor Huishoudelijke hulp door te ontwikkelen.

Decentralisatie AWBZ taken

Vanaf 1 januari zijn de diverse begeleidingstaken overgegaan van de AWBZ naar de Wmo alsmede het toezicht op de kwaliteit en de rechtmatigheid van de Wmo. De taken die vanaf 1 januari door ons zijn uitgevoerd zijn Begeleiding Individueel, Begeleiding Groep, Persoonlijke Verzorging, Kortdurend Verblijf, Beschermd Wonen (via centrumgemeente), Cliëntondersteuning voor de AWBZ-doelgroep, de GGZ-inloop, budget om Chronisch Zieken financieel te compenseren en budget voor inzet van een Doventolk en sociale teams. De decentralisatie ging gepaard met de invoering van het Trekkingsrecht voor de Persoonsgebonden Budgetten dat in 2015 door de Sociale Verzekeringsbank voor het eerst werd uitgevoerd.

Met de gemeente Groningen is samengewerkt in de uitvoering van diverse taken. Voor de zorg in natura voor de begeleidingstaken is het provinciale continuïteitsarrangement uitgevoerd en er is een provinciale toezichthouder voor calamiteiten en geweld aangesteld. Daarnaast is voor het Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang een nieuwe Centrumregeling vastgesteld en een meerjarig transformatieplan opgesteld.

In 2015 is in de samenwerking met 11 Groningse gemeenten een nieuw inkoopproces gestart voor de periode vanaf 2016 en afgerond. Dit heeft geleid tot gunning aan nieuwe aanbieders via het Ommelander Samenwerkingsmodel.

De implementatie van de nieuwe taken (transitie) ging gepaard met extra inspanningen. Naast de her-indicaties was veel aandacht nodig voor de administratieve processen en problemen met de ICT-systemen bij zowel Sociale Verzekeringsbank, aanbieders als gemeenten.

In 2015 is een goede samenwerkingsrelatie ontstaan en verstevigd met onze ketenpartners (regionaal, provinciaal) die de basis vormt voor het doorontwikkelen van het beleid (de transformatie).

Jeugd

Op 1 januari 2015 is de verantwoordelijk voor de jeugdhulp in één keer in zijn geheel overgegaan naar de gemeente. Bij de daadwerkelijke inkoop, toegang en uitvoering van deze hulp is echter veel meer sprake van een groeimodel. Ouders, jongeren, uitvoerende professionals, de RIGG, maar ook ons CJGV hebben elkaar opnieuw moeten vinden in hun nieuwe rol. Zowel bij het inschatten van de juiste individuele hulp, als ook de uitvoering ervan en de administratieve afhandeling. In veel gevallen ging dat al goed in 2015, maar het is ook voor gekomen dat betrokken partijen langer moesten wachten en vaker afstemming moesten zoeken dan ze wellicht gewend waren of verwacht hadden. Er zijn voor zover bekend geen kinderen verstoken gebleven van noodzakelijke zorg en hulp. Zeker niet als het er om ging de minimale veiligheid te waarborgen.

Participatie

“Akkoord van Westerlee”

Eind februari 2015 is het “Akkoord van Westerlee” door de zeven Oost-Groninger gemeenten, de gemeente Borger-Odoorn, de Rijksoverheid, de Provincie en de Sociale Partners getekend. Kern van dit akkoord is tweeledig. Ten eerste moeten de twee sw-bedrijven Synergon en Wedeka worden afgebouwd waarbij de ambitie is uitgesproken dat in 2018 60% van de sw-medewerkers individueel dan wel in groepsdetacheringen zijn ondergebracht bij reguliere werkgevers. Ten tweede wordt een nieuwe uitvoeringsorganisatie “gebouwd” ten behoeve van de doelgroep van de participatiewet.

In de zomer 2015 is het plan van aanpak uitvoering “Akkoord van Westerlee” door alle zeven colleges van burgemeester en wethouders van Oost-Groninger en de gemeente Borger-Odoorn vastgesteld. Alle gemeenteraden zijn over het plan van aanpak geïnformeerd. Over de invulling van de “uitvoeringsorganisatie” ontstond tussen de verschillende gemeenten verschil van inzicht. Deze impasse is voor het kerstreces 2015 opgelost. Afgesproken is dat de TDC methodiek de basis vormt voor de nieuwe uitvoeringsorganisatie, dat deze “lean and mean” wordt georganiseerd en dat de individuele gemeenten hierover zeggenschap behouden. Op basis daarvan is een gewijzigd plan van aanpak gemaakt. In het voorjaar 2016 wordt een bestuurlijk advies verwacht waarin op hoofdlijnen de contouren van de nieuwe uitvoeringsorganisatie worden geschetst.

Arbeidsmarktregio Groningen Werk in Zicht

De samenwerking van de 27 gemeenten binnen de gehele arbeidsmarkt regio Groningen Werk in Zicht wordt steeds intensiever en professioneler. Belangrijkste doel is om mensen aan het werk te houden of te krijgen. Binnen dit samenwerkingsverband wordt intensief samengewerkt tussen Ondernemers, Onderwijs en Overheid. Het regionaal “Werkbedrijf”, een netwerkorganisatie die onderdeel uitmaakt van de arbeidsmarkt regio Groningen Werk in Zicht, is dit jaar gerealiseerd. Dit “Werkbedrijf”, dat in het kader van de Participatiewet en het Sociaal Akkoord door elke arbeidsmarktregio in Nederland moet worden gerealiseerd, is aanjager om de afspraakbanen in de arbeidsmarktregio Groningen Werk in Zicht te realiseren.

Ook binnen de sub-arbeidsmarktregio Oost-Groningen wordt, binnen de kaders van de nota “Invoering Participatiewet in Oost-Groningen, tussen Ondernemers, Onderwijs en Overheid steeds beter en intensiever samengewerkt om werkzoekenden aan een baan te helpen. In Oost-Groningen is hiervoor een Bestuurlijk Overleg en een Managersoverleg actief. De concrete uitvoering vindt plaats in de vijf TDC 's.

Financiën

Algemeen

In de begroting 2015 hebben wij het financieel kader van het sociaal domein aangegeven. Hierin zijn niet alleen de gedecentraliseerde taken van de Wmo, de Jeugdzorg en de Participatie opgenomen. Om integraal beleid te kunnen voeren zijn ook de bestaande taken opgenomen die daar direct mee samenhangen. Voor de Wmo zijn dit de voorzieningen huishoudelijke hulp en gehandicapten en voor de jeugdzorg het Centrum voor Jeugd en Gezin. Tevens maken de algemene voorzieningen onderdeel uit van het sociaal domein. Dit zijn vooral taken die de Stichting Welstad voor onze gemeente uitvoert zoals het sociaal cultureel werk, maatschappelijk werk etc. In het bestuursakkoord is afgesproken om het sociaal domein binnen de rijksmiddelen uit te voeren. In 2015 voldoen wij ruim aan dit criterium.

Hieronder geven wij u een toelichting op het rekeningresultaat 2015 van het sociaal domein. Daarnaast gaan wij in op een aantal ontwikkelingen en financiële risico's.

Rekeningresultaat

Het rekeningresultaat op het sociaal domein is in 2015 uitgekomen op € 2,6 miljoen voordelig. In de begroting is een nadeel geraamd van € 754.000,00. Het voordeel ten opzichte van de begroting bedraagt € 3,4 miljoen. In de najaarsnota 2015 werd nog een nadeel op het sociaal domein verwacht van € 400.000,00. Na de najaarsnota zijn nog een aantal wijzigingen in de begroting verwerkt. Daarnaast moet nog rekening worden gehouden met de mutaties in de decemberwijziging 2014. Per saldo leveren deze wijzigingen een nadeel op van € 354.000,00. Dit betreft de volgende zaken.

- Bij de behandeling van de najaarsnota 2015 heeft u besloten een subsidie van € 33.000,00 beschikbaar te stellen aan een hospice.
- Mutaties decemberwijziging 2015: dit betreft o.a. de overheveling van budgetten naar 2016 voor de herindicaties Wmo en jeugd. Het voordeel bedraagt € 119.000,00.
- Mutaties decemberwijziging 2014: dit betreft o.a. de overheveling van budgetten naar 2015 voor de implementatiekosten van de drie decentralisaties. Het nadeel bedraagt € 440.000,00.

In onderstaand overzicht zijn de verschillen tussen de begroting en rekening in beeld gebracht. In de laatste kolom van de tabel is het resultaat per programma aangegeven.

Programma 1. Welzijn en Zorg	€	1.663.000,00 V
Programma 3. Jeugd en educatie	"	673.000,00 V
Programma 4. Economie en Arbeidsmarkt	"	1.016.000,00 V
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien	"	<u>2.000,00 V</u>
Totaal	€	<u>3.354.000,00 V</u>

Sociaal Domein (x € 1.000,00)								
Prod nr.	Programma	Bestaande taken	Decentralisatie			Rekening	Begroting	Verschil
			AWBZ	Jeugdzorg	Participatie	2015	2015	
	1. Welzijn en Zorg							
43	Opvang, begeleid en beschermd wonen	87	82			169	163	-6
44	Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	406	274			680	765	85
45	Maatwerkvoorzieningen Wmo	5.199	4.787			9.986	11.035	1.049
		5.692	5.143	0	0	10.835	11.963	1.128
div.	<u>Algemene voorzieningen</u>							
	Totaal Algemene voorzieningen	3.452	43	0	0	3.495	4.030	535
	Totaal programma 1. Welzijn en Zorg	9.144	5.186	0	0	14.330	15.993	1.663
	3. Jeugd en Educatie							
48	Individuele voorzieningen en opvang jeugd			9.760		9.760	10.433	673
	4. Economie en Arbeidsmarkt							
40	Voorzieningen minima		129			129	210	81
41	Arbeidsmarkt				20.065	20.065	21.000	935
	Totaal progr.4. Economie en Arbeidsmarkt		129		20.065	20.194	21.210	1.016
	Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien							
66	Apparaatskosten (t.l.v. deelfonds)	322	507	369	156	1.354	1.354	0
	Totaal nettolasten	9.466	5.822	10.129	20.221	45.638	48.990	3.352
	Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien							
65	Algemene uitkering gemeentefonds/overige	4.765				4.765	4.765	0
	Integratie uitkering Sociaal Domein		6.839	10.785	20.087	37.711	37.709	-2
	Integratie uitkering Wmo	4.047				4.047	4.047	0
	Decentralisatie uitkering HHT	1.487				1.487	1.487	0
	Decentralisatie uitkering CJG maatwerkdeel	228				228	228	0
	Totaal uitkeringen	10.527	6.839	10.785	20.087	48.238	48.236	-2
	Resultaat jaarrekening	1.061	1.017	656	-134	2.600	-754	3.354
	Resultaat begroting	108	215	-8	-1.069	-754	0	0
	Verschil Jaarrekening - begroting	953	802	664	935	3.354	-754	3.354

Resultaat taakvelden

Op de onderste regel van het overzicht staan de resultaten per taakveld.

Bestaande taken	€	953.000,00 V
Decentralisatie AWBZ	"	802.000,00 V
Decentralisatie jeugdzorg	"	664.000,00 V
Decentralisatie participatie	"	935.000,00 V
Totaal	€	<u>3.354.000,00 V</u>

Hieronder noemen wij per taakveld de belangrijkste afwijkingen met de begroting.

Bestaande taken

Het voordeel op de bestaande taken bedraagt € 953.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Het voordeel op het zorgbudget bedraagt totaal € 719.000,00.
 - Het voordeel op het ZIN voor huishoudelijke hulp bedraagt € 459.000,00. Zoals in de najaarsnota 2015 is gemeld, was het aantal cliënten in de periode januari - september 2015 behoorlijk lager dan geraamd. Ook is het effect van de maatregel extramuralisatie AWBZ zorgzwaartepakketten beperkt gebleven. Voor de periode oktober - december 2015 is in de begroting budget geraamd voor het tijdelijk verlengen van de indicatie HH1 cliënten, de verstrekking van OZ/OH en de vangnetregeling. Dit budget is maar voor een deel aangesproken.
 - Vanaf 2015 wordt het beheer van de PGB's uitgevoerd door de SVB. Het voordeel op het PGB bedraagt € 72.000,00. Dit komt enerzijds omdat minder PGB aan cliënten is toegekend dan geraamd. Anderzijds hebben cliënten maar een deel (92%) van hun PGB benut.
 - Op de gehandicapten voorzieningen is een voordeel met de begroting van € 188.000,00. Door onder andere de aanpassing van het drempelbedrag in het "besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning" en de invoering van de eigen bijdragen is het aantal aanvragen voor een individuele voorziening afgenomen. Daarnaast levert het gezamenlijk hulpmiddelendepot met de andere gemeenten efficiencyvoordelen op door het hergebruik van de voorzieningen. In 2015 zijn geen dure woonvoorzieningen uitgevoerd. Bij het collectief vervoer zijn minder kilometers door pashouders verreden.
- Het voordeel op de subsidies, bijdragen e.d. bedraagt € 181.000,00. In verband met andere urgentere werkzaamheden (huishoudelijke hulp, aanbesteding etc.) is het Wmo uitvoeringsplan dit jaar gedeeltelijk uitgevoerd. Hierdoor is een voordeel op het budget ontstaan van € 141.000,00. Tevens hebben wij van instellingen subsidie terugontvangen. Het voordeel bedraagt € 40.000,00.
- De indicatiestelling van cliënten is hoofdzakelijk door de eigen Wmo-consulenten afgedaan. Hierdoor is een voordeel op het budget voor medische advisering ontstaan van € 56.000,00.
- De overige afwijkingen zijn per saldo € 3.000,00 nadelig.

AWBZ

De budgetten voor de decentralisatie van de AWBZ zijn in de begroting 2015 gebaseerd op het continuïteitsarrangement 22 Groninger gemeenten. Het voordeel met de begroting bedraagt € 802.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

- Het voordeel op het zorgbudget voor begeleiding, kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging bedraagt € 283.000,00. Hiervan heeft € 185.000,00 betrekking op het PGB. Dit komt enerzijds omdat minder PGB aan cliënten is toegekend dan geraamd. Anderzijds hebben cliënten maar een deel (96%) van hun PGB benut. Op de collectieve ziektekostenregeling is er een voordeel met de begroting van € 81.000,00.
- Een deel van de rijksuitkering voor de decentralisatie AWBZ is bestemd voor de kosten van een doventolk, wijkteams en mantelzorgwaardering. Van het budget is € 241.000,00 overgebleven.
- Een deel van de rijksuitkering voor de decentralisatie AWBZ is bestemd voor uitvoering- en transformatiekosten bij de gemeente (€ 633.000,00). Daarnaast was vanuit 2014 nog implementatiebudget beschikbaar (€ 238.000,00). Van het budget is € 268.000,00 overgebleven.
- Het voordeel op de Integratie-uitkering sociaal domein (Wmo-deel) bedraagt € 10.000,00.

Jeugdzorg

De budgetten in de begroting 2015 zijn gebaseerd op het RTA Groninger gemeenten. Het voordeel met de begroting bedraagt € 664.000,00. Dit heeft de volgende oorzaken.

Het voordeel op het zorgbudget bedraagt € 520.000,00. Het voordeel heeft betrekking op het persoonsgebonden budget. Dit komt vooral omdat cliënten maar een deel (78%) van hun PGB hebben benut. Ook zijn ouderbijdragen ontvangen (€ 6.000,00). Het college onderzoekt of de in 2015 ontvangen ouderbijdragen terug gestort kunnen worden.

- Een deel van de rijksuitkering voor de decentralisatie jeugdzorg is bestemd voor uitvoering- en transformatiekosten bij de gemeente (€ 672.000,00). Daarnaast was vanuit 2014 nog implementatiebudget beschikbaar (€ 66.000,00). Van het budget is € 153.000,00 overgebleven.
- Het nadeel op de Integratie-uitkering sociaal domein (jeugdzorg-deel) bedraagt € 9.000,00.

Participatie

Op het budget voor de decentralisatie van de Participatie is een voordeel met de begroting van € 935.000,00. Door een gunstig exploitatieresultaat van het werkvoorzieningsschap Wedeka hoeven de deelnemende gemeenten geen bijdrage te leveren. Dit levert een voordeel op van € 901.000,00. Het overige voordeel van € 34.000,00 betreft voornamelijk lagere kosten van re-integratie.

Resumé

Uit bovenstaande toelichting blijkt dat er drie belangrijke factoren aan het overschot op het sociaal domein ten grondslag liggen: lagere zorgkosten, onderbesteding van bijdragen, subsidies e.d. en overgehouden budget op de uitvoeringskosten.

Het voordeel op de zorgkosten bedraagt iets meer dan € 1,5 miljoen. Ongeveer de helft hiervan wordt veroorzaakt door de verstrekking van minder PGB's door de SVB. Het voordeel op de subsidies, bijdragen en dergelijke bedraagt € 1,4 miljoen waarvan € 0,9 miljoen door een lagere bijdrage aan Wedeka.

Voor uitvoering- en transformatiekosten was inclusief het implementatiebudget een bedrag beschikbaar van € 1,6 miljoen. Hiervan is € 0,5 miljoen niet besteed.

Onzekerheid met betrekking tot de eigen bijdragen

Een aanvrager van een Wmo-voorziening is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdragen is een wettelijke taak van het CAK. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht, waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Gemeenten kunnen op deze overzichten van het CAK wel persoonsaantallen en soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op de overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente op persoonsniveau de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

De commissie BBV schrijft in de kadernota rechtmatigheid daarover het volgende: "Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarrekening moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente" (einde citaat). In de jaarrekening 2015 is aan eigen bijdragen € 759.000,00 verantwoord. Hiervan kunnen wij de juistheid en volledigheid dus niet vaststellen. In de voorgaande alinea's is deze onzekerheid adequaat toegelicht. De accountant hoeft deze onzekerheid dan niet mee te nemen in zijn oordeel.

9. PARAGRAAF DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

Inleiding

Het ontwikkelen en uitvoeren van beleid dat zich richt op de gevolgen van demografische ontwikkeling vraagt om een integrale aanpak. Daarom hebben wij de verschillende beleidsvoornemens in hun samenhang in een begrotingsparagraaf opgenomen.

In deze paragraaf gaan wij in op de demografische ontwikkeling van onze gemeente, de beleidsmatige consequenties en financiële aspecten ervan.

Situatieschets

Ontwikkeling bevolking 2015

Op 1 januari 2015 had onze gemeente 32.610 inwoners. (waarvan 366 inwoners van het AZC in Musselkanaal). Op 1 december 2015 had onze gemeente 32.644 inwoners (waarvan 539 bewoners van het AZC in Musselkanaal)¹. Wanneer de bewoners van het AZC in Musselkanaal niet opgenomen worden in de bevolkingscijfers, dan is er sprake van een daling van het aantal inwoners. Dat wordt in hoofdzaak veroorzaakt door een sterfteoverschot.

Effecten huisvesting vergunninghouders

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om vergunninghouders te huisvesten op basis van de taakstelling per gemeente, naar rato van het aantal inwoners. Halfjaarlijks stelt de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie hiervoor een landelijke taakstelling vast. De minister voor Wonen en Rijksdienst bepaalt vervolgens de taakstelling per gemeente. In 2015 was de taakstelling van de gemeente Stadskanaal 56 vergunninghouders (2014 was de taakstelling 35). De taakstelling is voor de eerste helft van 2016 bepaald op 39. Wij verwachten ten minste 80 vergunninghouders te huisvesten in het hele jaar 2016.

De lange termijn effecten van deze extra instroom op de bevolkingsontwikkeling van onze gemeente, zijn nog niet bekend. Naar verwachting zal de instroom de komende jaren niet stoppen. Aan de andere kant: vergunninghouders vertrekken ook vaak weer naar bijvoorbeeld de Randstad. In het kader van het nieuwe regionaal woon- en leefbaarheidsplan monitoren wij de bevolkingsontwikkeling in Oost-Groningen en in Stadskanaal. Dat is van belang, bijvoorbeeld om het woonbeleid dat wij in 2015 hebben vastgesteld indien nodig tijdig bij te kunnen stellen.

Woningvoorraad

Onze gemeente telde op 31 december 2015 15.285 woonruimten. Van onze inwoners woont circa 60% in een koopwoning en circa 40% in een huurwoning. Woningcorporaties hebben hun woningbestand gedeeltelijk getransformeerd. In grote lijnen zijn niet-toegankelijke gezinswoningen en appartementen gesloopt en vervangen door (grondgebonden) levensloopbestendige woningen. Onder invloed van de economische crisis en de bevolkingsontwikkelingen, is de transformatie getemporeerd. Nieuwe regelgevingen en heffingen door de Rijksoverheid zetten de financiële positie van woningcorporaties onder druk.

De hierboven geschetste bevolkingsontwikkelingen leiden tot een andere woningbehoefte (minder huizen voor gezinnen en meer voor ouderen) en uiteindelijk ook tot minder woningbehoefte.

Voorzieningenniveau

Onze gemeente kent vier woonmilieus², ieder met een eigen voorzieningenniveau:

- stedelijke kernen (alle voorzieningen en een sub regionale functie): Stadskanaal;
- centrumdorpen (dorp met supermarkten en andere winkels en voorzieningen): Musselkanaal;
- basisdorpen (dorpen met meestal alleen een supermarkt): Onstwedde;
- woondorpen/landelijk gebied (geen/weinig voorzieningen): Alteveer.

¹ Voorlopig bevolkingscijfer.

² Bron: Van krimp naar kwaliteit, *inventarisatierapport voor het regionaal woon- en leefbaarheidsplan Oost-Groningen* (2011)

Vooruitzichten.

Naast de stedelijke kernen trekken ook de woondorpen/het landelijk gebied nu en in de toekomst nieuwe inwoners. Juist de centrum- en basisdorpen komen onder druk te staan. Zij trekken minder nieuwe inwoners en vergrijzen sneller. Bij opvolgingskwesaties bijvoorbeeld, zullen commerciële voorzieningen veelal verdwijnen.

Wat kunnen burgers zelf doen?

In de woondorpen ontbreken vrijwel alle voorzieningen en in de basisdorpen staan voorzieningen onder druk. Bewoners zullen zelf een rol moeten vervullen bij het in stand houden van voorzieningen, of het vinden van alternatieven.

Via wijkgericht werken stimuleren en faciliteren wij burgers tot het nemen van verantwoordelijkheid voor hun eigen leef- en woonomgeving.

Via wijkvisies werken wij samen met maatschappelijke instellingen aan goede en voldoende voorzieningen. Wij vervullen daarin een regierol.

Beleid

Regionale samenwerking: regionaal woon- en leefbaarheidsbasisplan

De hele regio Oost-Groningen heeft te maken met bevolkingskrimp. De zeven Oost-Groninger gemeenten werken daarom al jaren samen in het regionaal woon- en leefbaarheidsplan (RWLP). In 2015 is gewerkt aan een vervolg op het oorspronkelijke RWLP uit 2011. Vooruitlopend daarop is een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) uitgevoerd en een zogeheten Position Paper opgesteld. Het document schetst de belangrijkste keuzes waar de regio Oost-Groningen de komende jaren voor staat.

Woonbeleid

In het Lokaal Akkoord 2011-2014³ hebben wij met woningcorporaties Lefier en BCM vastgesteld dat er in onze gemeente geen behoefte is aan uitbreiding van de woningvoorraad. Die conclusie hebben wij in onze woonvisie 2015-2025, aangescherpt. De woningvoorraad zal, bij gelijkblijvende bevolkingsprognoses, in de periode 2015-2025 met ca. 600 woningen af moeten nemen. Ons beleid is daar ook op gericht.

Gemeente en corporaties zetten in op afname en kwaliteitsverbetering ("verdunning en verbetering") van de bestaande voorraad, zowel huur als koop. Nieuwbouw van koopwoningen staat in het teken van kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte (Schoolkade in Musselkanaal), of is bedoeld om meer diversiteit aan te brengen (kleinschalige projecten in Onstwedde, Mussel en Alteveer en aan de Molenwijk in Stadskanaal). Gemeente en corporaties ontwikkelen geen nieuwe locaties en zullen geen locaties "verdichten" waar dat niet nodig is om kwaliteit te leveren.

Dit uitgangspunt hanteren wij ook bij het opstellen van het Lokaal Akkoord 2015-2018.

Bij nieuwe ontwikkelingen gaan wij uit van versterking van de bestaande omgeving. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar de kanaalzone. Om een kwaliteitsverbetering in de particuliere woningvoorraad te stimuleren, hebben wij ook in 2015 een duurzaamheidslening beschikbaar gesteld. Ook hebben wij met onder andere Lefier aan het project Waardebehoud Onroerend Goed deelgenomen. Het project is in het najaar van 2015 geëvalueerd.

In 2015 werkten wij met Lefier, Stichting Dorpsbelangen Musselkanaal en de Ondernemersvereniging Musselkanaal e.o. verder aan een visie op de toekomst van Musselkanaal. De aanleiding was de wijkontwikkeling van de Florawijk. Lefier zal daar gefaseerd circa 80 woningen slopen en er, met het oog op demografische ontwikkeling van Musselkanaal, niet meer dan de helft van dat aantal terugbouwen. De visie op Musselkanaal combineert de transformatie van de sociale woningvoorraad in de Florawijk met de aanpak van leegstaande winkels en verpauperde panden.

³ Lokaal Akkoord 2011 t/m 2014: *samen werken aan gedeelde doelen*

Concentratie publieke voorzieningen in 2015

Adviesbureau ICS heeft onderzoek gedaan naar het gebruik van alle gemeentelijke accommodaties en naar de gebruiksmogelijkheden van enkele accommodaties van derden. Het doel was het zo efficiënt mogelijk benutten van alle accommodaties in onze gemeente. In 2015 hebben wij de aanbevelingen uit het rapport uitgewerkt. Zo hebben wij bijvoorbeeld besloten tot nieuwbouw van een onderwijsvoorziening gericht op de wijken Maarsstee, Maarswold en de Hagen-, Borgen- en Vogelwijk.

Behoud en bevordering sociaal economische vitaliteit

Met de gemeenten waarin de andere drie kernwinkelcentra in Oost-Groningen (Hoogezand, Veendam en Winschoten) liggen, de provincie Groningen, MKB-Noord en In-Retail (voorheen HBD: hoofdbedrijfschap detailhandel), hebben wij een gezamenlijke detailhandelsvisie opgesteld. We hebben die visie uitgewerkt in een visie en maatregelenprogramma voor het centrum van Stadskanaal.

Breedband

Wij hebben subsidie aangevraagd en ontvangen om een pilot uit te kunnen voeren met snel internet. Doel van de pilot is om ervaring op te doen met het aanleggen en beheeren van een gelijkspanningsnet voor de openbare verlichting. De pilot wordt uitgevoerd in Vledderveen. Dit gelijkspanningsnet is tevens geschikt voor internet met een minimale snelheid van 60Mbit/sec upload- en downloadsnelheid.

TNO (Technisch Natuurwetenschappelijk Onderzoek) is gestart met het onderzoek naar de mogelijkheid van snel internet op het elektriciteitsnet en de ontwikkelingen rond snel internet in het buitengebied in het algemeen.

Financiën

Voor de periode 2011-2015 kende het gemeentefonds een tijdelijke krimpmaatstaf. Via de maatstaf ontvingen gemeenten in de krimpgebieden (Noord- en Oost-Groningen, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen) een tegemoetkoming in de transitiekosten die met deze krimp gepaard gaan.

Wij ontvingen via het gemeentefonds een tegemoetkoming tot en met 2015 en hebben deze ingezet als algemeen dekkingsmiddel. In 2015 was de bijdrage € 482.000,00. In 2014 heeft het Rijk de tijdelijke maatstaf geëvalueerd. De resultaten daarvan zijn in 2015 bekend gemaakt. De tijdelijke krimpmaatstaf wordt met ingang van 2016 vervangen door een decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling. Om de regionale samenwerking bij de aanpak van de gevolgen van bevolkingsdaling te stimuleren, zal het Rijk de uitkering aan de grootste gemeente van de betreffende regio overmaken (in geval van de regio Oost-Groningen is dat de gemeente Oldambt). Het gaat om een bedrag voor de regio van € 2.200.000,00 per jaar, voor een periode van 5 jaar.

De gevolgen van bevolkingsdaling voor de gemeentelijke begroting zijn er direct en indirect. Een direct gevolg van de bevolkingsdaling is een lagere uitkering uit het gemeentefonds. Die is immers voor een deel gebaseerd op het aantal inwoners en het aantal woningen. Ten opzichte van het hoogste aantal inwoners dat onze gemeente heeft gekend (2006: 34.146 inwoners) wordt in 2040 een aantal van 29.000 verwacht, 5.146 inwoners minder. Honderd inwoners minder in de leeftijd tussen 20 en 65 jaar, betekent een lagere algemene uitkering van € 21.000,00. Dit nadeel neemt verder toe bij afname van het aantal inwoners buiten deze leeftijdsgrenzen. 50 woningen minder betekent een lagere algemene uitkering van € 10.000,00.

Daarnaast speelt ook de ontwikkeling van andere maatstaven (zoals klantenpotentieel lokaal en regionaal, uitkeringsontvangers) een rol bij het bepalen van de omvang van de algemene uitkering. Ook ontstaat een nadeel omdat de kosten van onderwijs(huisvesting) niet parallel dalen aan het negatieve financieel effect als gevolg van de daling van het aantal leerlingen waarvoor via de algemene uitkering een bijdrage wordt ontvangen.

Ten slotte lopen we het risico dat met name in de centrum- en basisdorpen als gevolg van het afnemen van de leefbaarheid door het verdwijnen van voorzieningen, rekening moet worden gehouden met een verdere daling van het aantal woningen en de WOZ waarden.

Het is niet mogelijk om aan te geven wat de indirecte nadelige financiële effecten van krimp zijn. Er is in veel gevallen sprake van een causaal verband met krimp maar dat is er in dezelfde gevallen vaak ook met de economische situatie en overige demografische ontwikkelingen (vergrijzing bijvoorbeeld). De krimpkering 2015 is daarom aan de algemene middelen toegevoegd. Eventuele maatregelen tegen krimp worden de komende jaren ten laste gebracht van de algemene middelen.

10. PARAGRAAF INTERBESTUURLIJK TOEZICHT

Inleiding

De Wet revitalisering generiek toezicht (Wet rgt) is de basis voor het interbestuurlijk toezicht (IBT). IBT is het toezicht van de ene overheid op de andere overheid (Rijk-provincie, provincie-gemeenten, provincie - waterschappen). Het toezicht richt zich op naleving van regelgeving in medebewind en uitvoering van autonome taken door de lagere overheid.

De kern van de Wet rgt is dat het toezicht van Rijk en provincies sober en risicogericht moet zijn. In eerste instantie ligt er een belangrijke rol voor uw raad om toezicht te houden op ons college (horizontale verantwoording). De toezichthouder behoort niet te dicht op de onder toezicht gestelde te zitten. Die moet ruimte en vertrouwen krijgen om zijn taken goed uit te voeren.

We richten ons in deze paragraaf op de toezichtsgebieden waar de provincie toezichthouder is. Dat betreft: Archieven, Ruimtelijke ordening, Monumenten en archeologie, Huisvesting vergunninghouders en de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo). Daarnaast komt ook het financieel toezicht aan de orde. Dit valt niet onder het generieke toezicht van de Wet rgt, maar staat onder specifiek toezicht van de provincie. Het is echter wel de bedoeling van de wetgever dat ook het financieel toezicht zoveel mogelijk risicogericht wordt georganiseerd. Met de provincie is daarom afgesproken dat wij in de paragraaf IBT ook een oordeel geven over de gemeentefinanciën.

Wij leggen in deze paragraaf verantwoording aan u af over de wijze waarop wij wet- en regelgeving hebben uitgevoerd en geven daarover een oordeel in de termen van 'goed', 'matig' of 'slecht'. Wanneer we bij de toezichtsgebieden (excl. Financiën) het oordeel matig of slecht hebben gegeven, hebben we maatregelen geformuleerd. Deze maatregelen zijn bij de diverse toezichtsgebieden weergegeven.

In april 2014 is door de Provincie Groningen een brochure met de toetskaders voor de provinciale toezichtsgebieden van het interbestuurlijk toezicht uitgebracht. Deze toetskaders zijn in nauwe samenwerking tussen gemeentelijke en provinciale deskundigen tot stand gebracht. Aan de hand van deze kaders hebben wij onze verantwoording over 2015 opgesteld.

Verantwoording over 2015

Hieronder geven wij u per toezichtsgebied ons oordeel over de uitvoering in 2015.

Archieven

Het samenvattend oordeel over de uitvoering van de archiefwet luidt: **matig**

In 2015 zijn veel maatregelen genomen die de basis hebben gelegd voor een goede kwaliteit van de digitale informatievoorziening. Dit proces heeft de nodige voorbereidingen gevraagd. In dit stadium van de ontwikkeling is een oordeel 'goed' daarom nog niet te geven. De vooruitgang die we dit jaar hebben geboekt geeft ons vertrouwen dat we dit oordeel in de komende jaren wel kunnen geven.

In 2015 is er veel gebeurd op het gebied van informatievoorziening en archiefzorg. De drie decentralisaties hebben veel aandacht gevraagd. In dat kader hebben we de werkprocessen beschreven, applicaties ingericht en gekoppeld en overleg in de keten gevoerd over de ontwikkeling van een goed functionerend systeem van informatie-uitwisseling. Ook in 2016 zullen de 3 decentralisaties nog veel aandacht vragen.

Een ander, zeer belangrijke, ontwikkeling in de informatievoorziening is de beveiliging van de informatie. Wij zullen hier in 2016 een awareness training voor opzetten. Eind 2015 is, na grondige voorbereiding, het project digitalisering van de informatievoorziening van start gegaan. De rapportering op het gebied van de Archiefwet 1995 bestaat uit vier onderwerpen, waarvan hieronder de resultaten van 2015 zijn weergegeven.

Kwaliteitssysteem

In de voorbereidingsfase van het digitaliseringsproject zijn vervangingsbesluiten genomen. Dit houdt in dat papieren archiefbescheiden worden vervangen door digitale exemplaren, zodat werkprocessen van het begin tot het einde digitaal verlopen. Daarnaast is besluitvorming over de ondertekening van digitale stukken in gang gezet. De vervangingsbesluiten bevatten veel informatie voor de invulling van het kwaliteitssysteem en het informatiebeheerplan, die in 2016 zullen worden afgerond. In de voorbereiding van het kwaliteitssysteem is aandacht besteed aan GEO-informatie. De belangrijkste conclusie is de noodzaak van herstructurering van bestanden en opslag. De herstructurering is opgenomen in de actualisatie van het informatiebeleid 2016-2017.

Oordeel

Omdat er nog geen afgerond kwaliteitssysteem is, blijft het oordeel dit jaar nog matig.

Maatregel

De afronding van het kwaliteitssysteem vindt plaats in 2016.

Goede, geordende en toegankelijke staat

De toestand van de analoge archieven is goed. Voor de digitale archieven zal het project digitalisering een grote verbetering betekenen. Bij het project digitalisering zullen landelijke standaarden worden gevolgd die het uitwisselen van gegevens met andere organisaties mogelijk maken. De geplande invoering van het Toepassingsmodel Metadata Lokale Overheden (TMLO) maakt hier deel van uit.

De invoering van het Nieuw Handelsregister is vertraagd. Dit is een gevolg van later opgeleverde software en de vertraging bij de Kamer van Koophandel. De invoering zal in het eerste half jaar 2016 plaatsvinden.

Oordeel

In 2015 is met het project digitalisering een begin gemaakt met het in goede, geordende en toegankelijke staat brengen van de digitale archiefbescheiden. De ontwikkeling is echter nog niet ver genoeg om een oordeel 'goed' te kunnen geven. Op dit onderdeel is het oordeel daarom nog matig.

Maatregel

In intensieve samenwerking met het project digitalisering zullen de informatiestromen op basis van landelijke standaarden vormgegeven worden.

Selectie, vernietiging en openbaar making

De nadruk heeft in 2015 gelegen op de digitale archieven, omdat de analoge archieven in control zijn. Het vernietigen van digitale bestanden is een landelijk probleem dat ook binnen onze gemeente speelt. In veel van de gebruikte applicaties is geen rekening gehouden met de mogelijkheid om digitale bestanden te vernietigen. Deze vernietiging moet volgens de geldende selectielijst wel plaatsvinden. Het probleem is bij leveranciers bekend. De leveranciers werken aan een oplossing voor dit probleem.

Oordeel

Het overzicht over de digitale archieven is toegenomen in 2015. Er zijn technische belemmeringen bij het vernietigen van gegevens. Voor het oplossen van dit probleem zijn we afhankelijk van de leveranciers. Dat neemt echter niet weg dat we niet voldoen aan de wetgeving. Het oordeel op dit onderdeel is daarom matig.

Maatregel

We hebben bij de leveranciers aangedrongen om te komen met een oplossing voor dit probleem.

Beheeromgevingen

De beheeromgeving voor de analoge archieven is goed. Voor de digitalisering zijn voorbereidingen getroffen voor een stabiele ICT omgeving. Hierbij wordt rekening gehouden met een groei van de digitale informatievoorziening.

De software voor het Klant Contact Centrum is in gebruik genomen.

Oordeel

Er zijn veel maatregelen genomen voor een stabiele informatie omgeving. Hierdoor zal de komende jaren de kwaliteit van het digitale informatiebeheer toenemen. Omdat de kwaliteit op dit moment nog niet voldoet is het oordeel nu nog matig.

Maatregel

De doorontwikkeling van de digitale beheeromgeving in 2016 verder vorm geven.

Financiën

Voor het begrotingsjaar 2015 stonden wij onder repressief toezicht. De jaarrekening 2015 sluit met een voordelig saldo van € 3.126.000,00. Het saldo van baten en lasten van de jaarrekening 2015 bedraagt € 1.171.000,00 positief. Dit betekent dat in de jaarrekening per saldo € 1.955.000,00 aan de reserves is onttrokken. In hoofdstuk I Algemeen beeld van de rekening wordt voorgesteld in te stemmen met de mutaties reserves en van het voordelige resultaat € 1.000.000,00 toe te voegen aan de reserve WMO en € 2.126.000,00 aan de algemene reserve. De stand van de algemene reserve bedraagt na het toevoegen van het resultaat over 2015 € 17,7 miljoen.

Het saldo van de incidentele baten en lasten is € 277.000,00 positief. Exclusief de incidentele baten en lasten is het rekeningresultaat 2015 € 2.849.000,00 positief (€ 3.126.000,00 - € 277.000,00).

Voor een verdieping van de financiële situatie wordt gebruik gemaakt van een aantal overige toetsingscriteria. Op basis van de overige criteria en het rekeningresultaat luidt het oordeel over de financiële situatie van onze gemeente: **goed**.

Overige toetsingscriteria financieel toezicht

	goed	matig	slecht
Weerstandsvermogen	X		
Onderhoud kapitaalgoederen		X	
Grondexploitatie	X		
Toepassing BBV	X		
Uitkomsten jaarrekeningen voorgaande jaren	X		

Weerstandsvermogen

Op basis van een totaal beschikbare incidentele weerstandcapaciteit van € 30,2 miljoen per 31 december 2015 is de ratio 2,64. Uitgaande van de vastgestelde ratio van 1,15 betekent dit dat de beschikbare capaciteit per balansdatum ruim voldoende is voor de dekking van de lopende risico's.

Per 31 december 2015 bedraagt het totaal van de reserves € 53,5 miljoen, waarvan € 15,5 miljoen algemene reserve en € 38,0 miljoen bestemmingsreserves. Exclusief de niet vrij besteedbare reserves en inclusief het positieve rekeningresultaat 2015 van € 3.126.000,00 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit € 30,2 miljoen. De geïnventariseerde risico's bedragen totaal € 11,5 miljoen.

De risico's op het gebied van grondexploitatie en de reserves die betrekking hebben op grondexploitatie maken onderdeel uit van het algemene weerstandsvermogen.

Overzicht ratio weerstandsvermogen per 31 december:

<u>Jaarrekening 2014</u>	<u>Begroting 2015*</u>	<u>Jaarrekening 2015</u>
2,42	1,43	2,64

*na actualisatie Perspectiefnota 2016-2019

De afwijking ten opzichte van de begroting 2015 wordt veroorzaakt door een hogere beschikbare weerstandscapaciteit en door afname van de risico's. Het eigen vermogen is groter door een positiever rekeningresultaat 2015 dan waar in de perspectiefnota rekening mee werd gehouden. Daarnaast is de stand van de reserves per 31 december 2015 hoger dan geraamd, voornamelijk door vervallen en uitgestelde investeringen die ineens ten laste van de reserves komen.

De risico's zijn lager door aflossingen van gewaarborgde geldleningen van zorginstellingen (voor 1 januari 2015) waar in de begroting nog geen rekening mee was gehouden. Verder zijn begrote risico's in de jaarrekening vervallen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Dit betreft het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Hierbij gaat het om wegen, groen, water, riolering en gebouwen.

Het onderhoud voor wegen en groen is uitgevoerd op basis van de Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte 2013 (gericht op het beoogde onderhoudsniveau voor openbaar groen, water, riolering, wegen, openbare verlichting, speelplaatsen en civiele kunstwerken). In de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden zijn, ingegeven door taakstellende ombuigingen keuzes gemaakt waardoor, nu nog verantwoorde, achterstand is ontstaan. Dit is visueel waarneembaar in het beeld van de openbare ruimte.

In 2015 is het nieuwe integrale beheersysteem verder gevuld met areaalgegevens van wegbeheer, groen, kunstwerken en gebouwen. Het beheersysteem is in mei 2016 operationeel.

Uit een inspectie bleek dat van een aantal wegen buiten de bebouwde kom de bermen aan groot onderhoud toe is. Een aanbestedingsvoordeel dat is ontstaan in het kader van ingezet beleid om bermen reflecterend te verharderen, wordt hiervoor ingezet.

In 2015 heeft de provincie de N974 (Stadskanaal-Onstwedde) overdragen aan onze gemeente. Er is sprake van achterstallig onderhoud en met de provincie is afgesproken dat de gemeente het groot onderhoud gaat uitvoeren. In het voorjaar van 2016 is met de werkzaamheden gestart.

Het budget voor dagelijks onderhoud aan circa 80 accommodaties is niet volledig besteed. Voor het uitvoeren van zowel het dagelijks als groot onderhoud worden terughoudende, maar wel verantwoorde keuzes gemaakt.

Grondexploitatie

In maart 2013 is de herziene nota grondbeleid voor de periode 2013-2016 vastgesteld. Hierin is aangegeven dat de gemeente een situatief grondbeleid hanteert. In onze gemeente is geen behoefte aan ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties en bedrijventerreinen.

Jaarlijks worden de grondexploitaties kritisch beoordeeld en indien nodig afgewaardeerd.

De exploitatieberekeningen zijn in april 2016 herzien. In 2015 hebben de volgende afwaarderingen plaatsgevonden:

- woningbouwlocaties € 143.000,00;
- bedrijfslocaties € 247.000,00.

Voor complexen met verliesgevende prognoses was een voorziening van € 343.000,00 aanwezig. In 2015 is aanvullend een bedrag van € 945.000,00 voorzien.

De overige boekwaarden zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend. Voor 2016 wordt geen rekening met verkoopopbrengsten gehouden, vanaf 2017 verwachten we weer kavels te verkopen.

Toepassing BBV

De jaarstukken voldoen aan de vereisten van het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast zijn we verplicht informatie voor derden (Iv3) aan te leveren aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS heeft over de kwaliteit van de door ons aangeleverde gegevens (tot en met het vierde kwartaal 2015) geen op- of aanmerkingen gemaakt.

Uitkomsten jaarrekeningen voorgaande jaren (* € 1.000)

Jaarrekening 2012	€	316 positief
Jaarrekening 2013	€	18 negatief
Jaarrekening 2014	€	2.363 positief

Ruimtelijke ordening

Het samenvattend oordeel over de uitvoering van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro) luidt: **matig**.

Bestemmingsplan/beheersverordening

Volgens het toetskader moeten voor het gehele grondgebied actuele, aan de regels van Rijk en provincie aangepaste plannen/verordeningen gelden. De huidige bestemmingsplannen zijn tussen 2007 en 2014 vastgesteld. Hiermee werd in 2015 voldaan aan de actualiseringstermijn van 10 jaar. In 2015 is tevens een start gemaakt met de herziening van de bestemmingsplannen, zodat ook na 2017 de plannen actueel zijn.

In 2015 heeft de provincie een goedkeuringsbesluit genomen over de regeling voor mestbassins buiten het bouwblok. Hiermee voldoet het bestemmingsplan Landelijk Gebied nu aan de regels uit de provinciale omgevingsverordening.

De bescherming van het cultureel erfgoed is opgenomen in de diverse bestemmingsplannen en de monumentenverordening, echter het bestemmingsplan voldoet nog niet aan de regel uit de provinciale verordening ten aanzien van karakteristieke gebouwen. De provinciale verordening bepaalt dat in het bestemmingsplan een regeling moet zijn opgenomen voor de bescherming van karakteristieke panden. Aan het aanwijzen van de karakteristieke panden dient een inventarisatie en onderbouwing ten grondslag te liggen. Op 8 september hebben wij besloten een inventarisatie van cultuurhistorische waarden en panden op te stellen. Vervolgens zullen wij in de actualisatie van de bestemmingsplannen een bestemmingsregeling opnemen conform de provinciale verordening. De bestemmingsplannen worden de komende jaren geactualiseerd. Vanaf dat moment voldoen wij volledig aan de provinciale verordening.

In het voor u liggende jaarverslag 2015 en de jaarrekening 2015 wordt in programma 5 verslag gedaan van de Wro-taken die zijn uitgevoerd in 2015. Het jaarverslag en jaarrekening zijn u ter vaststelling aangeboden en zijn beschikbaar voor GS.

Ten aanzien van de verleende vergunningen op het gebied van ruimtelijke ordening geldt dat dit Wabo taken zijn welke door de Omgevingsdienst Groningen (ODG) worden uitgevoerd. Het verslag van de resultaten van zowel vergunningverlening als handhaving van de Wabo-taken (Jaarverslag uitvoering VTH-taken) over 2015 is u onlangs ter informatie aangeboden.

Oordeel en maatregel

We voldoen in grote mate aan de gestelde criteria. Echter, omdat het bestemmingsplan nog niet volledig is vastgesteld conform de provinciale verordening, maar we wel concrete maatregelen hebben genomen om dit punt op te lossen, luidt het oordeel nu nog matig.

Bestuursrechtelijke handhaving

Volgens het toetskader moet het beleid voor de bestuursrechtelijke handhaving in het kader van de Wro zijn uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor het komende jaar en moet dit uitvoeringsprogramma bij de begroting aan u zijn aangeboden en beschikbaar zijn voor GS.

Uitvoering van de handhavingstaken in het kader van de Wro, vindt overeenkomstig de handhavingstaken in het kader van de WABO plaats. In de verantwoording over het toezichtsgebied Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht is aangegeven hoe de handhavingstaken zijn opgepakt in het afgelopen jaar. Hieruit blijkt dat we niet voldoen aan het criterium dat het uitvoeringsprogramma (Jaarprogramma VTH 2016) bij de begroting aan u is aangeboden.

Het verslag van de resultaten van zowel de vergunningverlening als de handhaving van de Wabo-taken (Jaarverslag uitvoering VTH-taken) over 2015 is u onlangs ter informatie aangeboden.

Oordeel

Omdat het Jaarprogramma VTH 2016 niet tijdig aan u is aangeboden scoren we op dit onderdeel matig.

Maatregel

Het jaarprogramma VTH 2017 zal u tijdig bij de begroting 2017 worden aangeboden. Het met de ODG afgesproken proces voorziet hierin.

Monumenten en archeologie

Het samenvattende oordeel over de uitvoering van de taken op het gebied van monumenten en archeologie luidt: **goed**.

In de gemeente Stadskanaal staan in het monumentenregister van het Rijk 71 objecten als rijksmonument aangewezen. Daarvan zijn 70 gebouwde monumenten en één is een groen monument (Julianapark). Verder hebben we zes gemeentelijke gebouwde monumenten. Er zijn geen archeologische monumenten aangewezen.

Daarnaast kent de gemeente ook nog een rijks beschermd dorpsgezicht, zijnde Smeerling te Onstwedde. Een aantal van de gebouwde rijksmonumenten bevinden zich in dit gebied.

Het oordeel wordt bepaald op basis van een beoordeling op de volgende onderdelen:

- beleid;
- vergunningen en adviezen;
- toezicht en handhaving.

Beleid

Bij alle in de gemeente aanwezige bestemmingsplannen is rekening gehouden met archeologie. Het beschermd dorpsgezicht Smeerling is opgenomen in het bestemmingsplan Landelijk Gebied (2006).

De advisering op het gebied van de monumentenzorg wordt verzorgd door een provinciaal opererende monumentencommissie waarvan 20 gemeenten in de provincie Groningen gebruik maken. De commissie is ondergebracht bij Libau te Groningen. Deze commissie heeft als basis vier deskundige leden op het gebied van restauratie, architectuurhistorie, architectuur en bouwhistorie en staat onder leiding van een ervaren voorzitter. Al naar gelang het onderwerp kunnen deskundige leden op het gebied van onder meer archeologie, landschap en stedenbouw aan de commissie worden toegevoegd.

Op dit onderdeel scoren beide indicatoren goed.

Vergunningen en adviezen

Er wordt in alle wettelijk verplichte gevallen advies gevraagd aan de monumentencommissie.

Op grond van de Monumentenwet moet de gemeente een openbaar register bijhouden van verleende omgevingsvergunningen. Een dergelijk register hebben we nog niet. Overigens zijn in 2015 geen omgevingsvergunningen voor monumenten verleend.

Maatregel

Aan een register wordt gewerkt. We voeren hierover overleg met de ODG en gaan ervan uit dat we in de loop van 2016 voldoen aan de monumentenwet.

Op dit onderdeel is zowel een keer goed (advies commissie) als slecht (nog geen openbaar register) gescoord.

Toezicht en handhaving

Vanaf 1 november 2013 worden de incidenten en de acties die daarop volgen op het gebied van monumenten en archeologie bijgehouden. Er zijn in 2015 geen incidenten gemeld en dus was ook geen sprake van vervolgacties.

Omdat geen incidenten zijn gemeld is de beoordeling voor dit onderdeel niet van toepassing.

Huisvesting vergunninghouders

Het Rijk legt op basis van de Huisvestingswet aan gemeenten kwantitatieve taakstellingen op voor de huisvesting van statushouders. De aantallen zijn gerelateerd aan het aantal inwoners van de gemeente. Elk halfjaar krijgt de gemeente een taakstelling opgelegd en geldt er een halfjaarlijkse verantwoordingsplicht.

Realisering taakstelling: (periode 1 juli 2015 tot en met 31 december 2015)

- Taakstelling periode 1 juli 2015 tot en met 31 december 2015 (vastgesteld door het Rijk): 29
- Aantal aan het begin van de taakstellingsperiode (inclusief saldo vorige perioden): achterstand van 1
- Aantal gehuisveste statushouders in de taakstellingsperiode: 15
- Aantal aan het einde van de taakstellingsperiode (inclusief saldo vorige perioden): achterstand van 15 (29+1-15)

Het COA wijst de vergunninghouders toe aan gemeenten. Dit wordt de koppeling van vergunninghouders aan gemeenten genoemd. Vervolgens regelt de gemeente in samenwerking met de woningcorporaties de huisvesting. Als gevolg van het geringe aantal koppelingen door het COA is de taakstelling niet gehaald. Het COA heeft bij de toezichthouder aangegeven dat het aantal koppelingen van vluchtelingen is gestagneerd in 2015.

Wij hebben conform het toetskader de kwalificatie “goed, matig of slecht” niet toegepast. Het is ons namelijk niet aan te rekenen dat wij de taakstelling niet hebben gehaald. Het COA heeft niet voldoende kandidaten geleverd.

Het is de verwachting dat door gezinshereniging de achterstand begin 2016 deels wordt ingelopen. Op basis van de door het COA gehanteerde registratie tellen deze zogeheten nareizigers mee in de taakstelling voor het eerste half jaar van 2016.

Als gevolg van diverse brandhaarden in de wereld neemt het aantal vluchtelingen dat naar Nederland komt sinds 2014 sterk toe. Dit heeft geleid tot een verhoging van het aantal vergunninghouders in Nederland en een verhoogde wettelijke taakstelling voor onze gemeente voor huisvesting van deze vergunninghouders. Ter illustratie: de taakstelling voor 2014 bedroeg 31 en voor 2015 56. De taakstelling voor het 1^e half jaar van 2016 bedraagt 39 en naar verwachting 80 voor het gehele jaar.

Om de verhoogde taakstelling van de huisvesting efficiënt te laten verlopen hebben wij, in samenspraak met de regievoerder van COA, de woningcorporaties en Stichting Vluchtelingen Werk Noord Nederland (SVWNN) en onze uitvoeringsorganisatie afspraken gemaakt. Met de corporaties zijn de afspraken voor de beschikbaarstelling van woningen vastgelegd in het Lokaal Akkoord en met het SVWNN hebben wij op basis van een subsidie afspraken gemaakt over de maatschappelijke begeleiding.

Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo)

Het samenvattend oordeel over de uitvoering van de Wabo luidt: **goed**.

De beoordelingscriteria bestaan uit het actueel houden van documenten, ingaan op risico's, de documenten tijdig vast stellen en aanbieden aan uw raad.

Op basis van het Besluit omgevingsrecht (Bor) behoren wij de volgende stukken vast te stellen.

1. Handhavingsbeleidsplan.
2. Uitvoeringsprogramma voor het komend jaar (2016).
3. Rapportage en evaluatie van het afgelopen jaar (2015).

Na vaststelling door ons behoren de stukken aan uw raad bekend te worden gemaakt.

Het handhavingsbeleidsplan moet gebaseerd zijn op een probleem- en risicoanalyse.

Het IBT is ingericht op de vijf belangrijkste risico's, zoals deze landelijk door VROM en IPO zijn benoemd. Het gaat om de volgende risico's:

- asbestregelgeving;
- brandveiligheid bij opslag gevaarlijke stoffen;
- constructieve veiligheid en brandveiligheid;
- verontreinigde grond;
- risicovolle inrichtingen.

Deze vijf risicothema's behoren in onze beleidscyclus aan de orde te komen.

Handhavingsbeleidsplan

Het beleid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is vastgelegd in de Omgevingsnota 2014 e.v. Gemeente Stadskanaal. Deze nota geeft in essentie aan op welke wijze de gemeente Stadskanaal haar handhavende taken uitvoert. In de Omgevingsnota 2014 e.v. Gemeente Stadskanaal wordt zowel aandacht besteed aan landelijke VROM/IPO thema's, als aan thema's gebaseerd op de probleem- en risicoanalyse. Tevens wordt vergunningenbeleid in de nota opgenomen.

Uitvoeringsprogramma

Op 8 maart 2016 hebben wij het Jaarprogramma VTH 2016 vastgesteld. De periode van het jaarprogramma annex uitvoeringsprogramma loopt van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2016. De ODG voegt de programma's van de deelnemende partijen samen tot één uitvoeringsprogramma voor de gehele provincie. Het Jaarprogramma VTH 2016 is u onlangs ter informatie aangeboden. Volgens het toetskader had dit jaarprogramma VTH bij de begroting moeten worden aangeboden. Omdat het jaarprogramma niet tijdig aan u is aangeboden scoren we op dit onderdeel matig.

Maatregel

Het jaarprogramma VTH 2017 zal u tijdig bij de begroting 2017 worden aangeboden. Het met de ODG afgesproken proces voorziet hierin.

Jaarrapportage en evaluatie

Jaarlijks evalueren wij hoe het uitvoeringsprogramma is uitgevoerd. Daarbij wordt onderzocht:

- in welke mate de handhavingsdoelen zijn bereikt;
- worden risico's beheerst en/of is bijstelling van uitvoeringsprogramma en/of beleid en/of prioritering nodig?
- in hoeverre zijn afspraken met andere bestuursorganen uitgevoerd.

Uit de evaluatie moet blijken of de opgenomen activiteiten zijn uitgevoerd en in hoeverre de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de handhavingsdoelen. Aan de hand van de evaluatie kan, zo nodig, het beleidsplan en/of uitvoeringsprogramma tijdig worden bijgesteld.

Met de "Omgevingsnota vergunningverlening, toezicht en handhaving" wordt gezorgd voor een allesomvattend dynamisch document dat in één keer geschikt is voor provincie, college en uw raad.

Aan de hand van de voorjaars- en najaarsrapportage vindt middels indicatoren tussentijdse monitoring plaats. Op deze momenten wordt bekeken hoe wij ervoor staan en, of bijstelling nodig is.

Het verslag van de resultaten van zowel vergunningverlening als handhaving van de Wabo-taken (Jaarverslag uitvoering VTH-taken) over 2015 is u onlangs aangeboden.

Samenvattend getoetst aan de overeengekomen toetskaders:

Beleid, probleem- en risicoanalyse (oordeel: goed)

- Er is actueel beleid en een probleem- en risicoanalyse die niet ouder is dan 4 jaar.
- Hierbij is aandacht besteed aan de onderkende Wabo-risico's.
- Tevens wordt aandacht besteed aan veiligheid, gezondheid, landschap, natuur en cultuurhistorie.

Uitvoeringsprogramma (oordeel: matig)

- Er is een Jaarprogramma VTH 2016 vastgesteld en dit is u onlangs aangeboden. U hebt dit document echter niet tijdig ontvangen.
- Het heeft een duidelijke relatie met het vorig programma.
- In het Jaarprogramma VTH 2016 is vergunningverlening ook meegenomen.

Jaarverslag (oordeel: goed)

Het Jaarverslag over 2015 met duidelijke conclusies over de mate van uitvoering van het Jaarprogramma VTH 2016 is u onlangs aangeboden.

IV. Jaarrekening

**A. Balans per 31 december 2015
en toelichting**

BALANS PER 31 DECEMBER 2015

ACTIVA	31 december 2015	31 december 2014
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	8.143	27.688
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	37.426.801	38.498.704
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	28.057.942	26.721.690
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	<u>7.902.283</u>	<u>6.840.237</u>
	73.387.026	72.060.631
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	650.740	650.740
Leningen aan deelnemingen	3.689.630	3.689.630
Overige langlopende leningen	2.146.124	1.924.534
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.794.448	2.585.883
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	42.930	887.027
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.355.213	5.635.189
Vorderingen		
Vorderingen op openbare Lichamen	7.359.746	6.019.207
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	186.821	764.087
Overige vorderingen	3.008.230	5.241.186
Liquide middelen		
Kassaldi	10.027	7.185
Banksaldi	<u>639.891</u>	<u>55.133</u>
	649.918	62.318
Overlopende activa	<u>6.724.422</u>	<u>785.537</u>
TOTAAL ACTIVA	104.003.391	100.333.657

PASSIVA	31 december 2015	31 december 2014
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
Reserves:		
- De algemene reserve	15.540.970	15.857.899
- De bestemmingsreserves	<u>37.942.911</u>	<u>37.217.804</u>
	53.483.881	53.075.703
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	3.126.399	2.363.279
Voorzieningen		
Verplichtingen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.935.456	5.213.617
Egalisatievoorzieningen	2.009.528	2.019.292
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	<u>401.892</u>	<u>471.442</u>
	7.346.876	7.704.351
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	23.500.000	24.840.000
Door derden belegde gelden	1.413	26.363
Waarborgsommen	750	1.850
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden		
Overige kasgeldleningen	3.500.000	1.000.000
Banksaldi	0	1.584.541
Overige schulden	<u>8.302.939</u>	<u>7.337.836</u>
	11.802.939	9.922.377
Overlopende passiva	<u>4.741.133</u>	<u>2.399.734</u>
TOTAAL PASSIVA	104.003.391	100.333.657
Gewaarborgde geldleningen	5.979.353	6.310.966
Garantstellingen	62.500	112.500

TOELICHTING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden ten laste van de exploitatie gebracht. Hier kan om budgettaire redenen bij raadsbesluit worden afgeweken. Indien geactiveerd worden de kosten van onderzoek en ontwikkeling gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling worden lineair in vijf jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Bijdragen uit reserves worden niet in mindering gebracht op het investeringsbedrag, maar vallen vrij met jaarlijkse termijnen gelijk aan de afschrijvingsperiode van het actief.

Materiële vaste activa met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs van minder dan € 10.000,00 of een gebruiksduur van minder dan drie jaar worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen.

In afwijking hiervan kunnen tractiemiddelen en machines met een waarde van minder dan € 10.000,00 om bedrijfseconomische redenen wel geactiveerd worden.

De investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming over het algemeen lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Bij tractiemiddelen en machines wordt rekening gehouden met een eventuele restwaarde. Voor investeringen in gebouwen en rioleringen wordt de componentenbenadering toegepast. Annuitaire afschrijvingen worden toegepast bij investeringen met betrekking tot meerjarenprogramma's vervangingsinvesteringen. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- gronden en terreinen	n.v.t.
- bedrijfsgebouwen	15-40
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15-60
- vervoermiddelen	3-10
- machines, apparaten en (technische)installaties	3-40
- overige	3-20

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut worden geactiveerd, tenzij uw raad besluit hiervan af te wijken. De investeringen worden onder aftrek van bijdragen van derden en bijdragen uit de reserves gewaardeerd en worden lineair afgeschreven in 10 tot 30 jaar. Annuitaire afschrijvingen worden toegepast bij investeringen met betrekking tot meerjarenprogramma's vervangingsinvesteringen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden of wordt een voorziening gevormd.

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. Ze worden afgeschreven als ware het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

Vlottende activa

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Reserves

De fictieve rentebaten (4% bespaarde rente) van reserves worden als bate verantwoord op Algemene dekkingsmiddelen. De fictieve rentebaten van de Algemene reserve worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Dit geldt voor de rente over de vastgestelde ondergrens van de algemene reserve van € 8.000.000,00. De rentebaten van bedragen boven de ondergrens worden via resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve Incidentele bestedingen.

De fictieve rentebaten van de bestemmingsreserves worden deels (inflatiepercentage van 2) aan deze reserves en deels (2%) aan de bestemmingsreserve Incidentele bestedingen toegevoegd via resultaatbestemming. Voor een aantal bestemmingsreserves is een uitzondering gemaakt. De fictieve rentebaten van deze reserves worden volledig toegevoegd aan de betreffende bestemmingsreserves. De rentebaten van de reserve verkoop aandelen Essent worden niet toegevoegd, maar blijven volledig ten gunste van Algemene dekkingsmiddelen.

Voorzieningen

De fictieve rentebaten (4% bespaarde rente) van voorzieningen worden als bate verantwoord op Algemene dekkingsmiddelen, met uitzondering van de voorziening Onderhoud begraafplaatsen. De rentebaten van deze voorziening worden ten gunste van programma 1 gebracht. De rentebaten van een legaat blijven ten gunste van Algemene dekkingsmiddelen. De overige fictieve rentebaten van voorzieningen worden via resultaatbestemming aan de bestemmingsreserve Incidentele bestedingen toegevoegd.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Tot de voorzieningen worden ook gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Bij onze gemeente betreft het de voorziening Onderhoud begraafplaatsen, de voorziening Riolerings en een legaat.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Boekwaarde 31 december 2014	€	27.688,00
Afschrijvingen	"	19.545,00 -/-
Boekwaarde 31 december 2015	€	<u>8.143,00</u>

De post immateriële activa heeft geheel betrekking op kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

Materiële vaste activa

Investeringen met een economisch nut

Boekwaarde 31 december 2014	€	38.498.704,00
In- en desinvesteringen	"	1.333.637,00
Afwaarderingen	"	202.267,00 -/-
Afschrijvingen	"	2.203.273,00 -/-
Boekwaarde 31 december 2015	€	<u>37.426.801,00</u>

De post investeringen met een economisch nut kan als volgt worden gespecificeerd.

	boekwaarde 1-1-2015	In- en des- investeringen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2015
Gronden en terreinen	2.275.553	463.354	-	-	6.906	2.732.001
Bedrijfsgebouwen	31.297.380	375.451	-	202.267	1.589.724	29.880.840
Grond- weg- en water- bouwkundige werken	2.881.153	-	-	-	140.442	2.740.711
Vervoermiddelen	2.776	-	-	-	1.703	1.073
Machines, apparatuur en installaties	230.857	35.782	-	-	34.808	231.831
Overige materiële vaste activa	1.810.985	459.050	-	-	429.690	1.840.345
Totalen	38.498.704	1.333.637	-	202.267	2.203.273	37.426.801

Toelichting

In 2015 zijn de gronden van het Bedrijvenpark Zuid-Groningen overgebracht naar de materiële vaste activa. Hierdoor is de balanspost gronden en terreinen toegenomen met € 463.354,00.

De investeringen in bedrijfsgebouwen betreffen:

- vervangingsinvesteringen*	€	50.843,00
- onderwijshuisvesting	"	173.522,00
- stimulering kunst en cultuur	"	1.086,00
- gemeentelijke eigendommen	"	<u>150.000,00</u>
totaal	€	375.451,00

*zie de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

De afwaardering van bedrijfsgebouwen betreft de boekwaarden van de Zuiderkanaalweg te Musselkanaal. Dit gebouw wordt gesloopt in verband met de aanleg van de waterberging.

De investeringen in machines, apparatuur en installaties betreffen € 12.445,00 voor Theater Geert Teis, € 11.937,00 ten behoeve van de vaarrecreatie en € 11.400,00 voor de afval-containersopstelplaats grofvuil.

De investeringen in overige materiële vaste activa betreffen € 18.167 ten behoeve van de vaarrecreatie en € 440.883 voor automatisering.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Boekwaarde 31 december 2014	€	26.721.690,00
In- en desinvesteringen	"	1.692.482,00
Afschrijvingen	"	<u>356.230,00</u>
Boekwaarde 31 december 2015	€	<u>28.057.942,00</u>

De post investeringen met een economisch nut waarvoor, ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kan als volgt worden gespecificeerd.

	boekwaarde 1-1-2015	In- en des- investeringen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2015
Bedrijfsgebouwen	68.190	-	-	-	5.426	62.764
Grond- weg en water- bouwkundige werken	26.515.835	1.692.482	-	-	325.619	27.882.698
Machines, apparatuur en installaties	116.903	-	-	-	18.264	98.639
Overige materiële vaste activa	20.762	-	-	-	6.921	13.841
Totalen	26.721.690	1.692.482	-	-	356.230	28.057.942

De investeringen in grond- weg- en waterbouwkundige werken hebben voor € 1.671.106,00 betrekking op rioleringen. Dit bedrag is als volgt te specificeren:

- GRP + maatregelen/renovaties*	€	31.580,00
- waterberging Musselkanaal	"	433.334,00
- afkoppelmaatregelen	"	826.888,00
- overige vervangingen/uitbreidingen	"	<u>379.304,00</u>
totaal	€	1.671.106,00

*zie de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Het overige bedrag van € 21.376,00 heeft betrekking op de begraafplaats in Musselkanaal.

Reserves

Een deel van de kapitaallasten (afschrijvingen en rente) van de investeringen met economisch nut worden gedekt uit de bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa. De stand van deze bestemmingsreserve bedraagt per 31 december 2015 € 9.644.313,00.

Het aantal termijnen waarmee de bestemmingsreserve bijdragen in kosten vaste activa jaarlijks wordt verminderd is gelijk aan de afschrijvingstermijnen van de activa waarvoor deze specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Boekwaarde 31 december 2014	€	6.840.237,00
In- en desinvesteringen	"	2.930.909,00
Afschrijvingen	"	<u>1.868.863,00</u> -/-
Boekwaarde 31 december 2015	€	<u>7.902.283,00</u>

De post investeringen met een maatschappelijk nut kan als volgt worden gespecificeerd.

	boekwaarde 1-1-2015	In- en des- investeringen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2015
Grond- weg- en water- bouwkundige werken	6.825.469	2.930.909	-	-	1.868.341	7.888.037
Overige materiële vaste activa	14.768	-	-	-	522	14.246
Totalen	6.840.237	2.930.909	-	-	1.868.863	7.902.283

Toelichting

De investeringen in grond- weg- en waterbouwkundige werken bedragen totaal € 2.930.909,00, hiervan is totaal € 1.278.609,00 ineens afgeschreven tot nihil in verband met dekking uit reserves.

Specificatie:		<u>investering</u>	<u>afschrijving ineens</u>
- (her)inrichting/reconstructie wegen*	€	1.810.014,00	€ 893.078,00
- vervanging openbaar groen	"	53.069,00	" 53.069,00
- vervangingen openbare verlichting	"	149.023,00	" 0,00
- vervangingen damwanden/beschoeiingen	"	332.462,00	" 332.462,00
- verkeersvoorzieningen	"	232.423,00	" 0,00
- vaarrecreatie	"	247.740,00	" 0,00
- herstructureringen	"	<u>106.178,00</u>	<u>0,00</u>
totaal	€	2.930.909,00	€ 1.278.609,00

*Hierin is ook de aankoop openbare ruimte op het bedrijventerrein Bedrijvenpark te Stadskanaal opgenomen.

Financiële vaste activa

Boekwaarde 31 december 2014	€ 8.850.787,00
Vermeerderingen	" 1.344.283,00
Verminderingen	" <u>914.128,00</u> -/-
Boekwaarde 31 december 2015	€ <u>9.280.942,00</u>

De post financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd.

	Boekwaarde 1-1-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Overige mutaties	Boekwaarde 31-12-2015
Kapitaalverstrekkingen	650.740	-	-	-	650.740
Leningen	3.689.630	-	-	-	3.689.630
Overige langlopende schulden	1.924.534	529.203	307.613	-	2.146.124
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.585.883	815.080	-	606.515	2.794.448
Totalen	8.850.787	1.344.283	914.128	-	9.280.942

Kapitaalverstrekkingen

De kapitaalverstrekkingen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	Boekwaarde 1-1-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2015
<i><u>Deelnemingen:</u></i>					
NV Bank Nederlandse Gemeenten	68.349	-	-	-	68.349
Enexis Holding NV*	568.464	-	-	-	568.464
Publiek belang electriciteits productie BV	1	-	-	-	1
Vordering op Enexis BV	76	-	-	-	76
Verkoop vennootschap BV (Deelnemingen)	76	-	-	-	76
CBL Vennootschap BV	76	-	-	-	76
Claim staat vennootschap BV	76	-	-	-	76
Golfbaan Gasselte	2.269	-	-	-	2.269
NV Waproog	6.353	-	-	-	6.353
Micro financiering	5.000	-	-	-	5.000
	650.740	-	-	-	650.740

* Op 30 september 2009 zijn de aandelen Essent verkocht. De gemeente blijft aandeelhouder van het netwerkbedrijf (Enexis Holding NV). In verband met de verkoop en zekerheidstellingen zijn er een aantal nieuwe vennootschappen opgericht. Zie voor meer informatie de paragraaf Verbonden partijen.

Leningen aan deelnemingen

De leningen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	Boekwaarde 1-1-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2015
<i>Deelnemingen:</i>					
Enexis holding NV	461.494	-	-	-	461.494
Vordering op Enexis BV*	3.228.136	-	-	-	3.228.136
Totalen	3.689.630	-	-	-	3.689.630

Overige langlopende leningen

De leningen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	Boekwaarde 1-1-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2015
Hypothecaire leningen ambtenaren	55.491	-	-	3.570	51.921
Renteloze geldlening PC ambtenaren	13.903	17.662	-	16.673	14.892
Stichting Welstad	5.140	-	-	5.140	-
Startersleningen	1.550.000	284.596	-	226.130	1.608.466
Duurzaamheidsleningen	300.000	226.945	-	56.100	470.845
Totalen	1.924.534	529.203	-	307.613	2.146.124

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

Niet in exploitatie genomen gronden

Dit betreft de gronden waar in de toekomst exploitatie gaat plaatsvinden.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Onderhanden werk betreft de complexen Hoofdkade/Molenwijk, Mussel, Blauwe Kamer fase 1, Schoolkade 95-96 Tuinlaan, en overige gronden.

Toelichting:

In 2015 is een bedrag van € 915.000,00 voorzien voor de niet in exploitatie genomen gronden en € 30.000,00 voor de overige gronden. Voor de (verwachte) tekorten van het onderhanden werk is een voorziening aanwezig van € 120.000,00 en voor de niet in exploitatie genomen gronden € 223.000,00. De bedragen zijn in mindering gebracht op de boekwaarden.

In 2015 is er € 389.000,00 afgewaardeerd op de voorraden.

De post Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie bestaat uit:

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Bouwgronden in exploitatie	€ 2.227.579,00	€ 2.386.633,00
Overige gronden	" 1.127.634,00	" 3.248.556,00
	€ 3.008.230,00	€ 5.241.186,00

Voor een nadere toelichting van de voorraden en de afwaarderingen wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Vorderingen

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Het saldo bedraagt er 31 december 2015 evenals op 31 december 2014 € 0,00

Het drempelbedrag en de benutting van het drempelbedrag in het kader van het schatkistbankieren zijn als volgt.

Drempelbedrag € 837.199,00

Benutting drempelbedrag

Kwartaal 1	€ 430.955,00
Kwartaal 2	€ 834.248,00
Kwartaal 3	€ 639.190,00
Kwartaal 4	€ 788.140,00

De toelichting met betrekking tot het schatkistbankieren is opgenomen in de paragraaf Financiering

Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Sociale voorzieningen	€ 3.328.467,00	€ 3.412.628,00
Voorziening dubieus sociale voorzieningen	" 1.601.000,00-/-	" 1.491.916,00-/-
Belastingen	" 696.399,00	" 2.124.963,00
Voorziening dubieus belastingen	" 273.000,00-/-	" 271.000,00-/-
Overige	" 934.364,00	" 1.509.511,00
Voorziening dubieus overige	" 77.000,00 -/-	" 43.000,00 -/-
	€ 3.008.230,00	€ 5.241.186,00

Overlopende activa

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Nog te ontvangen bedragen Rijk	€ 75.464,00	
Nog te ontvangen bedragen overige overheden	" 3.690.014,00	
Overige nog te ontvangen bedragen	" 2.958.944,00	
Overlopende activa (2014)	<u>€ 6.724.422,00</u>	€ 785.537,00
		<u>€ 785.537,00</u>

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve kan als volgt worden gespecificeerd.

Stand per 31 december 2014		€ 15.857.899,00
<i>Toevoegingen</i>		
Resultaten grondexploitatie*	" 9.100,00	
Rekeningresultaat 2014	<u>" 1.901.279,00</u>	
		" 1.910.379,00
<i>Onttrekkingen</i>		
Wegen bedrijvenpark	" 849.878,00	
Verharding bermen	" 43.200,00	
Afwaarderingen grondexploitatie*	<u>" 1.334.230,00</u>	
		<u>" 2.227.308,00/-</u>
Stand per 31 december 2015		€ 15.540.970,00

*De grondexploitatie valt voor het weerstandsvermogen terug op het algemene weerstandvermogen. De toevoeging betreft de boekwaarde van de Aandelen Bedrijvenpark Beheer BV in verband met liquiditeit in 2015. In de rekening 2015 is op de boekwaarde van de grondexploitatie totaal € 1.334.230,00 afgewaardeerd dan wel voorzien, dit bedrag is ten laste van de algemene reserve gebracht. De mutaties zijn toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.

Bestemmingsreserves

In 2014 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden.

Stand per 31 december 2014	€ 37.217.804,00
Toevoeging (rekeningresultaat 2014)	" 462.000,00
Toevoegingen (rente)	" 1.461.805,00
Toevoegingen (overig)	" 1.861.994,00
Onttrekkingen	" 2.122.214,00 -/-
Verminderings in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd	" 938.478,00 -/-
Stand per 31 december 2015	€ 37.942.911,00

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het resultaat 2015 bedraagt € 3.126.399,00 voordelig. Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is dit saldo nog niet in de jaarrekening verwerkt. Het resultaat moet namelijk afzonderlijk uit de balans blijken.

Voorzieningen

Stand per 31 december 2014	€ 7.704.351,00
Toevoegingen	" 1.232.715,00
Ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevallen middelen	125.580,00 -/-
Aanwendungen	" 1.464.610,00 -/-
Stand 31 december 2015	€ 7.346.876,00

Nadere specificatie per bestemmingsreserve en voorziening

	Toelichting	Stand per 31-12-2014	Rente 2015	Toevoegingen 2015	Onttrekkingen/ aanwendungen 2015	Stand per 31-12-2015
BESTEMMINGRESERVES						
Incidentele bestedingen	Buffer incidenteel nieuw beleid	2.099.898	812.983		666.897	2.245.984
Friciekosten	Egalisatiereserve	234.729	9.389	227.000	130.214	340.904
KCC	Budget uitvoeringskosten	540.000	10.800		431.410	119.390
WMO	Budget uitvoeringskosten	0	9.240	1.787.206		1.796.446
Sportvelden	Egalisatiereserve kapitaallasten renovaties	111.392	2.228	11.196		124.816
Verkoop aandelen Essent	Inkomensfunctie	13.526.028				13.526.028
Invoering Participatiewet	Budget uitvoeringskosten	200.000	4.000			204.000
Monumenten	Egalisatiereserve restauratiekosten	108.906	2.178			111.085
Wijkontwikkeling	Budget uitvoeringskosten	3.206.174	64.123	101.345	177.370	3.194.273
Bijdragen in kosten activa	Dekking van kapitaallasten	10.166.386	406.655	9.750	938.478	9.644.313
Vervangingsinvest. (Stads)kanaal	Dekking kosten vervangingen	4.988.861	99.777		332.463	4.756.175
Duurzame energie	Budget uitvoeringskosten	239.993	4.800		98.004	146.788
Werkgelegenheid	Buffer (incidentele) uitvoeringskosten	123.837	2.477		12.034	114.279
Afvalstoffenheffing	Egalisatiereserve tarieven	639.533	12.791		251.527	400.796
Kunst	Buffer (incidentele) kosten	3.121	62			3.184
Grondexploitatie - bovenwijkse voorzien.	Buffer uitvoeringskosten	69.384	1.110			70.494
Riolering	Egalisatiereserve tarieven	576.588	11.532	170.471		758.590
Egalisatiefonds	Egalisatiereserve kapitaallasten	269.060	5.381	12.758	22.295	264.904
Voorstellingenbudget	Egalisatiereserve programmabudget	0	0			0
Sponsorgelden	Buffer (incidentele) kosten	68.869	1.377	4.269		74.516
Egalisatie onderhoud	Egalisatiereserve onderhoudskosten	45.045	901			45.946
		37.217.804	1.461.805	2.323.994	3.060.692	37.942.911
VOORZIENINGEN						
Pensioenverplichtingen wethouders	Voorzienbare verplichtingen	3.186.618		703.172	178.925	3.710.866
Wachtgeldverplichtingen wethouders	Voorzienbare verplichtingen			114.000		114.000
Mercurius Business Park	Voorzienbare verplichtingen	2.027.000			916.409	1.110.591
Onderhoud begraafplaatsen	Onderhoudsvoorziening	2.019.292		165.543	175.307	2.009.528
Riolering (art.44.2)	Bestemmingsgebonden middelen van derden	456.681		250.000	319.550	387.131
Legaat Mw.Kremer	Bestemmingsgebonden middelen van derden	14.761				14.761
		7.704.351		1.232.715	1.590.190	7.346.876

Toelichting voorzieningen

Op dit moment is er nog sprake van een wachtgeldverplichting aan twee voormalige wethouders. Om de lasten van de restant looptijd van het recht op wachtgeld (medio 2017) af te kunnen dekken in een voorziening is per 1 januari 2016 een voorziening van circa € 114.000,00 noodzakelijk.

De toevoegingen aan de voorziening in 2015 hebben voornamelijk betrekking op de voorziening pensioenverplichtingen wethouders. De toevoeging van € 703.172,00 wordt veroorzaakt doordat in 2015 de rekenrente welke gebruikt wordt bij de actuariële berekening, is gedaald van 2,00% naar 1,60%.

De aanwending van de voorzieningen bestaat voornamelijk uit aanwending uit de voorziening Mercurius Business Park, ter dekking van de kosten van de milieusanering.

Vaste schulden

Onderhandse leningen

Stand 31 december 2014	€ 24.840.000,00
Aflossingen	" 1.340.000,00 -/-
Stand 31 december 2015	<u>€ 23.500.000,00</u>

De post onderhandse leningen heeft geheel betrekking op binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

De totale rentelasten over de opgenomen langlopende geldleningen bedragen € 924.719,00. Deze lasten zijn in de rekening van baten en lasten verantwoord.

Op de onderhandse leningen zal in 2016 € 1.340.000,00 worden afgelost.

Door derden belegde gelden

De door derden belegde gelden hebben betrekking op BWS verplichtingen.

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden

De overige schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	€ 44.742,00	€ 137.793,00
Crediteuren	" 8.258.197,00	" 7.200.043,00
Totaal	<u>€ 8.302.939,00</u>	<u>€ 7.337.836,00</u>

Overlopende passiva

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	€ 201.669,00	€ 153.624,00
Nog te betalen bedragen Rijk	" 371.739,00	
Nog te betalen bedragen overige overheden	" 1.346.037,00	
Vooruitontvangen overige overheden	" 936.562,00	
Overige overlopende passiva	" 1885.126,00	
Overige overlopende passiva (2014)		" 2.246.110,00
Totaal	<u>€ 4.741.133,00</u>	<u>€ 2.399.734,00</u>

De post ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kan als volgt worden gespecificeerd.

	Stand 31-12-2014	Toevoegingen	Bestedingen	Stand 31-12-2015
Onderwijsachterstandenbeleid	-	451.685	451.685	-
Sluitende aanpak jongeren	12.205	102.456	88.673	25.988
OGGz, verslavingszorg en maatschappelijke opvang	56.430	241.128	142.090	155.468
Financiële impuls regiovisie gemeente Groningen	2.800		2.800	-
Subsidie gevelmaatregelen	68.044		61.975	6.069
ISV-Bodemmodule	14.145		-	14.145
Totalen	153.624	795.269	747.223	201.670

GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Het bedrag voor nog uitstaande geldleningen aan derden, waarvoor wij borg of mede-borg staan, bedraagt per 31 december 2015 € 5.979.353,00 (31 december 2014 € 6.310.966,00). Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is dit bedrag aan de passiefzijde van de balans (buiten de balanstelling om) opgenomen.

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borg	Restant per 31-12-2014	Restant per 31-12-2015
Onderwijsinstelling	1.860.499	100%	744.200	682.183
Maatschappelijke instellingen	481.007	100%	100.856	74.052
Zorginstellingen	11.443.674	100%	5.465.910	5.223.118
Totalen	14.080.137		6.656.741	5.979.353

Naast bovenstaande gewaarborgde geldleningen, waarvan wij het primair risico lopen, is de gemeente achtervang voor een tweetal waarborgfondsen. De gemeente komt pas in beeld als het betreffende waarborgfonds niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Omdat het risico dat gemeente zal worden aangesproken zeer klein is de achtervang niet meegenomen in het hierboven genoemd bedrag. In 2015 is geen bedrag betaald inzake gewaarborgde geldleningen.

Voor een nadere onderbouwing van de risico's die de gemeente loopt wordt verwezen naar de paragraaf weerstandvermogen.

GARANTSTELLING

De gemeente is een garantstellingsovereenkomst aangegaan met het oog op eventuele leegstand van 10 nieuwe bedrijfsunits aan de Tinnegieter. De garantstelling loopt tot 1 april 2017 en bedraagt op 31 december 2015 € 62.500,00. In 2015 is € 49.775,00 betaald.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Onderstaand is een aantal verplichtingen opgenomen waaraan (meerjarige) financiële verplichtingen zijn verbonden. Als ondergrens voor het opnemen van een verplichting is een bedrag van afgerond € 500.000,00 (cumulatief) gehanteerd.

Leerlingenvervoer

In het kader van leerlingenvervoer is een contract afgesloten. Dit contract eindigt 1 augustus 2017. Met dit contract is in 2016 een bedrag van € 590.000,00 gemoeid.

Activering van bijstandsgerechtigden

Met een re-integratiebedrijf is een contract afgesloten voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Dit contract eindigt 31 december 2016. Met dit contract is in 2016 een bedrag van € 900.000,00 gemoeid.

Integrale Schuldhulpverlening

Met de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe is een raamovereenkomst voor de integrale schuldhulpverlening afgesloten. Deze overeenkomst loopt tot 30 juni 2017. Met deze overeenkomst is in 2016 ongeveer € 500.000,00 gemoeid.

Huishoudelijke Verzorging

In het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn met 3 partijen overeenkomsten afgesloten voor huishoudelijke hulp. Deze overeenkomsten eindigen formeel op 1 mei 2016. Daarnaast is er met de gecontracteerde partijen een convenant gesloten voor de uitvoering van de zogenaamde HHT-regeling. Totaal is ten aanzien van dit onderwerp een bedrag gemoeid van ongeveer € 2.769.000,00.

Wmo hulpmiddelen

Met betrekking tot de Wmo hulpmiddelen is een raamcontract afgesloten. Met dit contract, dat eindigt op 30 juni 2016, is in 2016 een bedrag van ongeveer € 600.000,00 gemoeid.

Ommelandersamenwerkingsmodel

Voor het jaar 2015 hadden 22 Groninger gemeenten via de gemeente Groningen met 71 zorgaanbieders overeenkomsten gesloten voor de uitvoering van de begeleidingstaken binnen de Wmo. Dit contract liep af op 31 december 2015. In de loop van 2015 hebben 12 Groninger gemeenten besloten om de opdracht gezamenlijk aan te besteden. Met betrekking tot deze opdracht zijn met 35 zorgaanbieders overeenkomsten afgesloten. Met deze overeenkomsten is een totaal bedrag gemoeid van ongeveer € 3.100.000,00.

Jeugdzorg

De inkoop van de intensieve en flexibele jeugdhulp en het beheer van de afgesloten overeenkomsten hebben de 23 Groninger gemeenten belegd bij de RIGG (Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten). Voor onze gemeente gaat het voor 2016 om een bedrag van € 6.981.000,00 aan in te kopen jeugdhulp door de RIGG.

Budgetsubsidie Stichting Welstad

Stichting Welstad ontvangt op basis van de offerte Welzijnsvoorzieningen 2015-2018 budgetsubsidie. Voor 2016 ontvangt Stichting Welstad € 2.670.000,00.

Budgetsubsidie Stichting Centrum voor de Kunsten Zuid Groningen

Met Stichting Centrum voor de Kunsten Zuid Groningen is voor de jaren 2015-2018 een uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie afgesloten. De Stichting Centrum voor de Kunsten Zuid Groningen zal in 2016 € 294.000,00 ontvangen.

Inzamelen afval

In 2012 is een contract afgesloten voor de inzameling van restafval, gft-afval en kunststof. Dit is eind 2015 met één jaar verlengd tot 1 januari 2017. Hiermee is jaarlijks ongeveer een bedrag gemoeid van circa € 595.000,00. Het contract kan na 1 januari 2017 nog 2 keer met 1 jaar verlengd worden.

Verwerken afval

Via de gemeenschappelijke regeling SOZOG zijn verplichtingen aangegaan voor de verwerking van (grof) huishoudelijk afval. Met deze verplichting is jaarlijks afhankelijk van de aangeleverde hoeveelheid een bedrag van circa € 925.000,00 gemoeid. De verplichting eindigt op 1 juli 2016.

Huurcontracten

Met een aantal verhuurders van onroerende zaken zijn huurcontracten afgesloten. Het ene contract eindigt 30 oktober 2028 waarbij het voor 2016 gaat om een jaarlijkse huur van € 141.000,00. Twee contracten eindigen op 12 januari 2024. Voor 2016 gaat hierbij om een totale jaarlijkse huur van € 37.000,00.

B. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2015

Programma	Omschrijving	Lasten				Baten			
		Geraamd voor wijziging	Geraamd na wijziging	Gerealiseerd bedrag	Verschil raming realisatie	Geraamd voor wijziging	Geraamd na wijziging	Gerealiseerd bedrag	Verschil raming realisatie
1	Welzijn en zorg	18.979.829	22.015.603	18.594.863	3.420.740	1.604.836	1.633.526	1.591.462	-42.064
2	Wonen en Voorzieningen	15.404.153	18.089.017	16.911.029	1.177.988	1.655.221	3.179.821	3.137.207	-42.614
3	Jeugd en Educatie	15.971.445	15.447.910	14.639.130	808.780	535.975	535.975	791.751	255.776
4	Economie en Arbeidsmarkt	43.343.041	42.242.639	40.773.421	1.469.218	15.439.423	15.743.823	15.513.399	-230.424
5	Ruimte en Milieu	9.083.103	10.947.849	11.841.752	-893.903	7.974.803	9.019.273	9.069.436	50.163
6	Bestuur en Dienstverlening	6.787.083	6.947.565	7.613.515	-665.950	577.600	576.100	608.210	32.110
	Totaal programma's	109.568.654	115.690.583	110.373.710	5.316.873	27.787.858	30.688.518	30.711.465	22.947
	Algemene dekkingsmiddelen:								
	-lokale heffingen	120.228	120.228	130.286	-10.058	5.338.584	5.383.584	5.234.641	-148.943
	-algemene uitkeringen	101.000	249.900	248.899	1.001	72.443.000	73.508.000	73.188.284	-319.716
	-dividend				0	431.400	519.900	518.956	-944
	-saldo financieringsfunctie			209.712	-209.712	120.496	120.496		-120.496
	-overige	641.354	2.932.982	1.843.806	1.089.176	2.540.134	5.820.086	4.324.365	-1.495.721
	Onvoorzien	36.025	9.700		9.700				
	Totaal baten en lasten	110.467.261	119.003.393	112.806.413	6.196.980	108.661.472	116.040.584	113.977.711	-2.062.873

Programma	Omschrijving	Lasten				Baten			
		Geraamd voor wijziging	Geraamd na wijziging	Gerealiseerd bedrag	Verschil raming realisatie	Geraamd voor wijziging	Geraamd na wijziging	Gerealiseerd bedrag	Verschil raming realisatie
	Mutaties reserves								
1	Welzijn en zorg		15.520	1.334.956	-1.319.436	207.721	238.741	243.310	4.569
2	Wonen en Voorzieningen	15.469	15.469	116.810	-101.341	860.206	3.226.481	2.096.276	-1.130.205
3	Jeugd en Educatie				0	303.603	318.603	337.229	18.626
4	Economie en Arbeidsmarkt				0	23.234	30.911	27.293	-3.618
5	Ruimte en Milieu			179.571	-179.571	49.250	594.296	1.711.730	1.117.434
6	Bestuur en Dienstverlening				0				0
	Algemene dekkingsmiddelen	1.157.837	3.520.491	4.064.842	-544.351	409.835	3.950.633	3.235.441	-715.192
	Totaal mutaties reserves	1.173.306	3.551.480	5.696.179	-2.144.699	1.853.849	8.359.665	7.651.280	-708.385
	Resultaat	111.640.567	122.554.873	118.502.592	4.052.281	110.515.321	124.400.249	121.628.991	-2.771.258

130

	Geraamd na wijziging	Gerealiseerd bedrag	Verschil raming realisatie
Totaal lasten	119.003.393	112.806.413	6.196.980
Totaal baten	116.040.584	113.977.711	-2.062.873
Saldo van baten en lasten	-2.962.809	1.171.298	4.134.107
Totaal mutatie reserves lasten	3.551.480	5.696.179	-2.144.699
Totaal mutatie reserves baten	8.359.665	7.651.280	-708.385
Saldo mutaties reserves	4.808.185	1.955.101	-2.853.084
Resultaat lasten	122.554.873	118.502.592	4.052.281
Resultaat baten	124.400.249	121.628.991	-2.771.258
Saldo resultaat	1.845.376	3.126.399	1.281.023

Toelichting

Resultaat

Voor een analyse van de afwijkingen tussen begroting en rekening verwijzen wij u naar hoofdstuk 1 Algemeen beeld, onderdeel F en hoofdstuk 3 Jaarverslag, onderdeel programmaverantwoording.

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien

In de begroting voor het jaar 2015 is een raming voor onvoorzien opgenomen van € 36.000,00. Van dit bedrag is in de najaarsnota 2015 € 26.000,00 ingezet voor kosten ondersteuning ter voorkoming van windturbineparken op de grens van de gemeente.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Programma	Omschrijving	Incidentele Lasten	Incidentele Baten
1	Welzijn en Zorg		
	Algemeen maatschappelijk werk	1.440	
	Opvang en beschermd wonen - Verslaving en opvang	13.935	
	Sociaal cultureel werk	33.000	
	Sociaal cultureel werk - expl. gebouwen	1.359	
	Huishoudelijke hulp	255.064	20.519
	Lokaal sociaal beleid		12.378
	Totaal	304.798	32.897
2	Wonen en Voorzieningen		
	Brandweer	-61.900	
	Woonstraten	849.878	
	Wegen buiten de bebouwde kom	905.376	1.418.105
	Kunstwerken - onderhoud damwanden/beschoeiingen	332.463	
	Wijkbeheer	195.429	30.000
	Openbare verlichting	12.160	
	Openbaar vervoer	10.987	
	Bibliotheek	1.381	
	Beleidsontwikkeling sport	10.000	
	Binnensportaccommodaties	128.714	
	Zwembaden	19.150	
	Stimulering kunst en cultuur	20.000	
	Nationale gedenkdagen	2.797	
	Theater Geert Teis	22.295	
	Stedelijke vernieuwing	7.600	
Volkshuisvesting	5.306		
	Totaal	2.461.636	1.448.105
3	Jeugd en Educatie		
	Onderwijsachterstandenbeleid		21.766
	Onderwijshuisvesting	317.526	232.200
	Leerlingenvervoer	1.377	
	Totaal	318.903	253.966

Overzicht van incidentele baten en lasten

Programma	Omschrijving	Incidentele Lasten	Incidentele Baten
4	Economie en Arbeidsmarkt		
	Promotie en acquisitie	33.100	
	Recreatie en toerisme	10.075	
	Sociale participatie minima - eenmalige uitkering	170	
	Schuldhelpverlening	1.013	
	Arbeidsmarktbeleid	49.775	
	Totaal	94.133	
5	Ruimte en Milieu		
	Natuur- en landschapsbescherming	66.402	
	Riolering	62.960	
	Riolering (baggeren)	250.000	
	Milieu	61.974	61.975
	Wet bodembescherming - gasfabrieksterrein	100.096	50.049
	Wet bodembescherming	23.053	
	Bestemmings- en structuurplannen		5.203
	Grondexploitatie – voorzieningen	945.000	
	Grondexploitatie - afwaarderingen	389.231	
Grondexploitatie - afwaardering tlv voorziening	19.975	29.075	
	Totaal	1.918.691	146.302
6	Bestuur en Dienstverlening		
	College	803.236	
	Bestuurlijke samenwerking	10.000	
	Secretaris		116
	Rechtsbescherming	1.600	
	Advisering bestuur	17.910	
	Persoonsadministratie		10.000
Verkiezingen	54.547		
	Totaal	887.293	10.116
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		
	Gemeentefonds		1.487.794
	Deelnemingen - verkoop aandelen		1.241.565
	Gemeentelijke eigendommen	54.307	78.818
	Gemeentelijke eigendommen - sloop Frankrijklaan	255.728	255.785
	Saldi kostenplaatsen		
	Totaal	310.035	3.063.962
	Totaal programma's	6.295.488	4.955.348

Overzicht van incidentele baten en lasten

Programma	Omschrijving	Incidentele Lasten	Incidentele Baten
	Mutaties reserves		
1	Opvang en beschermd wonen		12.000
1	Huishoudelijke hulp	1.325.206	
2	Woonstraten		849.878
2	Wegen buiten de bebouwde kom		43.200
2	Kunstwerken - onderhoud damwanden/beschoeiingen		332.463
2	Wijkbeheer		155.429
2	Beleidsontwikkeling sport		2.500
2	Binnensportaccommodaties		48.714
2	Stimulering kunst en cultuur		20.000
2	Theater Geert Teis		22.295
2	Volkshuisvesting		3.995
3	Onderwijshuisvesting		33.360
4	Promotie en acquisitie		3.875
4	Schuldhelpverlening		525
5	Natuur- en landschapsbescherming		66.402
5	Grondexploitatie -voorziening Nieuw Veenlanden		935.000
6	Grondexploitatie -overige voorzieningen		10.000
5	Grondexploitatie - afwaarderingen	9.100	389.231
5	Wet bodembescherming		23.053
AD	Algemene uitgaven	2.363.279	2.363.279
	Totaal mutaties reserves	3.697.585	5.315.198
	Totaal	9.993.074	10.270.546

Overzicht van structurele mutaties reserves

Programma	Omschrijving	Structurele Lasten	Structurele Baten
1	Welzijn en Zorg		
	Lokaal sociaal beleid Sociaal cultureel werk	9.750	12.525 218.785
		9.750	231.310
2	Wonen en Voorzieningen		
	Wegen buiten de bebouwde kom		489.349
	Sport	11.196	109.027
	Kunst, muziek en cultuur		6.655
	Theater Geert Teis	4.269	
	Musea		9.524
Stedelijke vernieuwing	101.345	3.248	
		116.810	617.803
3	Jeugd en Educatie		
	Brede scholen		11.000
	Onderwijshuisvesting Kinderopvang		276.947 15.922
		0	303.869
4	Economie en Arbeidsmarkt		
	Promotie en acquisitie Recreatie en toerisme		8.159 14.734
		0	22.893
5	Ruimte en Milieu		
	Afval		251.527
	Riolering Energiebeleid	170.471	2.228 34.290
		170.471	288.045
	Algemene dekkingsmiddelen		
	Financiering en belegging	1.461.805	
	Gemeentelijke eigendommen Saldi kostenplaatsen	239.758	37.324 834.837
		1.701.563	872.162
	Totaal	1.998.593	2.336.082

C. Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

WNT-verantwoording 2015 Gemeente Stadskanaal

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De WNT verplicht tot openbaarmaking van de bezoldiging van de zogenaamde "topfunctionarissen", ongeacht of de maximale norm wordt overschreden. "Topfunctionarissen" zijn diegenen die leiding geven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. In het geval van de gemeente Stadskanaal zijn de raadsgriffier en de algemeen directeur/gemeentesecretaris aangemerkt als topfunctionaris.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de gemeente Stadskanaal van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2015 voor de Gemeente Stadskanaal is € 178.000,00. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	G.J. van der Zanden	K. Willems	A.M. Sijperda
Functie(s)	Algemeen directeur/ gemeentesecretaris	Raadsgriffier	Waarnemend raadsgriffier
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 -31/08
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,33
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	Nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Zo niet, langer dan 6 maanden Binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	€ 178.000	€ 178.000	€ 39.160
Bezoldiging			
Beloning	€ 112.230	€ 85.759	€ 17.063
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 7.860	€ 66	€ 1.091
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.119	€ 11.739	€ 2.380
Subtotaal	€ 135.209	€ 97.618	€ 20.534
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-		
Totaal bezoldiging	€ 135.209	€ 97.618	€ 20.534
Gegevens 2014			
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/11 -31/12
Omvang dienstverband 2014 (in fte)	1,0	1,0	0,33
Bezoldiging			
Beloning	€ 107.685	€ 85.122	€ 3.881
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 7.937	€ 0	€ 480
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.164	€ 13.841	€ 0
Totaal bezoldiging 2014	€ 132.786	€ 98.963	€ 4.361
Individueel WNT-maximum 2014	€ 230.474	€ 230.474	€ 12.676

Uitkering wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	A.M. Sijperda
Functie(s) gedurende dienstverband	Waarnemend raadsgriffier
Omvang dienstverband (in fte)	0,33
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Ja
Individueel WNT-maximum ontslaguitkering	€ 16.500
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2015
Totaal overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 4.167
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0
Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 4.167
Waarvan betaald in 2015	€ 4.167

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2015 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2015 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

D. Verantwoordingsinformatie SISA

OCW		SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstreking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF	
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 163 WPO)
	<p>Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014</p> <p>Gemeenten</p>	<p>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01 € 453.854</p>	<p>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03 € 0</p>
	<p>Bodamsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SISA tussen medeoverheden)</p> <p>Tussen provincie en gemeenten afgesloten convenanten/vereenkomsten voor onderzoek en sanering van ernstig verontreinigde locaties</p> <p>Gemeenten (SISA tussen medeoverheden)</p>	<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 01 1 Kopie beschikingsnummer samenwerkingsovk. Dd 24-10-2007</p>	<p>Aard controle R Indicatornummer: E6B / 02 € 50.049</p>
		<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 03 € 0</p>	<p>Aard controle R Indicatornummer: E6B / 04 € 100.096</p>
		<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 05 € 50.049</p>	<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 06 € 1.587.776</p>
		<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 07 € 2.765.180</p>	<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 10 € 1.587.776</p>
		<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 08 € 0</p>	<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 11 Nee</p>
			<p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 12 Nee</p>

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF	
I&M	<p>Brede doeluitkering verkeer en vervoer SISA tussen medeoverheden</p> <p>Provinciale beschikking en/of verordening</p> <p>Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen</p>
E27B	<p>Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen eraast de verantwoordingsinformatie</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /01</p> <p>1 2012-20075 Kopie beschikingsnummer</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /06</p> <p>1 2012-20075</p>
	<p>Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen</p> <p>€ 360.981</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: E27B /02</p> <p>€ 360.981</p> <p>Cumulative besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /07</p> <p>€ 386.400</p> <p>Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;</p> <p>inclusief deel openbaar lichaam</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G1A /02</p> <p>721,64</p>
	<p>Overige bestedingen (jaar T)</p> <p>€ 360.981</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: E27B /03</p> <p>€ 360.981</p> <p>Cumulative overige bestedingen tot en met (jaar T)</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /08</p> <p>€ 386.389</p> <p>Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;</p> <p>inclusief deel openbaar lichaam</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G1A /03</p> <p>13,82</p>
	<p>Correctie ten opzichte van jaar T verantwoordende provinciale middelen</p> <p>Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoordde bestellingen</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: E27B /04</p> <p>€ 360.981</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /09</p> <p>Nee</p>
	<p>Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoordde overige bestedingen</p> <p>Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoordde bestellingen</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: E27B /05</p> <p>€ 360.981</p> <p>Eindverantwoording Ja/nee</p> <p>Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /10</p> <p>Nee</p>
SZW	<p>Wet sociale werkvoorziening (Wsw), totaal 2014</p> <p>Wet sociale werkvoorziening (Wsw)</p> <p>Alle gemeenten verantwoordden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) na controle door de gemeente.</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A /01</p> <p>1 60037 Stadskanaal</p>

SZW		SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstreking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF					
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2015	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
	Alle gemeenten verantwoordelijk over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een openbaar lichaam opgericht op grond van de Vgr.	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		€ 12.276.493	€ 390.811	€ 629.865	€ 5.625	€ 123.624	€ 92
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
		€ 147.035	€ 15.862	€ 0	€ 0	€ 0	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2 / 12
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2015	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
		€ 145.811	€ 35.383	€ 14.264	€ 74.384	€ 42.217	€ 0
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
		Baten (jaar T) Bob (exclusief uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
		€ 0	€ 0	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G3 / 08			
		Alle gemeenten verantwoordelijk					
		Ja					
		€ 0					